

hyvin huonossa kunnossa, mutta että se sen jälkeen ei ollut entisestään huonontunut, että kaupunki rappeutuneen, purettavaksi tuomitunt yöväenasuin-rakennuksen sijaan oli rakennuttanut kaksi uutta rakennusta, jotka käsittivät useampia huoneita kuin entinen, sekä että edellä mainittuja kellareita ei mainittu vuoden 1920 katselmuskirjassa, joten ne kuuluivat kaupungille, mutta että koska katselmusmiehet olivat katsoneet ne tilalle tarpeellisiksi, valtion oli ne lunastettava. Kaupunginvaltuusto ehdotti¹⁾ että valtion asiamiehen esittämät valitukset edellä esitetyistä syistä hylättäisiin.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin vuoden 1928 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin vuoden 1928 tilinpäätöksen yhdistelmä oli seuraava:

Tulot.

Säästö vuodesta 1927	Smk	97,263,969: 44
Tuloja talousarvion mukaan	»	508,604,496: 47
Määrärahoja säästynyt	»	13,466,589: 94
Talousarvioon merkittyjä tuloja yli arvion	»	40,895,356: 62
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,719,353: 55
Yhteensä	Smk	661,949,766: 02

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	525,604,496: 47
Määrärahoja ylitetty	»	461,276: 57
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	2,069,461: 75
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	1,425,888: 44
Yhteensä	Smk	529,561,123: 23

Säästyneitä lainavaroja	Smk	71,487: 87
Tilierotus vuoteen 1927, säästöä	»	132,317,154: 92
Yhteensä	Smk	661,949,766: 02

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 12 p:nä kaupunkien kunnallishallintoa koskevan asetuksen määräysten mukaisesti päättämään edellä mainitun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta koska kaupungin tilintarkastajat vielä eivät olleet sitä tarkastaneet, kokous lykättiin²⁾, mikäli se koski vuoden 1928 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tilintarkastuskertomuksen saavuttua.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 10 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 1 §.

nittujen säätiöiden omistamain pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1928 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi¹⁾ johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti²⁾ kaupunginvaltuustolle vuosineljännestitilaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä.

Lainan ottaminen. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto päätti³⁾ ottaa kahta vuotta pitemmin maksuajoin ulkomaisessa rahalajissa lainan, joka kuolettaisiin enintään 30 vuoden kuluessa ja olisi määrältään enintään 320,000,000 markkaa laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan. Maaliskuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä maistraatti ilmoitti⁴⁾ sisäasiainministeriön helmikuun 26 ja 27 p:nä vahvistaneen kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen, kuitenkin velvoittaen valtuuston alistamaan ministeriön tutkittavaksi 40,187,000 markan suuruisen lainan osan käytön, jota valtuuston ministeriölle tekemässä esityksessä ei ollut määritelty.

Rahatoimikamari oli sittemmin kaupunginvaltuustolta saamainsa valtuuksien nojalla antanut newyorkilaiselle toiminimelle Brown Brothers & C:olle kesäkuun 1 p:ään 1930 asti kiinteän ja peruuttamattoman option ostaa kaupungin antamia kultaobligatioita, joiden korko oli 6 ½ % ja kuoletusaika 30 vuotta, 8 milj. dollarin kokonaismäärän sillä pohjalla ja niillä ehdoilla, joista rahatoimikamarin ja toiminimen kesken oli tarkemmin sovittu. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ kamarin toimenpiteen.

Vuoden 1930 talousarviota vahvistettaessa kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että talousarviossa tarkemmin määriteltyihin tarkoituksiin mainittuna vuonna sai käyttää lainavaroja 45,300,000 markkaa. Tämä päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Rahatoimikamari valtuutettiin⁷⁾ vuonna 1930 käyttämään kaupungin tarpeisiin lyhytaikaista luottoa yhteensä enintään 300,000,000 markkaa tai vastaava määrä ulkomaisena rahana.

Lainan myöntäminen Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, joka tarvitsi luottoa uudisrakennusohjelmansa⁸⁾ toteuttamiseen, kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin myöntämään kaupungin kassavaroista sen anoman 14,000,000 markan lyhytaikaisen lainan 7 ½ %:n vuosikoroin ja muuten kamarin määräämin ehdoin.

Osakehuoneiston ostokysymys. Kansanlastentarhain johtokunta huomautti, että Alppimajan lastentarhan hallussa oleva Alppikadun talossa n:o 11 sijaitseva huoneisto oli peräti sopimaton lastentarhatarkoituksiin, minkä vuoksi johtokunta oli koettanut saada selville, oliko tälle lastentarhalle mahdollista hankkia toinen huoneisto, ja tällöin kääntynyt Asunto-osakeyhtiö Arlan puoleen, jolla oli rakenteilla uudisrakennus Helsinginkadun tontille n:o 20. Yhtiö ilmoittikin olevansa halukas 415,000 markan hinnasta myymään kyseiseen tarkoitukseen osakkeet, jotka oikeuttivat 390 m²:n laajuisen, mainitun uudisrakennuksen toisessa kerroksessa sijaitsevaan huoneistoon. Koska tämä erittäin hyvin soveltui Alppimajan lastentarhan tarpeisiin, rahatoimikamari johtokunnan esityksestä esitti, että kaupunki ostaisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 30 § ja 17 p. huhtik. 18 §. — ²⁾ S:n 4 p. syysk. 29 ja 30 § sekä 27 p. marrask. 13 §. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 50. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 1 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. jouluk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. jouluk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 51. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 18 §.

mainitut osakkeet. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti¹⁾ evätä kamarin esityksen, koska ei katsottu kaupungille edulliseksi ryhtyä Asunto-osakeyhtiö Arlan osakkaaksi.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä sosialilautakunta lausui mielipiteenään, että puolikunnallista rakennustoimintaa, johon oli ryhdytty vuonna 1924 ja jonka tuloksia olivat Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiöiden n:ot 1, 2 ja 3 omistamat asuntotalot²⁾, olisi jatkettava. Lautakunta piti tärkeänä, että se osa kunnan työväenasuntojen asukkaista, jolle se oli taloudellisesti mahdollista, saataisiin siirtymään uuteen puolikunnalliseen rakennukseen, jotta heidän entiset huokeat, mutta monessa suhteessa puutteelliset asuntonsa voitaisiin luovuttaa huonommassa taloudellisessa asemassa oleville perheille, jotka asuivat asuntotarkastajan kiellettäviksi tuomitsemisissa huoneistoissa tai joiden vuokran köyhäinhuolto suoritti. Edelleen lautakunta ilmoitti, että lastensuojelulautakunta oli pitänyt suotavana, että kaupungin avustuksella järjestettäisiin asuntoja naimattomille äideille, ja että Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto oli halukas varaamaan itselleen tähän tarkoitukseen 15 huonetta puolikunnallisesta asuntotalosta. Ehdotetulle rakennusryhmälle sopivana paikkana mainittiin eräs korttelissa n:o 585 Mäkelänkadun varrella, Rautalammin- ja Kangasalan teiden välillä sijaitseva alue, jolle kaupungin-arkkitehdin laatimien luonnospiirustusten mukaisesti olisi rakennettava kolme taloa, jotka sijoitettaisiin 10 m:n etäisyyteen toisistaan ja käsittäisivät yhteensä 42 1 huoneen ja 84 1 huoneen ja keittiön huoneistoa, 4 myymälähuoneistoa, joitakin autovajojä ja yleisen saunan. Yritys, jonka toteuttamisen oli arvioitu maksavan kaikkiaan 9,660,000 markkaa, rahoitettaisiin lautakunnan laskelmain mukaan siten, että tarkoitusta varten perustettu Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 4 antaisi käytettäväksi osakepääomansa, yhteensä 1,914,500 markkaa, joka jakautuisi 3,829:ään 500 markan määräiseen osakkeeseen, minkä lisäksi tarvittaisiin kaksi kiinnityslainaa, toinen 4,900,000 markan ja toinen 2,408,500 markan suuruinen, sekä vuokralaisten sisäänkirjoitusmaksuja 437,000 markkaa. Rahatoimikamari kannatti puolestaan sosialilautakunnan ehdotusta edellä mainittujen asuntorakennusten teettämisestä ja ilmoitti, että jos kaupunginvaltuustokin hyväksyi suunnitelman, kamari aikoi ryhtyä yhtiön perustamista ja kyseisen tonttipaikan vuokraamista tarkoittaviin toimenpiteihin.

Täydellisesti yhtyen sosialilautakunnan esittämään ja rahatoimikamarin kannattamaan ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kaupunki merkitsisi 3,759 perustettavan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 4-nimisen yhtiön 500 markan määräistä osaketta, mihin tarvittava rahamäärä, yhteensä 1,879,500 markkaa, otettaisiin talousarvion tililtä Osakkeiden merkintä pienasunto-osakeyhtiöissä; myöntää yhtiölle määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille 2,408,500 markan suuruisen kuoletuslainan ehdoin, että laina kiinnitettiin etuoikeuksin edellä mainitun 4,900,000 markan suuruisen lainan jälkeen samoin kuin että yhtiö suoritti 9 %:n vuotuismaksun, josta 7 $\frac{3}{4}$ % oli korkoa maksamattomalle lainamäärälle; sekä antaa rahatoimikamarille toimeksi ryhtyä tästä päätöksestä sekä yhtiön perustamisesta aiheutuviin toimenpiteihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 11 §. — ²⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 104, v:n 1925 kert. s. 96, v:n 1927 kert. s. 78 ja v:n 1928 kert. s. 56. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 7 §.

Samalla valtuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria siinä tapauksessa, että osa edellä mainituista rakennuksista varattiin lastensuojelutarkoituksiin, antamaan tällä alalla työskenteleville yhtymille tilaisuuden tehdä tarjouksia osallistumisesta rakennusyhtiöön.

Tuulaakimaksu. Maistraatti ilmoitti¹⁾ valtioneuvoston joulukuun 28 p:nä 1928 määränneen, että tuulaakimaksua Helsingin kaupungissa vuonna 1929 sai kantaa kaksi prosenttia tuulaakiveron alaisen tavaran tullimaksusta.

Vastaukseksi sisäasiainministeriön maistraatin välityksellä esittämään tiedusteluun kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ehdottaa, että tuulaakimaksu vahvistettaisiin jatkuvasti olemaan 2 % tuulaakiverotuksen alaisen tavaran tullimaksusta. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupunki oli kantanut tuulaa-
kia vuonna 1926 8,050,682: 80 markkaa, vuonna 1927 11,009,905: 10 markkaa ja vuonna 1928 12,936,709: 85 markkaa.

Liikennemaksutariffi. Suomen satamaliitto oli laatinut ehdotuksen uudeksi tariffiksi liikennemaksujen kannantaa varten maamme kaupungeissa, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ sen puolestaan sovellettavaksi Helsingissä. Samalla valtuusto anoi, että sisäasiainministeriö vahvistaisi tämän päätöksen noudatettavaksi. Koska kuitenkin valtioneuvosto oli asettanut komitean valmistelemaan erinäisiä kysymyksiä, jotka koskivat tuulaakimaksun poistamista ja niiden perusteiden tarkistamista, joiden mukaan kaupungit kantivat määrättyjä, yleiseen liikenteeseen kohdistuvia maksuja, ministeriö ei ollut katsonut olevan syytä toistaiseksi muuttaa voimassa olevia tariffeja ja jätti sen vuoksi kaupunginvaltuuston esityksen huomioon ottamatta⁴⁾.

Vapautus liikennemaksujen suorittamisesta. Suomen höyrylaivaosakeyhtiö vapautettiin⁵⁾ maksamasta liikennemaksuja Tanskassa rakennetuista Sirius-, Ilmatar- ja Ariel-nimisistä höyrylaivoistaan, jotka toukokuun 9 ja 31 p:nä sekä kesäkuun 30 p:nä olivat ensimmäisen kerran saapuneet Suomen satamaan, Helsinkiin, koska kaupunki puolestaan jo oli hyväksynyt⁶⁾ uuden liikennemaksutariffiehdotuksen, jonka mukaan tällaisia maksuja ei enää suoritettaisi 19 rekisteritonnia suuremmista, kauppamerenkulkuun käytettävistä aluksista.

Liikennemaksujen palauttaminen. Aero osakeyhtiö, joka eräästä kertomusvuonna maahan tuodusta posti- ja matkustajalentokoneestaan oli suorittanut liikennemaksua 3,750 markkaa eli 0.5 % tavaran arvosta, anoi, että ellei tätä maksua voitu kokonaan palauttaa, sovellettaisiin vuosina 1927 ja 1928 hyväksyttyä⁷⁾ arvioimistapaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁸⁾ tähän anomukseen ja määräsi, että edellä mainittu liikennemaksu oli laskettava 0.15 %:ksi maahan tuodun lentokoneen arvosta ja että yhtiön siis tuli saada takaisin 2,625 markkaa jo suorittamastaan määrästä.

Samaten kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾, että kapteeni W. Bremerin maahan tuoman lentokoneen liikennemaksu laskettaisiin 0.15 %:n mukaan koneen arvosta ja että niin ollen jo maksettavaksi pannusta määrästä, 361: 50 markasta, palautettaisiin 253: 05 markkaa.

Kunnallisverojen kanto. Eväten rahatoimikamarin esittämän ehdotuksen, että kunnallisverojen kanto kertomusvuonna aloitettaisiin vasta syyskuussa ja lopetettaisiin joulukuussa, kaupunginvaltuusto määräsi¹⁰⁾ mainitun kannon

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 2 p. lokak. 3 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 49 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 6 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. syysk. 42 ja 43 § sekä 2 p. lokak. 21 §. — ⁶⁾ Ks. edellä asiaa. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 48 ja v:n 1928 kert. s. 56. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 20 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. lokak. 16 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. toukok. 21 §.

samoin kuin aikaisemmin toimitettavaksi neljässä erässä elo-, syys-, loka- ja marraskuussa.

Kunnallisverotus Suomenlinnassa. Suomenlinnan asukkaat, jotka olivat olleet sitä mieltä, että Helsingin kaupunki hyvin puutteellisesti huolehti kunnallisista tarpeista linnoitusalueella ja jotka myöskin olivat epäilleet kaupungin oikeutta verottaa heitä, olivat vuodesta 1926 lähtien kieltäytyneet suorittamasta maksettavakseen pantua kunnallisveroa. Verotuskysymys oli alistettu tuomioistuimen tutkittavaksi, ja korkein hallinto-oikeus oli ratkaissut sen siten, että Suomenlinnan selitettiin kuuluvan Helsingin kaupunkiin ja sen asukkaat velvollisiksi suorittamaan veroa kaupungille. Sen johdosta Suomenlinnan kunnalliskomitea linnoitusalueen asukkaiden edustajana anoi, että vuosien 1925—27 verojäämät saisi maksaa kahden vuoden aikana ja että lisävero poistettaisiin. Anomuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että Suomenlinnalla oli kunnallishallinnossa sama asema kuin kaupungin muilla saarilla ja laitaosilla ja että sen asukkaat olivat sairaa-, köyhäin- ja oikeudenhoidon y. m. suhteen nauttineet aivan samoja etuja kuin kaupungin muut asukkaat. Kamari ehdotti kuitenkin, että suomenlinnalaisille kyseisessä veronmaksussa myönnettäisiin joitakin helpotuksia, jotta se ei koituisi yksityisille veronmaksajille, joista suurin osa todennäköisesti kieltäytyessään maksamasta veroa oli ainoastaan noudattanut muiden esimerkkiä, kohtuuttomaksi rasitukseksi. Kamarin mielestä oli maksuajan pidennystä myönnettävä siinä muodossa, että vuoden 1925 verot ja puolet vuoden 1926 veroista suoritettaisiin helmi—heinäkuussa 1929 ja loput vuoden 1926 veroista ja koko vuoden 1927 vero tammi—kesäkuussa 1930 siten, että kuukausittain erääntyisi yksi verolipun kuponki ja lisävero suoritettaisiin viimeisen kupongin erääntyessä. Sen jälkeen kun oli hankittu asiantuntijalausunnot kysymyksistä, oliko kunta oikeutettu vapauttamaan yhden tai useampia jäsenistään kunnallisveron suorittamisvelvollisuudesta, poistamaan maksettavaksi pannun lisäveron sekä myöntämään näiden verojen maksuajan pidennystä, ja eräs niistä henkilöistä, joilta asiaa oli tiedusteltu, professori O. Talas, suullisesti oli vastannut ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi ja kahteen jälkimmäiseen myöntävästi, kuitenkin nimenomaan huomauttaen, ettei hänellä ollut ollut tilaisuutta erikoisesti tutkia tätä kysymystä, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾

oikeuttaa Suomenlinnan asukkaat suorittamaan kunnallisveronsa vuosilta 1925—27 maalisk. — elokuussa 1929 sekä tammi—kesäkuussa 1930;

vapauttaa heidät maksamasta vuosien 1925—27 verojen lisäveroa edellyttäen, että edellä mainittuja maksuaikoja noudatettiin; sekä

oikeuttaa ne henkilöt, jotka jo olivat suorittaneet mainittujen vuosien verojen lisäveron, saamaan sen takaisin.

Rahatoimikamarin asiamiesosastolla tapahtuneet kavallukset. Kaupunginjohtaja A. Castrén ilmoitti, että rahatoimikamarin asiamies M. Wilskman oli tunnustanut kavaltaneensa 1,902,427: 80 markkaa kauppakirjain kartoittamista varten kantamiaan varoja sekä 73,000 markkaa aviopuolisoiden G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusvaroja. Edelliset kavallukset olivat tapahtuneet osaksi siten, ettei lainhuutoja ja kiinnityksiä varten tarvittavia kauppa-, velka- ja muita asiakirjoja ollut johtosäännön mukaisesti varustettu leimamerkeillä rahatoimikonttorissa, vaan että Wilskman oli itse vastaanottanut leimamerkkien ostamista varten suoritettut varat toimittamatta niitä kaupun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 18 §.

ginkassaan, osaksi taas siten, että vaikkakin rahat oli maksettu rahatoimikonttoriin eli siis oikeaan paikkaan, asiakirjoihin ei siellä ollut kiinnitetty leimoja, vaan leimamerkit oli irrallisina toimitettu Wilskmanille, joka sitten jatkuvasti oli kiinnittänyt niitä sellaisiin kauppa- ja velkakirjoihin, joiden leimamerkkejä varten vastaanottamansa rahat hän oli itse pitänyt. Erään 280,000 markan määrän hän oli saanut anastetuksi siten, että eräs rahatoimikamarin johtajista oli siirtänyt in blanco erään herra Wilskmanin vastaanottaman kamarille asetetun shekin ja sen jälkeen antanut sen takaisin herra Wilskmanille, joka sen sijaan että olisi vienyt sen kaupunginkassaan nosti rahat itselleen.

Kaupunginjohtajan ilmoituksen johdosta vt Nurminen huomautti, että täydellinen selvitys oli saatava siitä, oliko eri virkamiesten leväperäisyys antanut tilaisuuden näihin väärinkäytöksiin tai ollut omiaan niitä helpottamaan ja keitä henkilöitä voitiin pitää niistä vastuunalaisina sekä että perinpohjainen tilintarkastus oli pantava toimeen kaikissa rahavaroja hoitavissa kunnan virastoissa. Vt Nurminen ehdotti sen johdosta, että viisijäseninen komitea asetettaisiin tutkimaan rahatoimikamarin asiamiesosaston ja muidenkin kaupungin virastojen raha-asiain hoitoa sekä että valmisteluvaliokunta saisi toimekseen laatia tarkemman ehdotuksen komitean työsuunnitelmaksi, joka ehdotus esitettäisiin valtuustolle seuraavassa kokouksessa, jolloin myöskin komitean jäsenet valittaisiin. Ehdotus tutkimustoimikunnan asettamisesta lähetettiin¹⁾ valmisteluvaliokuntaan.

Myöhemmin rahatoimikamari lähetti valtuustolle selonteon²⁾ asiasta ynnä ehdotuksen sen aiheuttamiksi toimenpiteiksi. Kamari lausui, että valantehnyt tilintarkastaja filosofianmaisteri J. Someri kaupungin revisionikonttorin revisorin O. Paldanin avustamana oli kamarin kehoituksesta toimittanut asiamiesosastolla perinpohjaisen tarkastuksen sekä että kamari oli hankkinut lakitieteenkandidaateilta G. Norménilta ja E. Cavoniukselta selvityksen siitä, voitiinko kaupunkia pitää velvollisena vastaamaan kavalluksen aiheuttamista vahingoista. Selontekoon liittyi kertomus edellä mainitusta tarkastuksesta, kaupungin revisionikonttorin maistraatille kysymyksestä antama selonteko sekä poliisilaitoksen etsivän osaston antama raportti toimitetusta asiamies Wilskmanin kuulustelusta. Herrat Someri ja Paldani olivat saaneet selvitettyksi, että asiamies oli kantanut varoja niitä tilittämättä yhteensä 2,503,008 markkaa, mikä rahamäärä sopivasti voitiin jakaa seuraaviin ryhmiin: tontinostajain rahatoimikonttoriin suorittamia varoja 890,169 markkaa, rahatoimikamarille maksettavaksi asetettu 280,000 markan shekki, herra Wilskmanin suoraan tontinostajilta kantamia varoja 1,259,839 markkaa sekä G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusrahastolle kuuluvia varoja 73,000 markkaa. Tästä määrästä oli vähennettävä asiamiesosastolta löydetyn leimamerkkivaraston arvo, 527,580:20 markkaa. Mitä tuli kavallettujen varojen korvaamisvelvollisuuteen, rahatoimikamarin mielestä oli selvää, että kaupungin tuli kantaa tappio ainakin ensimmäiseen edellä mainituista ryhmistä kuuluvissa tapauksissa, jolloin tontinostajat olivat suorittaneet maksunsa suoraan rahatoimikonttoriin, siis oikeaan paikkaan, mutta kohtuusyistä olisi kaupungin otettava vastatakseen asiamies Wilskmanin kavaltamasta koko määrästä. Tätä koskeva päätös olisi tehtävä kiireellisesti, koska voimassa olevan leima-asetuksen nojalla lainhuuto on haettava kolmen kuu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 26 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28.

kauden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta uhalla, että leimavero muuten kohoaa määrättyjä prosentteja.

Valmisteluvaliokunta yhtyi periaatteellisesti rahatoimikamarin ehdotukseen, mutta piti oikeampana, ettei kaupunginvaltuuston päätöstä, mikäli se koski niiden kavallettujen varain korvaamista, jotka tontinomistajat olivat suorittaneet asiamies Wilskmanille henkilökohtaisesti rahana, leimamerkkeinä tai sellaisina shekkeinä, jotka eivät olleet asetetut rahatoimikamarin eikä rahatoimikonttorin maksettaviksi, ei ollut pantu täytäntöön, ennenkuin päätös oli saanut lain voiman, jota vastoin päätös muiden leimavarojen korvaamisesta heti pantaisiin täytäntöön. Tällöin oli valmisteluvaliokunnan käsityksen mukaan ne leimamerkit, jotka oli tavattu kauppa-asiakirjain joukosta osaksi irtonaisina, osaksi velkakirjoihin kiinnitettynä, käytettävä kartoitettaessa niitä asiakirjoja, joihin ne kuuluivat, jota vastoin ne leimamerkit, jotka löydettiin herra Wilskmanin salkusta silloin kun hänet pidätettiin, käytettäisiin hänelle henkilökohtaisesti suoritettujen varain vaillingin peittämiseen.

Kaupunginvaltuusto yhtyi valmisteluvaliokunnan edellä esitettyyn käsitykseen ja päätti ¹⁾

että ne varatuomari Wilskmanin kavaltamat varat, 794,082 markkaa, jotka asianomaiset tontinomistajat olivat suorittaneet rahatoimikonttoriin tai joista oli annettu rahatoimikamarille tai rahatoimikonttorille maksettavaksi asetetut shekit, korvattaisiin kaupungin varoista ja tästä aiheutuva meno suoritettaisiin kuluvan vuoden tilierotuksesta, sekä että nämä varat oli käytettävä siten, että lainhuudot voitiin viipymättä hakea kyseisille myydyille tonteille, kaikki ehdoin, että asianomaiset tontinomistajat siirsivät kaupungille kaiken sen oikeuden korvauksen saamiseen tapahtuneen kavalluksen perusteella, joka heillä lain mukaan mahdollisesti voitiin katsoa olevan;

julistaa tämän päätöksen kiireellisenä täytäntöön pantavaksi;

että ne asiamies Wilskmanin kavaltamat varat, 1,108,345: 80 markkaa, jotka asianomaiset tontinomistajat olivat suorittaneet hänelle itselleen rahalla, leimamerkeillä tai sellaisilla shekeillä, joita ei ollut asetettu rahatoimikamarille eikä rahatoimikonttorille maksettaviksi, edellä mainituin ehdoin niinkään korvattaisiin kaupungin varoista käyttämällä vuoden tilierotusta;

että edellä mainittua päätöstä ei saanut panna täytäntöön, ennenkuin se oli saanut lain voiman;

niinkään vuoden tilierotuksesta osoittaa 73,000 markkaa siirrettäväksi aviopuolisoiden G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusrahastoon näissä varoissa syntyneen vajauksen peittämiseksi; sekä

lähettää maistraatin välityksellä asiamies M. Wilskmanin kavalluksen johdosta syntyneet asiakirjat vuositilintarkastajille asianmukaista toimenpidettä varten sekä pyytää, että vuositilintarkastajat ensi tilassa toimittaisivat kaupunginvaltuustolle tutkimuksensa tuloksen ehdotuksineen tarpeellisina pidetyiksi toimenpiteiksi.

Puhtaanapitolaitoksen työkoneiden kannattavuus. Vuoden 1928 talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto antoi ²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi antaa valtuustolle tarkan selvityksen puhtaanapitolaitokselle vuosiksi 1927—29 osoitettujen varain käytöstä, jonka selvityksen m. m. tuli valaista laitoksen autojen ja työkoneiden kannattavuutta sekä osoittaa, missä määrin menojen lisääntyminen johtui puhtaanapitotoiminnan laajenemi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 18 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 104.

sesta. Tämän tehtävän täyttääkseen rahatoimikamari lähetti valtuustolle puhtaanapitolaitoksen toimitusjohtajan laatiman promemorian ¹⁾, jossa ensiksi tehtiin selvää kesänaikaisen katujen kunnossapidon järjestelystä ja tämän työn aiheuttamista kustannuksista sekä työn koneellistamisen taloudellisista vaikutuksista. Jos maksetut työpalkat laskettiin vuoden 1928 tuntipalkkain mukaan ja moottoriajoneuvojen pääoma-arvon korko sekä kuoletus 10 %:n mukaan, nousivat kesätöiden kustannukset vuonna 1926 4,523,750 markkaan, vuonna 1927 3,904,757 markkaan ja vuonna 1928 3,257,871 markkaan. Menot vähenivät siis vuosi vuodelta. Tähän ei vaikuttanut yksinomaan siirtyminen koneiden käyttöön, vaan myöskin itse työjärjestelmän muutos, joka oli tuntuvasti lisännyt työtehoa. Puhtaanapitolaitoksen johtaja laskee, että erilaisten autojen käyttö kesällä 1926 oli aiheuttanut 185,409 markan säästön, vuonna 1927 204,172 markan ja vuonna 1928 397,429 markan säästön.

Siinä osassa promemoriaa, joka sisälsi selonteon katujen puhtaanapidosta talven aikana, ilmoitettiin, että näiden töiden kustannukset edellä mainitulla tavalla laskettuina vuonna 1926 nousivat 3,882,258 markkaan, vuonna 1927 2,702,593 markkaan ja vuonna 1928 3,338,520 markkaan, jolloin kuitenkin huomattakoon, että lumentulo talvella 1927 oli suhteellisen vähäinen. Koneiden käytön talvina 1926—28 aiheuttaman säästön laskettiin kyseisinä vuosina olleen 11,022 markkaa, 10,713 markkaa ja 266,656 markkaa. Seuraava yhdistelmä valaisee katujen puhtaanapidon aiheuttamia todellisia kustannuksia vuosina 1926—28 verrattuna niihin kustannuksiin, jotka näiden töiden suoritettuina ilman autojen ja moottorilla käyvien työkonoiden apua oli arvioitu aiheuttavan:

		1926.	1927.	1928.
Todelliset kustannukset	Smk	8,406,009: —	6,607,350: —	6,596,391: —
Kustannukset, jos työ olisi suoritettu ilman autoja ja työkoneita	»	8,602,439: —	6,822,236: —	7,260,475: —

Kiinteistöjen puhtaanapidosta esitettiin samanlaisia laskelmia:

		1926.	1927.	1928.
Todelliset kustannukset	Smk	4,050,015: —	4,009,470: —	3,832,457: —
Kustannukset, jos työ olisi suoritettu ilman autoja ja työkoneita	»	4,128,367: —	4,201,788: —	4,204,970: —

Kiinteistöjen puhtaanapitokustannukset vähenivät siis vuosi vuodelta, vaikkakin puhtaanapidettyjen kiinteistöjen lukumäärä samalla lisääntyi. Tämän hyvän tuloksen saavuttamiseen vaikutti työn koneellistamisen ohella myöskin työtehon lisääntyminen. Sitäpaitsi kiinteistöt oli jaettu piireihin järkipäisemmällä tavalla kuin aikaisemmin, jolloin työntekijäin lukua oli voitu vähentää. Erinäiset kuormauspaikoilla suoritettavat järjestelyt voisivat vieläkin lisätä työtehoa, mutta niihin ei voida ryhtyä, ennenkuin lopulliset kuormauspaikat on osoitettu.

Puhtaanapitolaitoksen johtaja lopetti selontekonsa väitteeseen, että puhtaanapitotöiden koneellistaminen ei ollut lisännyt kustannuksia, vaan oli päinvastoin ollut omiaan niitä vähentämään. Menosääntö oli tosin vuosi vuodelta kohonnut, mutta tämä johtui siitä, että viranpitäjäin ja työntekijäin

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

palkkoja oli korotettu, että sekä viranomaiset että yleisö vaativat puhtaanapidolta entistä enemmän sekä että laitoksen puhtaanapidettävät sekä katualueet että kiinteistöt olivat lisääntyneet, ja ennen kaikkea autoliikenteen huomattavasta lisääntymisestä. Autojen ja työkoneiden ostomäärärahat olivat tietenkin tuntuvasti korottaneet laitoksen menosääntöä, mutta on otettava huomioon, että kaupungilla useita vuosia tulee olemaan hyötyä näistä hankinnoista, joiden aiheuttama kustannus kokonaan on sisällytetty ostovuoden talousarvioon.

Edellä mainitun selonteon ynnä siihen liittyneet graafilliset taulukot kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ainoastaan liittää pöytäkirjaansa.

Terveydenhoitolautakunnan kirjeenvaihdon postimaksuvapaus. Vapaa-kirjeoikeutta ja postirahavapautta koskevan asetuksen muuttamisesta kesäkuun 17 p:nä 1925 annetussa laissa terveydenhoitolautakunnalle oli myönnetty postirahavapaus sen kirjeenvaihdossa lääkintöhallituksen, piirilääkäriin, valtion sairaanhoitolaitoksen lääkärin ja toimitsijan sekä lääninhallituksen kanssa. Lautakunta ei kuitenkaan ollut käyttänyt hyväkseen tätä oikeutta, vaan oli aikaa voittaakseen antanut vahtimestarinsa toimittaa perille kaikki edellä mainituille viranomaisille ja virkamiehille osoitetut kirjelmät. Sitä vastoin lautakunta postilaitoksen välitystä käyttäen jotenkin runsain määrin vaihtoi kirjelmiä y. m. kaupungissa toimivien koulujen y. m. laitosten kanssa, joissa oli esiintynyt tarttuvien tautien tapauksia, sellaisten kuntien terveydenhoitolautakuntain, kunnallislautakuntain puheenjohtajain ja kunnanlääkärien kanssa, joissa tällaisten tautien tapauksia oli sattunut, kaupunkiin maitoa lähettävien talojen sekä muiden elintarpeiden tuottajien kanssa. Koska tätä kirjeenvaihtoa oli pidettävä erittäin yleishyödyllisenä toimintana, joka oli omiaan ehkäisemään tarttuvien tautien levenemistä sekä Helsingissä että maaseudullakin, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtioneuvostolta anoa, että terveydenhoitolautakunnalle myönnetty postirahavapaus ulotettaisiin lautakunnan kaikkiin virkakirjelmiin.

Itsenäisydenpäivä. Koska marraskuun 8 p:nä 1929 annettu laki joulukuun 6 p:n viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä ei sisältänyt ohjeita siitä, miten on meneteltävä niiden viranpitäjän ja työntekijän suhteen, jotka työnsä laadun vuoksi eivät voi olla vapaina mainittuna päivänä, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että niille kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille, joiden on pakko olla työssä joulukuun 6 p:nä, on heille lain tai palvelusehtosäännön mukaisesti tulevan palkan lisäksi suoritettava yhden päivän palkka tai jos työ kestää osan päivää, heidän palkkaansa vastaava tuntipalkka.

Luontoisetujen arviointi. Osan palolaitoksen henkilökuntaa muuttaessa Korkeavuorenkadun varrella olevaan uuteen taloon n:o 39 rahatoimikamari korotti sitä korvausta, joka heidän oli maksettava nauttimistaan luontois- eduista. Tämän toimenpiteen johdosta nämä viranpitäjät joutuivat taloudellisiin vaikeuksiin, ja palotoimikunta oli sen vuoksi rahatoimikamarilta anonut, että mainittua korvausta, joka vähennettiin heidän rahapalkastaan, alennettaisiin. Kamari piti esitettyä anomusta täysin perusteltuna ja huomautti kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, että nyt kyseessä olevat palolaitoksen toimet viimeisessä palkkajärjestelyssä todennäköisesti oli luettu liian alhaisiin palkkaluokkiin, mikä kuitenkin ei ollut aiheuttanut mainittavaa haittaa niin kauan kuin niiden haltijat asuivat vaatimattomissa asunnoissa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 15 §. — ²⁾ S:n 23 p. lokak. 22 §. — ³⁾ S:n 11 p. jouluk. 33 §.

joiden vuokra arvioitiin vähäiseksi. Vallitseva epäkohta voitiin saada korjatuksi joko siirtämällä toimet ylempään luokkaan, tai luontoisetukorvausta alentamalla. Asiaa käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin vapaasti asiaa harkiten vahvistamaan ne korvausmäärät, jotka Korkeavuorenkadun talossa n:o 39 asuvan palolaitoksen alipäällystön ja miehistön on suoritettava nauttimistaan luontoiseduista, marraskuun 1 p:stä lukien seuraavaan palkkajärjestelyyn asti.

Poliisilaitoksen menosääntö. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa poliisimestarin laatimasta poliisilaitoksen vuoden 1930 menosääntöehdotuksesta, jonka mukaan menot lisäantaisivat 509,000 markkaa eli 20,701,900 markkaan, valtuusto päätti²⁾ antamassaan vastauksessa ehdottaa, että edellä mainittu talousarvioehdotus hyväksyttäisiin, sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan suorittamaan $\frac{2}{7}$ kustannuksista. Tarpeellinen määrä, 5,914,828:59 markkaa, oli merkittävä vuoden 1931 menosääntöön.

Sairaalain viranpitäjain luontoisedut. Tammikuun 25 p:nä rahatoimikamari päätti korottaa kaupungin viranpitäjain heillä olevasta asuntoedusta suoritettavaa korvausta kuluvan vuoden alusta 10 %, mikä päätös tuli kaupungin sairaalain hallituksen tietoon vasta sairaalain viranpitäjain jo nostettua tammikuun palkkansa. Hallitus anoi tällöin, että mainitut viranpitäjät vapautettaisiin palauttamasta saamaansa liikamäärää, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ evätä tämän esityksen, koska nautituista luontoiseduista suoritettavan korvauksen määrä ohjesäännön mukaisesti on vahvistettava kalenterivuodeksi kerrallaan; koska tämän korvauksen suuruuden määrääminen on rahatoimikamarin asia; koska kaupungin sairaalain hallitus ei ollut esittänyt kestäviä syitä poikkeamiselleen voimassa olevista määräyksistä; koska palautettavat rahamäärät olivat niin mitättömät, ettei niiden palauttaminen voinut rasittaa asianomaisia viranpitäjiä; sekä koska myöntyminen hallituksen esitykseen aiheuttaisi sekaannusta kaikissa muissa kaupungin laitoksissa, joissa asia jo oli järjestetty rahatoimikamarin päätöksen mukaisesti.

Kaupunginkirjaston viranpitäjain palkat. Suomen kirjastoseuran johtokunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt erässä kirjastokokouksessa hyväksytyyn ja seuran sittemmin tarkastaman ja hyväksymän ehdotuksen kirjastovirkailijain normaalipalkoiksi, mikä ehdotus seuran ilmoituksen mukaan oli tarkoitettu ohjeeksi ja vertailun pohjaksi asianomaisille kunnanviranomaisille. Samalla seura kehoitti asianomaisia siinä tapauksessa, että voimassa olevat palkat alittivat ehdotukseen merkityt, ryhtymään palkkain korottamista tarkoittaviin toimenpiteihin. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että ehdotetut normaalipalkat tosin olivat kaupunginkirjaston viranpitäjille suoritettuja palkkoja jonkin verran suuremmat, mutta että viimeksi mainitut olivat vahvistetut silmälläpitäen kaupungin koko virkamieskunnan palkkatasoa, joten puheena olevien palkkain korotus rikkoisi kaupungin eri virkain palkkojen välisen oikean suhteen. Hyväksyen rahatoimikamarin esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, ettei kirjastoseuran esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Terveystoimikunnan ent. desinfiionin johtajalle G. W. Ahlgrenille, joka lokakuun 1 p:nä terveyssyistä oli siirretty kaitisijantoiimeen, jonka kuukausipalkka oli 230 markkaa pie-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 12 §. — ²⁾ S:n 22 p. toukok. 7 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 40 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. helmik. 31 §.

nempi hänen aikaisempaan toimeensa liittyneitä palkkaetuja, myönnettiin ¹⁾ tätä vähennystä vastaava henkilökohtainen palkanlisäys. Tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rakennuskonttorin satamaosaston avustava insinööri F. Seiderer, joka oli saanut ohjesäännön määräämän 14 palkkaluokan mukaisen palkan, 4,850 markkaa kuukaudessa, ja sen lisäksi 800 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen ²⁾, oli vuoden 1928 lopussa eronnut toimestaan, joka sen jälkeen oli ollut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta avoimeksi julistettuna. Halukkaita hakijoita oli kuitenkin ilmaantunut vasta hallituksen oikeutettua heidät esittämään palkkavaatimuksensa. Hallitus oli sen jälkeen valinnut virkaan insinööri F. Sonckin, joka samaten kuin hänen kaksi kilpahakijaansa oli määrännyt ehdoksi, että hänen palkkansa oli maksettava 15 palkkaluokan mukaan, t. s. oleva 5,300 markkaa kuukaudessa. Kysymys alistettiin kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, ja valtuusto päätti ³⁾ myöntää rakennuskonttorin satamaosaston avustavalle insinöörille F. Sonckille henkilökohtaista palkanlisäystä 450 markkaa kuukaudessa lukien helmikuun 7 p:stä sekä osoittaa kuluvaksi vuodeksi tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan, 4,837:50 markkaa, talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset. Insinööri Sonckin erottua toimestaan lokakuun 1 p:nä kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ hänen seuraajansa, insinööri G. Lindin, saamaan samat palkkaedut.

Rakennuskonttorin satamaosaston vaakitsijalle I. A. Wittenbergille myönnettiin ⁵⁾ henkilökohtaista palkanlisäystä 350 markkaa kuukaudessa kuluvan vuoden alusta lukien. Päätöksen edellyttämä lisämääräraha, 4,200 markkaa, oli otettava talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupunginarkkitehti oli ehdottanut, että rakennuskonttorin huonerakennusosaston kirjanpitäjän toimi muutettaisiin 10 palkkaluokkaan kuuluvaksi konttoripäälliköntoimeksi, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari eivät olleet tahtoneet puoltaa kyseistä ehdotusta, m. m. koska kysymys rakennuskonttorin uudesta järjestämisestä oli päiväjärjestyksessä. Samalla mainitut viranomaiset myönsivät, että kirjanpitäjän toimen haltijalle oli uskottu useita vaativia tehtäviä, jotka yleensä eivät kuulu kirjanpitäjälle. Sen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää rakennuskonttorin huonerakennusosaston kirjanpitäjälle Hj. Sylvanderille henkilökohtaista palkanlisäystä 400 markkaa kuukaudessa toukokuun 1 p:stä lukien ja määräsi tähän kuluvana vuonna tarvittavaa lisämäärärahan, 3,200 markkaa, otettavaksi uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten varatuista käyttövaroitnaan.

Evätty anomus henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä. Palotoimikunta oli anonut, että palolaitoksen työnjohtajalle O. Kulmalalle myönnettäisiin henkilökohtaista palkanlisäystä 500 markkaa kuukaudessa, koska Kulmala oli erittäin taitava amattimies, joka m. m. laatimalla paloautojen piirustuksia oli säästänyt kaupungille tuntuvia rahamääriä. Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ palauttaa sen valmisteluvaliokuntaan antaen tälle tehtäväksi selvittää, harjoittiko työnjohtaja Kulmala virkatoimintaansa kenties haittaavaa teollisuustoimintaa. Valiokunnan sen jälkeen ilmoitettua, että Kulmala oli työssä klo 7:stä 16:een ja käytti vapaa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 14 §. — ²⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 232, v:n 1924 kert. s. 247, v:n 1927 kert. s. 215 ja v:n 1927 Kunnall. asetuskok. s. 154, 6 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 13 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. lokak. 11 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. huhtik. 15 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 231. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 24 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. toukok. 31 §.

aikansa neuvojen ja ohjeiden antamiseen yhdessä veljensä kanssa omistamassaan työpajassa, kaupunginvaltuusto asiaa uudestaan esiteltäessä päätti¹⁾ evätä palotoimikunnan esityksen.

Palkansäästöt. Rahatoimikamari ilmoitti, että rahatoimikonttori vuoden 1927 loppuun saakka oli suorittanut siviiliviraston leski- ja orpokassalle palkansäästöt erinäisistä avoimista kaupungin toimista laskettuina asianomaisten toimien pohjapalkan perusteella silloin voimassa olleen kaupungin viranpitäjän palkkausohjesäännön määräämällä tavalla. Toukokuun 7 p:nä 1926 erinäisille eläkekassoille menevästä palkansäästöstä annettun lain mukaan tämä säästö kuitenkin s. v. heinäkuun 1 p:stä on laskettava kiinteätä palkkaa vastaavaksi siihen katsomatta, onko tämä palkkaa vai palkkiota. Tämä uusi laskutapa lisäsi sen maksun määrää, joka kaupungin oli suoritettava palkansäästönä edellä mainitulta ajalta, 85,658 markkaa, ja lisäksi kassa velkoi kaupungilta palkansäästöä vuodelta 1920 kolmesta avoimesta nuoremman oikeusneuvosmiehen virasta 9,000 markkaa. Koska siviiliviraston edellä mainitut vaatimukset olivat riidattomat, kaupunginvaltuusto osoitti²⁾ sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 94,658 markkaa kyseisten aikaisempien vuosien palkansäästöjen suorittamiseksi kassalle.

Hypäksyttyjä palkankorotusanomuksia. Helmikuun 1 p:nä 1929 annettun ja s. v. maaliskuun 1 p:nä voimaan tulleen ulosottolain muuttamista koskevan lain määräysten johdosta ensimmäinen kaupunginvouti menetti siihen asti saamansa virkasivutulot, nimittäin pankkiin talletettujen, pakkotoimin perittyjen virkavarain korot³⁾. Tämän menetyksen korvaamiseksi kaupunginvaltuusto puolestaan päätti⁴⁾, että ensimmäisen kaupunginvoudin virka siirrettäisiin maaliskuun 1 p:stä lukien 5:nnestä 15 palkkaluokkaan ja alisti tämän päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Luokitte-
telun muutoksesta kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus, 37,500 markkaa, oli otettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rahatoimikamarin vahtimestarintoimi siirrettiin⁵⁾ 5:nnestä 7 palkkaluokkaan ja vahtimestarinapulaisentoimet 3:nnestä 4 luokkaan kuluvan vuoden alusta lukien.

Rahatoimikonttorin ylivahtimestarintoimi siirrettiin⁵⁾ 5:nnestä 7 palkkaluokkaan ja konttorin vahtimestarinapulaisentoimet 4:nnestä 5 luokkaan kuluvan vuoden alusta lukien.

Revisionikonttorin vahtimestarintoimi siirrettiin⁶⁾ 1:sestä 2 palkkaluokkaan lokakuun 1 p:stä lukien. Päätös aiheutti kuluvana vuonna 480 markan lisämenon, joka oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rakennustarkastuskonttorin vahtimestarintoimi siirrettiin⁷⁾ 1:sestä 2 palkkaluokkaan, koska viran haltijan palvelusaikaa oli pidennetty. Tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus, 1,485 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Vuoden 1927 palkkajärjestyssä⁸⁾ luettiin kunnalliskodin avustavan emännöitsijän toimi 2 palkkaluokkaan, jota vastoin kaupungin sairaalain vastaavat toimet kuuluivat 4 luokkaan. Koska tämä päätös oli epäoikeuden-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 14 §. — ²⁾ S:n 8 p. toukok. 20 §. — ³⁾ Vrt. v:n 1927 kert. s. 108. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 20 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 31 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. lokak. 8 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. huhtik. 26 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 50 ja seur.

mukainen ensiksi mainitun toimen haltijaa kohtaan, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ siirtää kunnalliskodin avustavan emännöitsijän toimen tammikuun 1 p:stä lukien 4 palkkaluokkaan.

Sähkölaitoksen johtajan ilmoitettua, että sähkölaitoksen ammattitaitoisen monttöörin tuntipalkka tammikuun alusta oli 12:50 markkaa, kun taas ylimonttöörin kuukausipalkka vastasi vain 11:50 markan tuntipalkkaa, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ siirtää kolme ylimonttöörintointa huhtikuun 1 p:stä lukien 7:nnestä 8 palkkaluokkaan. Myöhemmin siirrettiin³⁾ myöskin sähkölaitoksen johtojentarkastajantoimet 7:nnestä 8 palkkaluokkaan edellä mainitusta ajankohdasta lukien. Näiden päätösten johdosta tarpeelliset lisämäärärahat, 8,505 markkaa ja 6,075 markkaa, valtuusto osoitti talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupungintalon eteisvahtimestarin toimi siirrettiin⁴⁾ 3:nnestä 4 palkkaluokkaan maaliskuun 1 p:stä lukien ja tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvat lisäkustannukset, 2,050 markkaa, osoitettiin talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Evättyjä palkankorotusanomuksia. Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijat anoivat, että oikeuden ensimmäisen, toisen, viidennen ja kuudennen osaston kaupunginpalvelijantoimet siirrettäisiin 4:nnestä 6 palkkaluokkaan ja kolmannen, neljännen, seitsemännen ja kahdeksannen osaston vastaavat toimet 6:nnestä 8 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ jättää tämän anomuksen huomioon ottamatta.

Koska kaupungin viranpitäjien yleinen palkkajärjestely oli lähiaikoina odotettavissa, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ jättää huomioon ottamatta vakinaisten kaupunginviskaalien esittämät anomukset, että ensimmäisen kaupunginviskaalin toimi siirrettäisiin 14:nnestä 16 palkkaluokkaan ja muut viskaalintoimet 12:nnestä 14 luokkaan.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiset olivat anoneet, että heidän toimensa, jotka olivat luetut osaksi 5, osaksi 6 palkkaluokkaan, siirrettäisiin 9 luokkaan, jotavastoin heidän virkasivutulonsa poistettaisiin, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ evätä tämän anomuksen, koska virkasivutulojärjestelmä epäilemättä oli omiaan lisäämään kyseisten viranpitäjien työtehoa.

Rahatoimikonttorin kirjanpitäjät anoivat, että heidän toimensa siirrettäisiin 10:nnestä 12 palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut⁸⁾ olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Samaten valtuusto epäsi⁹⁾ satamahallituksen kanslian kanslia-apulaisen D. Clevén anomuksen, että hänen virkansa muutettaisiin 4 palkkaluokkaan luettavaksi kanslistinviraksi.

Satamahallituksen esityksen, että satamakannantakonttorin pääkassanhoitajantoimi siirrettäisiin 6:nnestä 7 palkkaluokkaan ja konttorin kaikkien haaraosastojen kassanhoitajantoimet 5:nnestä 6 luokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁰⁾, koska ei ollut syytä saattaa kyseisiä viranhaltijoita muita kaupungin kassanhoitajia edullisempaan asemaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi¹¹⁾ satamahallituksen lähettämän anomuksen, että satamakannantakonttorin vaakamestarintoimi siirrettäisiin 6:nnestä 8 palkkaluokkaan, konttorin avustavan vaakamestarin toimet 4:nnestä 6 luokkaan ja vaakavahtimestarintoimet 3:nnestä 5 luokkaan, samoin kuin anomuk-

1) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 21 §. — 2) S:n 3 p. huhtik. 14 §. — 3) S:n 4 p. syysk. 15 §. — 4) S:n 27 p. helmik. 13 §. — 5) S:n 3 p. huhtik. 17 §. — 6) S:n 23 p. lokak. 33 §. — 7) S:n 18 p. syysk. 55 §. — 8) S:n 3 p. huhtik. 16 §. — 9) S:n 13 p. maalisk. 23 §. — 10) S:n 6 p. helmik. 26 §. — 11) S:n 18 p. syysk. 25 ja 26 §.

sen, että satamaliikennekonttorin satamakonstaapelintoimet siirrettäisiin 3:nesta 5 luokkaan, tarkastuskonstaapelintoimet 4:nnestä 6 luokkaan, ilmoitusosaston johtajantoimi 7:nnestä 9 luokkaan sekä saman osaston apulaisjohtajantoimi 4:nnestä 7 luokkaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ terveydenhoitolautakunnan anomuksen, että terveystoimien kaitsijan- ja desinfioitsijantoimet siirrettäisiin 6:nesta 9 palkkaluokkaan ja terveystoimiston kaitsijantoimet 5:nnestä 9 luokkaan sekä että terveystoimien ylikaitsijalle ja desinfioinnin johtajalle, joiden toimet kuuluivat 7 luokkaan, myönnettäisiin vastaava palkankorotus.

Terveydellisten tutkimusten laboratorin assistentin B. Willbergin anomus, että hänen toimensa siirrettäisiin 9:nnestä 12 palkkaluokkaan, ei aiheuttanut toimenpidettä ²⁾.

Kuusi maidontarkastuksen näytteidenottajaa, jotka aikaisemmin olivat olleet Helsingin maidontarkastusyhdistyksen palveluksessa, anoi, että heidän toimensa siirrettäisiin 5:nnestä 6 palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut ³⁾ olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾ rahatoimikamarin tekemän esityksen, että köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreerinvirka tammikuun 1 p:stä luokitettiin siirrettäisiin 13:nesta 14 palkkaluokkaan, johon viimeksi mainittuun sairaalain tiliviraston vastaava virka oli luettu.

Köyhäinhoitolautakunnan ylivahtimestari anoi, että hänen toimensa siirrettäisiin 4:nnestä 7 palkkaluokkaan ja lautakunnan nuoremmat vahtimestarit samoin kuin köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston vahtimestari, että heidän toimensa siirrettäisiin 3:nesta 5 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ evätä heidän anomuksensa.

Samaten kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾ köyhäinhoitolautakunnan nuoremmien järjestysmiehen H. Liimataisen anomuksen, että hänen toimensa siirrettäisiin 3:nesta 5 palkkaluokkaan.

Köyhäinhoitolautakunnan esityksen, että kunnalliskodin työlaitoksen konttoriapulaisentoimi siirrettäisiin 4:nnestä 6 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾ neuvoen kuitenkin lautakuntaa siinä tapauksessa, että lautakunta katsoi toimeen liittyvät tehtävät sellaisiksi, että sen haltijalta vaadittiin suurempaa pätevyyttä kuin konttoriapulaiselta, tekemään esityksen toimen järjestämisestä uudelleen ja sen nimityksen muuttamisesta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslian vahtimestarin K. A. Willbergin anomuksen hänen virkansa siirtämisestä 5:nnestä 7 palkkaluokkaan kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾.

Kirjapainokoulun johtaja oli anonut, että mainitun koulun latomisen ammattiohjeiden virka siirrettäisiin 8:nesta 10 palkkaluokkaan ja painamisen ammattiohjeiden virka 6:nesta 9 luokkaan perustellen anomustaan sillä, että voimassa olevat palkat olivat liian alhaiset verrattuna ammattityöntekijöille vastaavilla aloilla suoritettuihin palkkoihin. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ kuitenkin evätä tämän anomuksen, koska kirjapainokoulun palkkojen mahdollisesti tarpeelliseksi havaittava uudestaanjärjestäminen sopi toteutettavaksi vuonna 1930 käsiteltäväksi joutuvan kaupungin viranhaltijain yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 14 §. — ²⁾ S:n 23 p. lokak. 23 §. — ³⁾ S:n 18 p. syysk. 40 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 123. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 34 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. maalisk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. huhtik. 18 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. helmik. 22 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. maalisk. 25 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. syysk. 10 §.

Kaupunginkirjaston ensimmäinen vahtimestari A. Lindgren oli anonut, että hänen toimensa siirrettäisiin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan, toinen vahtimestari Y. A. Aaltonen ja kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston vahtimestari K. O. Kuhlberg, että heidän toimensa siirrettäisiin 3:nnestä 4 luokkaan ja mainitun haaraosaston vahtimestarinapulainen E. V. Lindgren, että hänen toimensa siirrettäisiin 2:sesta 3 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut¹⁾ olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että 58:lle mainittujen laitosten viranpitäjälle myönnettäisiin palkankorotus syyskuun 1 p:stä lukien, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ottaa tämän anomuksen käsiteltäväkseen vasta vuonna 1930 toimitettavan yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen anomuksen, että rakennuskonttorin 9 ja 10 palkkaluokkiin luetut vaakitsijan-toimet siirrettäisiin 11 luokkaan.

Oikeus nauttia palkkaetuja sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät kaupunginvaltuusto oikeutti saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä heille sairauden takia kahta kuukautta pitemmäksi ajaksi myönnetyn virkavapauden ajalta:

toinen julkinen notaari W. Toppelius huhtikuun 4 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta⁴⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen E. Öhman kolmelta kuukaudelta kesäkuun 15 p:stä lukien⁵⁾;

satamamestari F. M. Fagren kahdelta kuukaudelta elokuun 15 p:stä lukien⁶⁾;

työnvälitystoimiston osastonjohtaja H. E. Blomqvist yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 15 p:stä lukien⁷⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajatar E. Anttonen neljältä kuukaudelta kesäkuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissäkävijä L. Winter yhdeltä kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger kahdelta kuukaudelta marraskuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

kunnalliskodin osastonhoitajatar O. Saarenheimo yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 7 p:stä lukien¹¹⁾;

lastentarhain opettajatar A. Kontio toukokuun 13 ja 31 p:n väliseltä ajalta¹²⁾;

kaupunginkirjaston amanuessi S. Björk kahdelta kuukaudelta lokakuun 7 p:stä lukien¹³⁾;

vesijohtolaitoksen kemistin apulainen F. Aulanko kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien¹⁴⁾; sekä

vesijohtolaitoksen mittarinlukija E. Holmström maaliskuun 19 p:n ja huhtikuun 20 p:n väliseltä ajalta¹²⁾.

Marian sairaalan osastonhoitajatar S. Johansson, joka lääkärintodistuksen nojalla oli ollut virkavapaana elokuun, anoi saada koko palkkansa mainitulta ajalta. Koska neiti Johansson ei sitä ennen vuoden varrella ollut ollut virka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 44 §. — ²⁾ S:n 27 p. marrask. 19 §. — ³⁾ S:n 3 p. huhtik. 15 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. toukok. 37 § ja 12 p. kesäk. 36 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. syysk. 46 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. marrask. 15 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. huhtik. 6 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. syysk. 47 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. lokak. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. jouluk. 67 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. toukok. 39 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. kesäk. 36 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. jouluk. 68 §. — ¹⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 27 §.

vapaana sairauden takia ja häneltä oli evätty elokuun palkka ilmeisesti sen johdosta, että lääkärintodistus oli ollut laadittu epäselvään muotoon, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ myöntyä hänen anomukseensa.

Edelleen oikeutettiin erinäiset viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet palkkatunsa vähentämättöminä kahdelta virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan osa heille kuuluvaa palkkaa. Siten seuraavat viranpitäjät saivat kolme neljännestä palkastaan, nimittäin:

työnvälitystoimiston osastonjohtaja H. E. Blomqvist huhtikuun 15 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta²⁾;

kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston amanuenssi O. Koivusalo maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta³⁾; sekä puhtaanapitolaitoksen varastonhoitaja O. Aarto huhtikuun 18 p:n ja elokuun 18 p:n väliseltä ajalta⁴⁾.

Seuraavassa luetellut henkilöt oikeutettiin saamaan puolet palkastaan:

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar D. Kemilä vuoden 1928 marraskuun 2 ja 17 p:n väliseltä ajalta sekä toukokuun 23 p:stä 31:seen 1929⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Vihervaara yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 23 p:stä lukien⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Peltola huhtikuun 3 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Hyvärinen syyskuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseltä ajalta⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Reima 7 päivän ajalta⁹⁾; suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen G. E. Åkerman 38 päivältä¹⁰⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar H. Palmgren vuoden 1928 marraskuun 11 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta¹¹⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar D. Börjeson vuoden 1928 marraskuun 10 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta¹²⁾ sekä huhtikuun 18 p:stä toukokuun 31 p:ään 1929⁴⁾; sekä

Kansanlastentarhain opettajatar E. Salervo huhtikuun 18 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta⁴⁾. Opettajatar E. Salervo oikeutettiin¹³⁾ sitäpaitsi hänelle syyskuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan ansaitsemansa ikäkorotukset;

Kansanlastentarhain opettajatar H. Federley oikeutettiin¹⁴⁾ hänelle lokakuun 29 p:n ja joulukuun 17 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Marian sairaalan alihoitajatar T. A. Löfgren oikeutettiin¹⁵⁾ maaliskuu- ja huhtikuulta saamaan niin suuri osa palkastaan, kuin tarvittiin hänen hoitonsa kustantamiseen Marian sairaalassa, eli yhteensä 1,525 markkaa.

Marian sairaalan virkaatekevä osastonhoitajatar H. Swahn, joka helmi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 66 §. — ²⁾ S:n 8 p. toukok. 38 §. — ³⁾ S:n 17 p. huhtik. 23 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. kesäk. 36 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 26 § ja 22 p. toukok. 30 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. toukok. 35 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. toukok. 36 § ja 12 p. kesäk. 36 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. jouluk. 61 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. jouluk. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. jouluk. 60 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. tammik. 27 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. tammik. 39 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. jouluk. 63 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 65 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. huhtik. 29 §.

kuun 19 p:stä lähtien oli ollut sairaalassa hoidettavana, oikeutettiin¹⁾ nauttimaan maksutonta sairaanhoitoa lokakuun 15 p:ään asti, koska hän oli varaton eikä ollut saanut palkkaa sairautensa ajalta.

Marian sairaalan aliohittajat K. Eklund oikeutettiin²⁾ saamaan maksutonta sairaanhoitoa mainitussa sairaalassa syyskuun 21 p:stä vuoden loppuun sekä siltä osalta edellä mainittua aikaa, jolloin hän mahdollisesti ei ollut sairaalahoidon tarpeessa, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Kaupungin sairaalain hallitus anoi, että Nikkilän sairaalan osastonhoitajatar R. Swahn saisi puolet palkkaeduistaan vuoden 1928 helmikuun 1 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaana sairauden takia, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ evätä tämän anomuksen, koska neiti Swahn oli ryhtynyt toimeensa vasta joulukuun 1 p:nä 1927 ja oli sen jälkeen yhteensä 2 ½ kuukautta ollut virkavapaana saaden palkkansa vähentämättömänä.

Oikeus nauttia palkkaa ammattiopintoja varten myönnetyn virkavapauden ajalta. Neljä kaupungin sairaaloissa palvelevaa sairaanhoitajataria oikeutettiin⁴⁾ saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä siltä kolmen kuukauden ajalta, jolloin he ottivat osaa Suomen sairaanhoitajatyöryhdistyksen järjestämiin sairaanhoitajatarien jatkokursseihin; näiden kurssien tarkoituksena oli osaksi suoda osanottajille tilaisuus tietojensa kartuttamiseen, osaksi herättää heissä harrastusta sairaanhoitajataroppilaiden ohjauksella ja opetustehtävään.

Suomenkielisten kansakoulujen kouluhoitajatar S. Setälä, jolle Pohjois-Amerikkaan tehtävää opintomatkaa varten oli myönnetty virkavapautta syyskuun 1 p:stä joulukuun 21 p:ään, oikeutettiin⁵⁾ tältä ajalta saamaan ikäkoroituksensa.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja A. Boström, joka oli ollut virkavapaana syyskuun 16 p:stä lokakuun 15 p:ään, jolloin hän kaupungin apurahalla oli tutkinut erinäisiä kansakoulukysymyksiä Skandinaviassa, oikeutettiin⁶⁾ mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Kansanlastentarhain opettajattaret A. Soriola ja A. Sirelius, jotka olivat saaneet virkavapautta syyskuuksi harjoittaakseen sosialiministeriön myöntäminä yhteensä 5,000 markan suuruisin apurahoin opintoja ulkomailla, oikeutettiin⁷⁾ mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston avustava arkkitehti I. Wahlroos, joka oli saanut kuukauden virkavapauden tehdäkseen omalla kustannuksellaan opintomatkan Saksaan ja Italiaan, oikeutettiin⁸⁾ mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Tuberkuloosihuoltotoimiston ylihoitajatar E. Åberg, joka osallistui kansainvälisiin yhteiskunnallisen terveydenhoidon kursseihin ja jolle tätä tarkoitusta varten oli myönnetty vuoden virkavapaus elokuun 1 p:stä lukien, oli anonut saada neljältä virkavapauskuukaudelta palkkaetunsa vähentämättöminä, mutta hänen anomuksensa evättiin⁹⁾, koska hän oli kieltäytynyt antamasta apurahansaajilta tavallisesti vaadittua sitoumusta, jäädä määrättyksi ajaksi kaupungin palvelukseen.

V. l. kunnallisormestarin palkkaedut. Uudenmaan läänin maaherran veloitettua¹⁰⁾ lokakuun 31 p:nä 1928 antamallaan päätöksellä kaupungin suorittamaan v. t. kunnallisormestarille E. Gottlebenille hänelle oikeusneuvosmiehenä

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 48 § ja 23 p. lokak. 36 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 69 §. —

³⁾ S:n 6 p. helmik. 29 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. tammik. 22 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. kesäk. 18 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 64 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. kesäk. 53 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. lokak. 8 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. syysk. 50 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 67.

kuuluvat ikäkorotukset siltä ajalta, jolloin hän väliaikaisesti hoiti kunnallis-pormestarinvirkaa, ja kaupunginvaltuuston anottua korkeimmalta hallinto-oikeudelta maaherran päätöksen kumoamista tämä oikeus maaliskuun 6 p:nä antamassaan päätöksessä katsoi havaitun, ettei kaupunginvaltuusto ollut esittänyt syitä valituksen aiheena olleen maaherran päätöksen muuttamiseen, jonka varaan asia siis jäi¹⁾.

Viranpitäjän oikeus saada vakinaiset ikäkorotuksensa ajalta, jolloin hän viransijaisena hoitaa ylempää virkaa. Viitaten siihen, että korkein hallinto-oikeus oli myöntänyt²⁾ virkaatoimittavalle kunnallis-pormestarille E. Gottlebenille oikeuden kantaa vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset sijaisena hoitamansa viran pohjapalkan lisäksi, Nikkilän sairaalan alilääkäri E. Svanljung, joka maaliskuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään 1928 määräyksestä oli hoitanut sairaalan ylilääkäriin virkaa³⁾, anoi, että hänelle myönnettäisiin sama oikeus ja että hänelle siis maksettaisiin hänen vakinaiset ikäkorotuksensa mainitulta ajalta ynnä niiden korko lokakuun 1 p:stä lukien. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁴⁾ tähän anomukseen sikäli, että herra Svanljung oikeutettiin ilman korkohyvitystä saamaan kyseiset ikäkorotukset, 8,400 markkaa, mikä meno oli suoritettava pääluokassa Sairaanhoidon olevista kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Virkaatoimittava oikeusneuvosmies K. Herrmann oikeutettiin⁵⁾ syyskuun 1 p:stä lukien oikeusneuvosmiehen viran pohjapalkan lisäksi kantamaan siivilinotaarina ansaitsemansa ikäkorotukset.

Apulaisreviisori Y. Wahlroos, joka helmikuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään oli ollut virkaatoimittavana reviisorina ja nauttinut tähän virkaan liittyvää pohjapalkkaa, oikeutettiin⁶⁾ sen lisäksi mainitulta ajalta kantamaan vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Palokunnan alipäällystön ikäkorotusoikeus. Palotoimikunta huomautti, että kaupunginvaltuuston vuonna 1919 tekemää päätöstä⁷⁾, jonka mukaan palokunnan alipäällystön ikäkorotusten saamiseksi arvoasteeseen katsomatta tuli saada lukea virka-aikansa alkavaksi siitä päivästä, jolloin kukin oli ylennetty vanhemmaksi korpraaliksi, ei ollut sovellettu erinäisiin mainitun laitoksen toimihenkilöihin, jotka sen johdosta olivat jääneet vaille suurta osaa heille oikeastaan kuuluvasta palkasta, mikä heille toimikunnan mielestä oli korvattava. Kaupunginvaltuusto epäsi⁸⁾ kuitenkin toimikunnan anomuksen katsoen vuoden 1922 palkkausohjesäännön määräysten sekä palvelusehtosäännön 20 §:n kumonneen sen poikkeussäännöksen, johon edellä viitattiin. Mainittu palvelusehtosäännön pykälä sai vuonna 1922 seuraavan muutetun sanamuodon:

Jokainen viranpitäjä, joka heinäkuun 1 p:n 1922 jälkeen, jolloin uusi palkkaussääntö astuu voimaan, tulee virkaan kunnan palveluksessa, on velvollinen alistumaan edellä oleviin ehtoihin ja määräyksiin.

Viranpitäjä, jolla aikaisemmin on ollut palkkaussääntöön merkitty toimi, on niinikään velvollinen alistumaan muutettuihin ehtoihin ja määräyksiin, ellei hän kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin muutokset on vahvistettu noudatettaviksi, ole sanonut itseänsä irti toimestaan tai asianmukaisesti järjestyksessä hakenut eroa.

Kansakoulunopettajain ikäkorotukset. Kansakoulunopettajat J. Tarpila,

1) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 13 §. — 2) Ks. ylemp. — 3) Ks. v:n 1928 kert. s. 68 ja 139. — 4) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 31 §. — 5) S:n 11 p. jouluk. 51 §. — 6) S:n 11 p. jouluk. 55 §. — 7) Ks. v:n 1919 kert. s. 70. — 8) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 12 §.

V. Airanne, O. Juhola, V. O. Alanne, S. A. Knaapi, A. Sainio, J. Koivusalo, S. Rekola ja V. Seppä olivat Uudenmaan läänin maaherralta anoneet, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin maksamaan itseskullekin heistä anomuksessa tarkemmin mainittu rahamäärä, yhteensä 103,043 markkaa laillisine korkoineen tiedoksiantopäivästä lukien korvaukseksi siitä, ettei kaupunki laskettaessa heille tulevia ikäkorotuksia vuoden 1922 elokuun 1 p:n jälkeen ollut ottanut huomioon heidän muissa kunnissa palvelemiaan virkavuosia. Kaupunginvaltuusto, jolta oli vaadittu lausuntoa edellä mainitusta anomuksesta, lausui¹⁾ pääkohdittain seuraavaa: Anomuksesta ei käynyt selville, halusivatko hakijat valittaa kaupunginvaltuuston joulukuun 12 p:nä 1928 tekemästä kansakoulunopettajain ikäkorotuksia koskevasta päätöksestä²⁾, vai oliko se käsiteltävä lainhauksi. Siinä esitetty vaatimus kaupungin velvoittamisesta suorittamaan määrätty rahamäärä korkoineen, oli lähinnä katsottava ulosotonhaltijalle tehdyksi velkomukseksi, varsinkin koska anomuksen perusteluna nimenomaan mainittiin rahatoimikamarin kieltäytyminen suosiolla maksamasta. Koska kysymys sitäpaitsi koski yksityisten henkilöiden palkkavaatimuksia, oli luonnollista, että riita joutui laillisen tuomioistuimen, joko aloikeuden tai ulosotonhaltijan, ratkaistavaksi. Oikea viranomainen käsittelemään asiaa ulosotonhaltijana ei kuitenkaan tässä tapauksessa ollut maaherra, vaan Helsingin maistraatti. Kaupunginvaltuusto anoi sen vuoksi, ettei maaherra ottaisi puheena olevaa anomusta käsiteltäväkseen. Sen varalta, että maaherra aikoi käsitellä anomusta valituksena kaupunginvaltuuston edellä mainitusta päätöksestä, valtuusto tahtoi huomauttaa, etteivät hakijat olleet kunnallislain 43 §:ssä säädetyllä tavalla neljäntoista päivän kuluessa valitusajan päättymisestä antaneet maistraatille diaaritodistusta valituksen tekemisestä, minkä vuoksi valitusta kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan tässäkin tapauksessa ei ollut otettava tutkittavaksi.

Jos maistraatti siitä huolimatta otti hakijain vaatimukset asiallisesti käsiteltäväkseen, kaupunginvaltuusto esitti, että ne hylättäisiin seuraavien syiden nojalla:

Asiakirjoista ilmeni, että hakijat oli nimitetty vakinaisiksi kansakoulunopettajiksi Helsinkiin lukien elokuun 1 p:stä 1921, Seppä ja Rekola sitä ennen toimittuaan yhden vuoden virkaatoimittavina opettajina kaupungin kansakouluissa, sekä että he ennen tuloaan kaupungin toimeen eri pitkiä ajanjaksoja olivat hoitaneet samanlaisia virkoja muissa kunnissa. Huhtikuun 15 p:nä 1921 kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 23 §:n 1 kohdan samoin kuin saman lain 16 §:n mukaisesti heille vuoden 1921 elokuun 1 p:n ja vuoden 1922 elokuun 1 p:n väliseltä ajalta oli suoritettu 480 markan vuotuinen lisäpalkkio 5, 10 ja 15 vuoden palveluksen nojalla, mutta viimeksi mainitusta päivästä lähtien heidän palkkansa oli maksettu heinäkuun 1 p:nä 1922 annetun kaupungin palkkaohjesäännön mukaisesti, jolloin ikäkorotukset oli laskettu heidän kaupungin, mutta ei vieraiden kuntain palveluksessa palvelemissa virkavuosien perusteella.

Vuonna 1921 kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 15 §:ssä vahvistetaan kansakoulunopettajan alin palkka ja 16 §:ssä hänelle tuleva perheellisyysavustus sekä 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta tuleva ikäkorotus, jonka saamiseksi hänellä 23 §:n mukaan on oikeus lukea hyväkseen vieraisa kunnissa palvelemissa virkavuodet. Kansakoulunopettajanvirat oli kuitenkin kaupungin vuoden 1922 palkkaohjesäännössä luettu niin korkeaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 12 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 61.

palkkaluokkaan, että palkka tuntuvasti ylitti lain määräämän, vaikkakin ikäkorotukset maksettiin vasta asianomaisen opettajan oltua 3, 6 ja 10 vuotta kaupungin palveluksessa. Jos joku opettaja katsoi lain määräämän palkan perheellisyydavastuksineen ja ikäkorotuksineen itselleen edullisemmaksi, oli hänellä palkkausohjesäännön nimenomaisen määräyksen nojalla oikeus sen saamiseen. Niin ollen sovellettiin heinäkuun 1 p:stä 1922 kahta rinnakkaista palkkausjärjestelmää, ja jokaisen opettajan vapaan valinnan varassa oli, kumman mukaisesti hän halusi saada palkkansa. Mainittu vuoden 1922 palkkausohjesääntö julkaistiin kunnallisessa asetuskokoelmassa, ja sen täytyi olla jokaisen kansakoulunopettajan tiedossa. Hakijat olivatkin vastustelematta nostaneet ohjesäännön mukaiset palkkansa elokuun 1 p:stä 1922 lähtien luopuen siis heille muissa kunnissa palveltujen virkavuosien perusteella kuuluneista ikäkorotuksista. Jos heidän näitä ikäkorotuksia koskeva vaatimuksensa hyväksyttiin, oli heidän myöskin suoritettava takaisin ne määrät, jotka he kaupungin palkkausohjesäännön mukaisesti palkattuina olivat saaneet yli yleisessä laissa säädetyn palkan. Kansakoululaitoksen kustannuksia koskevan uuden lain voimaantulo vuonna 1926 ei muuttanut puheena olevaa asiaintilaa, kaupungit kun oikeutettiin itse järjestämään kansakoulunopettajiston palkkaus edellyttäen, ettei kokonaispalkka alittanut laissa säädettyä vähintä palkkaa. Vasta kaupunginvaltuuston hyväksymä ja kouluhallituksen maaliskuun 31 p:nä 1928 vahvistama kaupungin kansakoulujen uusi ohjesääntö muutti tilanteen olennaisesti. Sen tultua voimaan kaupungin kansakoulunopettajalla oli oikeus samalla kuin hän sai palkkansa kaupungin viranpitäjän palkkausohjesäännön mukaisesti, saman ohjesäännön mukaisen ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen muussa kunnassa palvelemaansa aika.

Jos hyväksyttiin periaate, että kansakoulunopettajalla jo ennen maaliskuun 31 p:ää 1928 oli oikeus lukea hyväkseen muissa kunnissa palvelemaansa virkavuodet, joutui ratkaistavaksi kysymys, tuliko heidän saada ikäkorotukset kansakoululaitoksen kustannuksia koskevan lain vai kaupungin palkkausohjesäännön mukaisesti vai sitenkö, että vanhaa lakia oli sovellettava, kunnes uusi oli tullut voimaan ja sen jälkeen kaupungin palkkausohjesääntöä. Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan hakijat saisivat vuoden 1926 elokuun 1 p:ään ulottuvalta ajalta ikäkorotuksia 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 480 markkaa vuodessa ja sen jälkeen jokaisen nelivuotiskauden päätyttyä 4 % pohjapalkasta, toisen vaihtoehdon mukaan taas koko ajalta 3, 6 ja 10 vuoden palveluksesta palkkausohjesäännössä määrätyn summan, joka vaihteli elinkustannusindeksin vaihtelujen mukaan. Kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan kaikki nämä vaihtoehdot kuitenkin perustuivat virheellisiin edellytyksiin.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusten saamiseksi. Raastuvan-oikeuden vanhempi oikeusneuvosmies B. C. Carlson oikeutettiin¹⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 huhtikuun 24 p:n ja vuoden 1927 helmikuun 17 p:n välinen aika, jolloin hän virkaatoimittavana hoiti mainittua virkaa. Sitävastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä oikeusneuvosmies Carlsonin anomukseen saada edellä mainitussa tarkoituksessa lukea hyväkseen ne ajat, jotka hän oli toiminut Turun hovioikeuden ja korkeimman oikeuden lisäjäsena.

Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaiset G. Österman ja E. Carlström, jotka ennenkuin heidät nimitettiin toimiensa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä tilapäisinä apulaisina, edellinen vuodet 1925

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 56 §.

ja 1926 ja jälkimmäinen kesäkuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1927 oikeutettiin ¹⁾, lukemaan myöskin mainitut ajat ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi, kuitenkin siten, että apulaisen Östermanin tuli saada nostaa ensimmäinen ikäkorotuksensa tammikuun 1 p:stä 1929 lähtien.

Ensimmäisen kaupunginvoudin kirjanpitäjä S. Wainikainen oikeutettiin ²⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1928 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli ollut ensimmäisen kaupunginvoudin palveluksessa ensin tilapäisenä konttoriapulaisena ja sittemmin tilapäisenä kirjanpitäjänä.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulainen E. Modeen oikeutettiin ³⁾ ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan koko se aika, jonka hän oli ollut konttorin palveluksessa, eli tammikuun 1 p:stä 1926, vaikkakin hän oli ensimmäisen vuoden palvelut tilapäisenä apulaisena.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston notaari T. Törnblom oikeutettiin ⁴⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1927 huhtikuun 20 p:n ja kesäkuun 30 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli ylimääräisenä apulaisena hoitanut siihen liittyviä tehtäviä.

Kaupungin painatustöiden valvoja T. J. Artman oikeutettiin ⁵⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 elokuun 1 p:n ja vuoden 1927 joulukuun 31 p:n välinen aika, jona hän oli hoitanut virkatehtäviään sopimuspalkoin.

Vahtimestari H. Holmberg, joka oli toiminut rahatoimikamarin kanslian ylimääräisenä vahtimestarina toukokuun 1 p:stä 1925 maaliskuun 1 p:ään 1929, jolloin hänet valittiin kiinteistöisännöitsijän kanslian vakinaiseksi vahtimestariksi, oikeutettiin ⁶⁾ lukemaan mainittu aika ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle huhtikuun 1 p:stä lähtien.

Satamakannantakonttorin apulaiskamreeri A. Ekebom oikeutettiin ⁷⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuodet 1925—28, jolloin hän määräyksen nojalla oli palvelut satamakamreerin apulaisena, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle helmikuun 1 p:stä 1929.

Satamakannantakonttorin haaraosaston johtaja L. Johansson oikeutettiin ⁸⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1929 helmikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ennen nimitystään toimensa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli suoritettava hänelle huhtikuun 1 p:stä lukien.

Avustava rakennustarkastaja A. Toivonen oikeutettiin ⁹⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 15 p:n ja vuoden 1928 joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä määräyksen nojalla.

Lääketieteellisensiaatti G. Schwanck, joka syyskuun 4 p:nä valittiin terveydenhoidontarkastajaksi ja sitä ennen oli hoitanut mainittua virkaa virkaatoimittavana kesäkuun 1 p:stä 1921 lähtien, oikeutettiin ¹⁰⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttava virka-aikansa alkavaksi viimeksi mainitusta päivästä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 17 § ja 17 p. huhtik. 10 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 31 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 50 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. toukok. 21 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. huhtik. 28 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. helmik. 22 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. huhtik. 27 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. kesäk. 31 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. jouluk. 52 §.

Kunnallinen ammattientarkastaja A. Levanto oikeutettiin¹⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 heinäkuun 1 p:n ja lokakuun 20 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä osin sijaisena, osin virkaatoimittavana.

Marian sairaalan johtaja H. Bardy, joka oli toiminut Marian sairaalan ylilääkärinä tammikuun 28 p:stä 1919 ja sitäpaitsi sairaalan johtajana heinäkuun 1 p:stä 1927, anoi, että hän ikäkorotusten saamiseksi saisi lukea virka-aikansa alkavaksi nimityksestään ylilääkäriksi siitä huolimatta, että edellinen virka kuului 14:nteen ja jälkimmäinen 15 palkkaluokkaan. Rahatoimikamari ehdotti tämän anomuksen evättäväksi, koska viranpitäjällä voimassa olevien määräysten mukaan oli oikeus saada virkaikään perustuvaa palkanlisäystä ainoastaan samassa palkkaluokassa palveltujen virkavuosien nojalla, jota vastoin valmisteluvaliokunta oli sitä mieltä, että johtaja Bardyn johtajanviran pohjapalkan lisäksi tuli saada kaikki ylilääkärinvirassa ansaitsemansa ikäkorotukset, koska ensin mainittua virkaa ei täytetty hakemuksen nojalla, vaan siten, että kaupunginvaltuusto määräsi jonkun sairaalan ylilääkäreistä sen johtajaksi. Kaupunginvaltuusto yhtyi valiokunnan mielipiteeseen ja oikeutti²⁾ johtaja Bardyn saamaan kolmannen ikäkorotuksensa ylilääkärinä helmikuun 1 p:stä lähtien.

Nikkilän sairaalan yölihoitajatar S. Fagerlund oikeutettiin³⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1927 marraskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana.

Köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajatar H. Lindroos, joka oli hoitanut tointa virkaatoimittavana huhtikuun 1 p:stä 1919 toukokuun 5 p:ään 1920, jolloin hänet valittiin sen vakinaiseksi haltijaksi, oikeutettiin⁴⁾ lukemaan edellä mainittu aika hyväkseen ikäkorotuksen saamiseksi, kuitenkin siten, että kolmas ikäkorotus maksettaisiin hänelle vasta toukokuun 1 p:stä lukien.

Köyhäinhuoltolautakunnan asiamiesosaston kirjurinpulainen A. Eloniemi oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä kirjuriapulaisena, eli joulukuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1928, jolloin hänet nimitettiin vakinaiseksi toimeensa. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle tammikuun 1 p:stä 1930.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Rantanen oikeutettiin⁶⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli ollut Kivelän sairaalan virkaatoimittavana alihoitajattarena. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle syyskuun 1 p:stä lähtien.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Mäkinen oikeutettiin⁷⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1924 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1929 helmikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli ollut Kivelän sairaalan ylimääräisenä alihoitajattarena. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle lokakuun 1 p:stä lukien.

Kunnalliskodin alihoitajatar A. Pettersson oikeutettiin⁸⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1928 syyskuun 15 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut alihoitajattarena

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 57 §. — ²⁾ Sm 18 p. syysk. 47 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 31 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. toukok. 33 §. — ⁵⁾ Sm 11 p. jouluk. 58 §. — ⁶⁾ Sm 4 p. syysk. 22 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. lokak. 25 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. jouluk. 54 §.

Kivelän sairaalassa, sekä vuoden 1929 tammikuun 7 p:n ja maaliskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut osastonhoitajattaren sijaisena kunnalliskodissa. Sitävastoin valtuusto epäsi alihoitajatar Petterssonin anomuksen saada samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen vuoden 1918 toukokuun 15 p:n ja vuoden 1921 syyskuun 1 p:n välisen ajan, jolloin hän niinkään oli palvellut Kivelän sairaalan alihoitajattarena, koska hän viimeksi mainittuna päivänä erottuaan vasta enemmän kuin kaksi vuotta myöhemmin tuli uudestaan kaupungin palvelukseen.

Kunnalliskodin pesulaitoksen johtajattaren apulainen H. Kempainen oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 toukokuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut virkaatoimittavana alihoitajattarena, sekä s. v. syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli palvellut erään kodin alihoitajattaren sijaisena. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen P. Paldanius oikeutettiin²⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1921 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1923 syyskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana.

Kansanlastentarhain kanslia-apulainen E. Kuusela oikeutettiin³⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi aika tammikuun 1 p:stä 1921 samaan päivään vuonna 1925, jolloin hän oli hoitanut tehtäviään kansliassa tilapäisenä apulaisena, sekä saamaan ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta helmikuun 1 p:stä lähtien.

Kaasulaitoksen johtotyöosaston neuvoja E. Ahlstedt oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1925 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli hoitanut tointaan tilapäisenä apulaisena, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle tammikuun 1 p:stä 1929.

Kaasulaitoksen konttoriapulaiset Hj. Kruskopf, T. Högberg ja G. Maconi oikeutettiin⁵⁾ lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi apulainen Kruskopf vuoden 1918 syyskuun 25 p:n ja vuoden 1920 maaliskuun 1 p:n välinen aika, apulainen Högberg vuoden 1918 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1922 tammikuun 1 p:n välinen aika ja apulainen Maconi vuoden 1927 syyskuun 26 p:n ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, mitkä ajat he ennen nimitystään asianomaisten toimiensa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niihin kuuluvia tehtäviä virkaatoimittavina tai ylimääräisinä apulaisina. Kahden ensiksi mainitun tuli saada kolmas ikäkorotuksensa kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kaasulaitoksen Sörnäisten tehdaskonttorin konttoriapulainen E. Wessel oikeutettiin⁶⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jonka hän oli ollut laitoksen palveluksessa, eli vuoden 1925 marraskuun 1 p:stä lähtien, vaikkakin hän mainitusta ajankohdasta tammikuun 1 p:ään 1927 oli palvellut tilapäisenä apulaisena. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava tammikuun 1 p:stä 1929 lähtien.

Kaasulaitoksen aliputkimestari K. Blomqvist oikeutettiin⁷⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 lokakuun 6 p:n

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 19 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 59 §. — ³⁾ S:n 13 p. maalisk. 24 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. tammik. 24 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. kesäk. 31 § ja 4 p. syysk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 23 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. jouluk. 53 §.

ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään toimensa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä ylimääräisenä. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli suoritettava hänelle lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Satamakannantakonttorin veloittaja A. Källroos oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1925 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1929 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli virkaatoimittavana hoitanut tointaan, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle toukokuun 1 p:stä lukien.

Sähkölaitoksen kirjanpitäjä K. Björkman oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1918 elokuun 1 p:n ja vuoden 1922 joulukuun 15 p:n välinen aika, jolloin hän sopimuspalkoin oli toiminut kaupungin halkokonttorin kirjanpitäjänä. Kolmas ikäkorotus oli maksettava hänelle lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer oikeutettiin³⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välinen sekä vuoden 1926 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään johtajan-toimen vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä määräyksen nojalla.

Puhtaanapitolaitoksen tarkastaja K. G. Andersson oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välinen sekä vuoden 1926 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 elokuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli hoitanut tointaan virkaatoimittavana, kuitenkin siten, että hän saisi ensimmäisen ikäkorotuksen syyskuun 1 p:stä lukien.

Evättyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia. Satamakannantakonttorin veloittaja E. Candolin, joka tammikuun 1 p:stä 1928 huhtikuun 1 p:ään 1929 oli hoitanut tointaan viransijaisena, oli anonut, että tämä aika luettaisiin ikäkorotukseen oikeuttavaksi palvelusajaksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, ettei hänen anomuksensa tällä kertaa aiheuttaisi toimenpidettä, koska kysymys oli pantu vireille liian aikaisin katsoen siihen, että hän siinä tapauksessa, että anomukseen myönnyttäisiin, saisi ensimmäisen ikäkorotuksensa vasta vuonna 1931.

Haaraosastonjohtaja H. Wallénin samaa tarkoittavan anomuksen kaupunginvaltuusto niinkään jätti⁵⁾ ottamatta huomioon, koska neiti Wallén vasta tammikuun 1 p:nä 1928 määrättiin virkaatoimittavana hoitamaan sitä virkaa, jonka vakinaiseksi haltijaksi hän tuli helmikuun 1 p:nä 1929, ja anotti ikäkorotus siis tulisi maksettavaksi vasta vuonna 1931.

Kivelän sairaalan osastonhoitajatar I. Ahlholm, joka lokakuun 15 p:stä 1922 toukokuun 20 p:ään 1924 oli ollut osastonhoitajattarena Humaliston sairaalassa ja toukokuun 20 p:stä 1924 toukokuun 1 p:ään 1925 toiminut saman sairaalan ylihoitajattaren sijaisena, anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi edellä mainitun viransijaisuusajan, mutta koska hänelle viimeksi mainitusta päivästä lukien oli myönnetty anomansa virkaero ja hän vasta neljä vuotta myöhemmin tuli jälleen kaupungin palvelukseen, kaupunginvaltuusto ei katsonut⁶⁾ olevan syytä myöntyä hänen anomukseensa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 32 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 25 §. — ³⁾ S:n 22 p. toukok. 20 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 16 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. huhtik. 27 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. syysk. 41 §.

Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ tuberkuloosisairaalan ylihoitajattaren T. Jalon anomuksen saada lukea ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi sen ajan, jonka hän ennen tuloaan kaupungin toimeen oli hoitanut samanlaisia toimia yksityisissä ja valtion sairaaloissa.

Suomenkielisten kansakoulujen lääkäri A. Ruotsalainen anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi sen yhteensä yhdeksän kuukauden ajan vuosina 1912 ja 1913, jolloin hän oli ollut kaupungin kansakoulujen virkaatoimittavana lääkärinä, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ evätä hänen anomuksensa, koska hakija vasta vuonna 1927 oli nimitetty koulujen vakinaiseksi lääkäriksi oltuaan 14 vuotta poissa kaupungin palveluksesta.

Kaasulaitoksen konttoriapulainen G. Maconi anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1909 marraskuun 22 p:n ja vuoden 1916 huhtikuun 1 p:n sekä vuoden 1917 joulukuun 7 p:n ja vuoden 1918 helmikuun 7 p:n väliset ajat, mutta koska hakija viimeksi mainittuna päivänä erottuaan vasta syyskuun 26 p:nä 1927 palasi kaupungin palvelukseen ja tätä palvelusajan keskeytystä pidettiin liian pitkäaikaisena, valtuusto päätti³⁾ evätä hänen anomuksensa.

Sähkölaitoksen avustavan kassanhoitajattaren A. Åbergin anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, jonka hän ennen nimitystään avustavaksi kassanhoitajaksi oli toiminut konttoriapulaisena laitoksessa, kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾, koska viranpitäjällä voimassa olevien määräysten mukaisesti oli oikeus ikäkorotukseen ainoastaan samassa palkkaluokassa palveltujen virkavuosien perusteella.

Kaupungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuuston toimeksiannosta⁵⁾ rahatoimikamari oli ottanut harkittavakseen kysymyksen kaupungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden yleisestä korottamisesta ja asettanut valiokunnan sitä valmistelemaan. Sittenmin antamassaan mietinnössä⁶⁾ tämä esitti yksityiskohtaisen ehdotuksen palkkiomääräksi, joita arvioitaessa oli otettu huomioon asianomaisen hallituksen y. m. jäsenten suorittavana olevan työn määrä ja laatu, siihen menevä aika sekä hallituksen y. m. alaisten laitosten tärkeys ja suuruus samoin kuin heiltä vaadittava asiantuntemus, kuitenkin siten, että valiokunta ei ollut katsonut voivansa ehdottaa suurempaa erikoisasiantuntemusta edustaville jäsenille samasta luottamustoimesta suurempaa palkkiota kuin muille jäsenille. Valiokunnan ehdotus erosi aikaisemmin voimassa olleista määräyksistä sikäli, että varapuheenjohtajille oli merkitty erikoiset palkkiot sekä että viranpitäjille ja itseoikeutetuille jäsenille ehdotettiin maksettavaksi palkkio virka-ajan jälkeen pidetyistä valiokunnan kokouksista siitä huolimatta, mikä viranomaisen komitean tai valiokunnan oli asettanut. Rahatoimikamari yhtyi valiokunnan ehdotukseen siten muutettuna, että kamarin jäsenten palkkio ehdotettiin korotettavaksi 150 markkaan kamarin vakinaiselta kokoukselta sekä 100 markkaan ylimääräiseltä ja jaoston kokoukselta, minkä ohessa kamari ehdotti, että palkkiot maksettaisiin vuosineljänneksittäin, koska korvauksen saaminen suoritetusta työstä muuten kohtuuttomasti viivästyi, varsinkin jos komitean tehtävä oli pitkäaikaista laatua.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 34 §. — ²⁾ S:n 22 p. toukok. 35 §. — ³⁾ S:n 3 p. huhtik. 8 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. huhtik. 10 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 91. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

Valiokunnan laatima palkkioehdotus ei koskenut kaupunginvaltuuston asettamia valiokuntia ja komiteoja, joiden palkkiot valtuusto itse sai määrätä, ei myöskään holhouslautakunnan palkkioita, jotka olivat laissa määrättyt. Edelleen kamari oli sitä mieltä, että taksoitus- ja tutkijalautakuntain ja kunnallisten vaalilautakuntain sekä vuositilintarkastajain, kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain, kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksmiesten ja kaupunginkassan tarkastusmiesten palkkiot oli jätettävä kyseisen uudestaanjärjestelyn ulkopuolelle ja määrättävä in casu.

Myöntyen rahatoimikamarin esittämään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä edellä mainitun valiokunnan sekä hallitusten y. m. toimielinten samoin kuin komiteain ja valiokuntain puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja jäsenille että komiteoihin ja valiokuntiin kuuluville toimielinten itseoikeutetuille ja viranpitäjäjäsenille samoin kuin myös rahatoimikamarin kamarin jäsenille ehdottamat uudet palkkiot sekä määrätä, että ne tulisivat voimaan heinäkuun 1 p:nä ja että kaikki palkkiot sen jälkeen suoritettaisiin vuosineljänneksittäin²⁾. Kaupunginvaltuuston pysyväisten ja tilapäisten valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain ja jäsenten palkkio korotettiin samalla edellisten 150 markkaan ja jälkimmäisten 75 markkaan kokoukselta mainitusta ajankohdasta lukien. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ edellä mainitun päätöksensä täytäntöönpanemiseksi tarvittavan 120,000 markan suuruisen määrärahan.

Raastuvanoikeuden puheenjohtajain palkkiot. Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ yhteisen raastuvanoikeuden uudistetun anomuksen raastuvanoikeuden puheenjohtajain palkkioiden korottamisesta 12,000 markkaan.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁴⁾ kaupunginvaltuutetuille valtuutetun tehtävästä vuonna 1929 suoritettavan korvauksen 75 markaksi ja puheenjohtajan palkkion 150 markaksi kokoukselta.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan viranpitäjäin palkkiot vuodelta 1928 vahvistettaisiin yhteensä 8,700 markaksi, mikä määrä vuoden 1928 menosäännön mukaisesti oli heille maksettu. Maaherra hyväksyi⁶⁾ tämän esityksen helmikuun 14 p:nä.

Työväenopistojen puheenjohtajaneuvoston sihteerin palkkio vahvistettiin⁷⁾ 200 markaksi kokoukselta.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin palkkio. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut, että hallituksen sihteerintoimi, joka oli sivutoimi, muutettaisiin 15 palkkaluokkaan kuuluvaksi vakinaiseksi viraksi, ja rahatoimikamari oli tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa pitänyt sitä varsin hyvin perusteltuna, koska ehdotettu uudistus tarkoitti erilaisten pienten sihteerintehtävien siirtämistä rakennuskonttorin teknillisiltä päälliköiltä näihin tehtäviin perehtyneelle virkamiehelle, jolloin ensin mainitut voisivat omistaa enemmän aikaa päätehtävälleen, teknillisten asiain hoidolle. Kuitenkaan ei kamarin mielestä ollut perustettava uutta vakinaista virkaa, ennenkuin vireillä oleva kysymys rakennuskonttorin uudestaanjärjestämisestä oli ratkaistu. Kamarin käsitykseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin palkkio syyskuun 1 p:stä

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 34 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 44. — ³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 9 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 72. — ⁴⁾ Valt. pyöfäk. 23 p. tammik. 40 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 41 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. maalisk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. toukok. 12 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. kesäk. 21 §.

korotettaisiin 15 palkkaluokan mukaista palkkaa vastaavaan määrään, ja myönsi tätä tarkoitusta varten Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 16,000 markan lisämäärärahan.

Vuositulintarkastajain palkkionkorotus. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vuoden 1930 alusta korottaa vuositulintarkastajain palkkiot puheenjohtajan 2,000 markasta 4,000 markkaan ja jäsenten 1,500 markasta 2,500 markkaan sekä lisätä vuoden 1930 menosääntöehdotukseen mainittuja palkkioita varten merkittyyn määrärahaan tarvittavan määrän, 13,000 markkaa.

Taksoitus- ja tutkijalautakuntain jäsenten palkkionkorotus. Edelleen valtuusto päätti²⁾ korottaa taksoituslautakunnan osastonpuheenjohtajain palkkiot 75 markasta 100 markkaan kokoukselta ja taksoitus- ja tutkijalautakuntain jäsenten palkkiot 50 markasta 75 markkaan kokoukselta lukien tammi-kuun 1 p:stä 1930 samalla määräten, että kyseiset palkkiot oli maksettava vuosineljänneksittäin.

Evätty palkkionkorotusanomus. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajat olivat anoneet palkkioittensa korottamista, puheenjohtaja 1,400 markasta 2,400 markkaan ja jäsenet 1,000 markasta 2,000 markkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut³⁾ olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Lisäys kaupunginvaltuuston tarverahamäärärahaan. Vuoden menosääntöön kaupunginvaltuuston tarverahoiksi merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, osaksi koska painatuskustannukset olivat lisääntyneet, osaksi koska erinäisiä edustus- ja matkakustannuksia ei ollut otettu huomioon talousarviota laadittaessa. Vajauksen peittämiseksi kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 30,000 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha ensimmäiselle kaupunginvoudille. Koska menosääntöön ensimmäisen kaupunginvoudin lainopillisen apulaisen palkkaamista varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ siihen 15,000 markan lisäyksen suoritettavaksi Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin määrärahat. Koska rahatoimikamarin vuoden 1928 menosääntöön painatuskustannusmääräraha oli liian niukka, oikeutettiin⁶⁾ kamari ylittämään sitä 135,000 markkaa.

Vuoden 1928 yleisiä töitä varten myönnetyt rahatoimikamarin käyttövarat osoittivat vajausta 66,711:14 markkaa, ja kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ kamarin anomuksesta suostua niiden ylittämiseen mainitulla määrällä.

Erikoiskoneiden osto rahatoimikonttoriin. Kaupunginvaltuustolle osoitettussa kirjelmässä rahatoimikamari lausui, että taksoitukseen ja veronkantaan liittyvä konttorityö ehdottomasti oli koneellistettava ja uudenaikaistettava, jotta lakkaamatta lisääntyvät kustannukset saataisiin vähenemään ja työ samalla nopeammin suoritetuksi. Sopivilla koneilla voitaisiin veroluettelot, veroliput ja kirkkokonttorille menevät jäljennökset kirjoittaa ja laskea yhteen kaikki yhdellä kertaa. Yksin kunnallisverotuksen osalta tämä merkitsisi 100,000 markan vuotuista säästöä, mihin tulisi lisäksi 50,000 markkaa, jos koneellistaminen ulotettaisiin myöskin tulo- ja omaisuusverotukseen. Koneellistamisesta olisi lisäksi se hyöty, että veroliput voitaisiin jakaa jo ennen veroluettelojen asettamista nähtäväksi ja verovelvolliset siten hyvissä ajoin saisivat tiedon heille pantujen veroäyrien määrästä. Kamarin esityksestä

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 40 §. — ³⁾ S:n 2 p. lokak. 18 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. kesäk. 16 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 16 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. helmik. 15 §.

kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ merkitä vuoden 1930 talousarvioon 363,000 markan määrärahan joidenkin erikoiskoneiden ostamista varten rahatoimikamarin veronkanto-osastolle sekä oikeuttaa konttorin nostamaan tämän rahamäärän ennakolta kuluvan vuoden aikana.

Lisämääräraha verotusvalmistelukunnalle. Verotusvalmistelukunnalle myönnettiin ²⁾ vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatima 90,000 markan lisäys valmistelukunnan kuluvan vuoden menosääntöön tilapäisten työvoimain palkkaamiseksi merkittyyn määrärahaan.

Vallionrautateiden satamaratakonttorin vuokra. Vuoden 1928 menosääntöön merkitty Helsingin makasiiniosakeyhtiön talossa Katajanokalla olevan valtionrautateiden satamaratakonttorin ³⁾ vuokramääräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, minkä vuoksi rahatoimikamari oli sallinut, että mainittua määrärahaa ylitettiin 46,321: 30 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän toimenpiteen ⁴⁾.

Satamahallinto oikeutettiin ⁵⁾ ylittämään vuoden 1928 menosääntöön merkittyjä määrärahojaan yhteensä 117,000 markkaa, nimittäin talviliikenteen ylläpitämismäärärahaa 50,000 markkaa, satamakannantakonttorin kaluston korjausmäärärahaa 18,000 markkaa ja mainitun konttorin lämmitys- ja valaistusmäärärahaa 49,000 markkaa.

Vuoden 1928 talousarviossa ollut kaupungin satamanosturien määräraha oli osoittautunut liian niukaksi, koska nostureita oli käytetty tuntuvasti enemmän kuin talousarviota laadittaessa oli voitu edellyttää, minkä vuoksi rahatoimikamari oli oikeuttanut satamahallituksen ylittämään kyseistä määrärahaa 104,989: 05 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ tämän toimenpiteen.

Lisämääräraha rakennustarkastuskonttorille. Koska rakennustarkastuskonttorin kuluvan vuoden menosääntöön tilapäisiä työvoimia varten merkitty määräraha oli riittämätön yhä vilkkaana jatkuvan rakennustoiminnan johdosta, kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 24,000 markan määrärahan, jolla konttoriin palkattaisiin yksi insinööri kolmeksi, yksi insinööri kahdeksi ja yksi insinööri yhdeksi kuukaudeksi.

Ammattioppilaslautakunta oikeutettiin ⁵⁾ ylittämään vuoden 1928 talousarviossa olevaa tarverahamäärärahaansa, joka oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, 8,000 markkaa.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin poliisimestarin anomuksista, että poliisilaitokselle myönnettäisiin tarpeen vaatima 35,000 markan suuruinen määräraha vielä viiden hevosen ostamiseen, mikä hänen mielestään oli tarpeellista kaupungin ja sen ympäristöjen järjestyksen turvaamiseksi; 70,000 markan lisämääräraha poliisilaitoksen moottoriveneiden, autojen ja moottoripyöräin korjauksiin; 29,250 markkaa viiden kirjoituskoneen ostamiseen; 35,000 markkaa sukelluspuvun hankkimiseen sukeltajalle, jonka tuli etsiä mereen upotettuja spriivarastoja sekä naarata hukkuneita henkilöitä; sekä 172,450 markkaa lisäystä erinäisiin poliisilaitoksen kuluvan vuoden menosäännössä oleviin määrärahoihin; ja kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antamas-

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 12 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 27 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 181. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 6 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. lokak. 21 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. huhtik. 5 §, 22 p. toukok. 4 ja 8 §, 4 p. syysk. 9 § ja 11 p. jouluk. 21 §.

saan vastauksessa ehdottaa, että anomuksiin myönnyttäisiin, sekä kaupungin puolesta sitoutua suorittamaan $\frac{2}{7}$ mainituista kustannuksista.

Määrärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin¹⁾ ylittämään vuoden 1928 talousarvioon kulkutautien vastustamiseksi merkittävä määrärahaa, jonka tulirokon huomattava leveneminen mainittuna vuonna oli tehnyt riittämättömäksi, 29,000 markkaa.

Kuluvan vuoden menosäännön vastaava määräraha ei myöskään riittänyt tarkoitukseensa, samaten kaupungissa raivonneen ankaran tulirokkoepidemian takia. Kaupunginvaltuusto myönsi siihen senvuoksi tarpeelliset lisäykset, 60,000 markkaa²⁾ sekalaisen menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan ja 25,000 markkaa³⁾ vuoden tilierotuksesta.

Viimeksi mainituista varoista valtuusto myönsi³⁾ terveydenhoitolautakunnalle vielä lisämäärärahoja yhteensä 44,500 markkaa, siitä 2,500 markkaa lautakunnan tarverahoihin, 15,000 markkaa lääkäri- ja yöpäivystystä varten, 1,000 markkaa maidontarkastamon tilapäisiä työvoimia varten, 3,000 markkaa lihantarkastamon siivousta ja pesua varten, 1,000 markkaa kunnallisen hammaspoliklinikan tarverahoihin ja 22,000 markkaa veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle, sekä Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 8,000 markan lisäyksen terveydenhoitolautakunnan vuoden 1929 automatka- ja päivärahamäärärahaan.

Koneiden ja kojeiden osto Marian sairaalaan. Pääluokassa Sairaanhoidon olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ 80,000 markan suuruisen määrärahan uuden sterilisaattorin ostamiseksi Marian sairaalaan, koska vanha sterilisaattori oli todettu niin huonoksi, ettei sitä enää kannattanut korjata, sekä 73,430 markkaa tarpeellisten kojeiden ja koneiden ostamiseksi sairaalan sisätautien osaston laboratorioon.

Sairaidenkuljetusauton osto. Koska toinen kulkutautisairaalan sairaidenkuljetusautoista oli vanha ja epämukava ja sairaalahallitus senvuoksi oli lausunut toivomuksen, että se hylättäisiin henkilöautona ja sitä käytettäisiin taudin saastuttamien vaatteiden y. m. tavaran kuljettamiseen sairaalan desinfioimislaitokseen, kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että sairaalaan hankittaisiin uusi sairaidenkuljetusauto ja tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha, 105,000 markkaa, merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Sairaanhoidomäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa kaupungin sairaalain hallituksen ylittää erinäisiä vuoden 1928 menosääntöön merkittyjä kulkutautisairaalan määrärahoja yhteensä 89,000 markkaa, mitkä lisäkustannukset oli aiheuttanut kaupungissa raivonnut tulirokkoepidemia, ja Kivelän sairaalan lämpömäärärahaa 15,000 markkaa sen johdosta, että sairaalan sen omaa sahalaistosta korjattaessa oli ollut pakko ostaa sahattuja ja pilkottuja halkoja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kamarin toimenpiteen.

Lisämäärärahoja sairaaloille. Koska erinäiset vuoden menosääntöön kaupungin sairaalain tarpeisiin merkityt määrärahat olivat riittämättömät, kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ vuoden tilierotuksesta lisämäärärahoja yhteensä 1,166,500 markkaa, siitä 244,000 markkaa Marian sairaalalle, 872,000 markkaa kulkutautisairaalalle ja 50,000 markkaa Kivelän sairaalalle.

1) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 16 §. — 2) S:n 4 p. syysk. 20 §. — 3) S:n 11 p. jouluk. 45 § ja 2 p. lokak. 12 §. — 4) S:n 27 p. helmik. 19 § ja 23 p. lokak. 20 §; ks. myös tätä kert. s. 39. — 5) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 29 §. — 6) S:n 6 p. helmik. 17 §. — 7) S:n 11 p. jouluk. 42 §.

Lisämääräraha parantolahoidon kustantamiseksi. Kuluvan vuoden menosääntöön merkitty parantolahoidon määräraha osoittautui riittämättömäksi tarkoitukseensa, pääasiallisesti koska uusi tuberkuloosisairaala voi aloittaa toimintansa myöhemmin kuin talousarviota laadittaessa oli edellytetty. Kaupunginvaltuusto osoitti ¹⁾ senvuoksi vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 220,000 markan lisämäärärahan.

Lisämäärärahoja sairaanhoitajatarkoululle. Kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti, että sairaanhoitajatarkoulun kuluvan vuoden talousarvion opetusmäärärahaa arvioitaessa oli opettajille suoritettava tuntipalkkio laskettu 60 markaksi, mutta että hallituksen oli ollut pakko maksaa tunnilta palkkiota 75 markasta 150 markkaan, jolloin seurauksena oli ollut, ettei mainittu määräraha riittänyt tarkoitukseensa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ tarpeen vaatiman 31,950 markan suuruisen määrärahan suoritettavaksi pääluokassa Sairaanhoito olevista kamarin käyttövaroista.

Sairaanhoitajatarkoululle, joka kertomusvuonna oli muuttanut uuteen huoneistoon, oli tämän johdosta aiheutunut erinäisiä muutto- ja siivouskustannuksia, joiden vuoksi koulun vuoden menosääntöön merkitty sekalaisen menojen määräraha kävi riittämättömäksi. Kaupunginvaltuusto osoitti ³⁾ sen johdosta vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 3,000 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha köyhäinhoitotarkoituksiin. Koska kuluvan vuoden menosääntöön otetut köyhäinhoitolautakunnan tarverahat eivät riittäneet tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ lautakunnalle pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan 10,000 markan lisämäärärahan.

Myöskin suoranaisten avustusten määrärahan osoittauduttua riittämättömäksi tarkoitukseensa sen johdosta, että lautakunnan avunsaajain lukumäärä oli tuntuvasti lisääntynyt kaupungissa vallitsevan työttömyyden sekä kunnalliskodissa ja työlaitoksessa vallitsevan tilanpuutteen johdosta, valtuusto päätti ⁵⁾ myöntää lautakunnalle tarpeen vaatiman lisämäärärahan, 3,250,000 markkaa, mistä 809,500 markkaa otettaisiin pääluokassa Köyhäinhoito olevista valtuuston käyttövaroista ja 2,440,500 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Köyhäinhoitolautakunnan esitettyä, että kunnalliskotiin perustettaisiin kolme 3 palkkaluokkaan kuuluvaa yöhoitajattarentointia, jotta kodin vanhat ja sairaat hoidokit yölläkin voisivat saada tarvitsemaansa hoitoa, mutta rahatoimikamarin tämän johdosta lausuttua, että suuri määrä kunnalliskodissa hoidettuja henkilöitä heti kun se kävi mahdolliseksi siirrettäisiin sairaaloihin, joten yöhoitajattarien tarve oli tilapäistä laatua, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan myöntää 40,500 markan määrärahan kolmen tilapäisen yöhoitajattaren palkkaamiseksi kunnalliskotiin kuluvan vuoden ajaksi huhtikuun 1 p:stä lukien.

Lisämäärärahoja lastensuojelulautakunnalle. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ pääluokassa Lastensuojelutoiminta olevista käyttövaroistaan tarpeellisen 8,000 markan suuruisen lisäyksen vuoden menosäännössä olevaan lastensuojelulautakunnan tarverahamäärärahaan samoin kuin 1,000 markan lisäyksen lautakunnan kansliahuoneiston siivousmäärärahaan.

Määräraha koulukodeille: Koska lasten lähettäminen koulukodeista Helsingin kunnalliseen hammaspoliklinikkaan saamaan tarpeelliseksi havaittua hampaidenhoitoa oli tuottanut vaikeuksia, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 26 §. — ²⁾ S:n 13 p. marrask. 15 §. — ³⁾ S:n 11 p. jouluk. 42 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 26 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. lokak. 29 § ja 11 p. jouluk. 78 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. huhtik. 26 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. lokak. 30 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. helmik. 27 §.

myöntää Lastensuojelutoiminta-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 11,609:75 markkaa hampaidenkorjausvälineiden hankkimiseksi koteihin, joissa poliklinikan lääkärit sittemmin voisivat tarpeen mukaan hoitaa lasten hampaita.

Määräraha Ryttylän tilalle. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ merkitä vuoden 1930 menosääntöön 16,200 markan määrärahan uuden muonamiehen palkkaamiseksi mainitulle tilalle, jonka työvoimien lisääminen oli välttämätöntä sen jälkeen kun siihen oli yhdistetty²⁾ Silttalan talon maat.

Määrärahoja kansakouluille. Pääluokassa Opetus- ja sivistyslaitokset olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ 70,000 markan määrärahan VIII luokkien ylläpitämiseksi syyslukukaudella suomenkielisissä kansakouluissa sekä 80,000 markkaa lisäykseksi kuluvan vuoden menosäännössä olevaan mainittujen koulujen sairaslomasijaisten palkkausmäärärahaan.

Vahtimestarin palkkaamiseksi Käpylän uuteen kansakouluun kuluvaksi vuodeksi elokuun 1 p:stä lukien kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ 8,500 markan määrärahan suoritettavaksi talousarvion määrärahasta Uusien virkain palikat ja palkankorotukset.

Lisämääräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Rinnakkaisluokan ylläpitämiseksi valmistavan poikain ammattikoulun puutyöosastolla kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ 8,550 markan määrärahan pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan.

Lisämääräraha kansanlastentarhoille. Koska kuluvan vuoden menosääntöön kansanlastentarhain opettajattarien ja palveluskunnan sijaisten palkkaamista varten merkitty määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ siihen vuoden tilierotuksesta tarpeellisen 20,000 markan lisäyksen.

Määräraha lastenseimelle. Pääluokkaan Opetuslaitokset merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ kansanlastentarhain johtokunnalle 40,000 markan määrärahan Vallilaa perustettavan lastenseimen perustamiskustannusten suorittamiseksi sekä 30,000 markkaa seimen ylläpitokustannuksiin kuluvana vuonna. Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto velvoitettiin, kunnes kysymys lastenseimien kunnallistamisesta oli ratkaistu, talousarvioehdotusta laatiessaan merkitsemään siihen mainitun seimen perustamista, hoitoa ja huoneiston vuokraa varten tarvittavat määrärahat.

Määräraha kaupunginkirjastolle. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ merkitä vuoden 1930 talousarvioon Pasilaan perustettavaa uutta kaupunginkirjaston haaraosastoa varten 138,000 markan määrärahan, josta 75,000 markkaa perustamiskustannuksiin ja loput ylläpitokustannuksiin kesäkuun 1 p:nä — joulukuun 31 p:nä 1930.

Määräraha sähkölaitokselle. Kaupunginvaltuusto myönsi⁹⁾ luvussa Lisäyksiä palkkamenoihin olevista käyttövaroistaan 20,900 markkaa vanhemman toimistoapulaisen palkkaamiseksi sähkölaitoksen mittaritoimistoon.

Teknillisten laitosten määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa vesijohtolaitoksen 223,000 markalla, kaasulaitoksen 598,000 markalla ja sähkölaitoksen 310,000 markalla ylittää erinäisiä vuoden 1928

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 17 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 46 § ja 2 p. lokak. 16 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 42 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. marrask. 10 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 26 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. helmik. 10 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. marrask. 12 §; ks. myös tätä kert. s. 109 ja 133. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 18 §.

talousarvion määrärahoja, jotka olivat käyneet riittämättömiksi osin vuoden varrella toimeenpannun palkkajärjestelyn takia, osin kaupungissa valitsevan vilkkaan rakennustoiminnan aiheuttaman työn lisääntymisen johdosta, ja kamarin esityksestä valtuusto hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen.

Lisämääräraha kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ tarpeellisen 30,000 markan suuruisen lisäyksen kertomusvuoden menosäännössä olevaan kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahamäärärahaan.

Lisämääräraha yleisiä töitä varten. Koska olosuhteet talvella olivat olleet erikoisen suotuisat pohjatutkimusten suorittamista varten, näitä töitä oli suoritettu tavallista enemmän, osaksi Herttoniemeen suunnitellun öljysataman, osaksi Sörnäisten niemekkeen ja Kulosaaren välisen sillan rakentamisen valmistelemiseksi. Tämän johdosta oli kertomusvuoden menosääntöön kaupungin satamissa suoritettavia mittauksia ja tutkimuksia varten merkitty määräraha käynyt riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ tarpeen vaatiman lisämäärärahan, 40,000 markkaa, käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta.

Työkoneiden oslo rakennuskonttorille. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua rahatoimikamarille, että rakennuskonttorin katuosasto tarvitsi kaksi liikkuvaa nosturia ja kaksi kompressorilaitetta käytettäväksi niissä maa- ja louhimistöissä, jotka aiheutuivat vesijohdon uusimisesta Eläintarhan portin ja kansallismuseon väliltä, kamari, joka oli pitänyt erinomaisen tärkeänä, että mainitut johtotyöt suoritettiin nopeasti, ja muutenkin suotavana, että rakennuskonttorin koneellisia työvälineitä lisättiin, oli oikeuttanut hallituksen hankkimaan mainitut laitteet ja myöntänyt tähän tarkoitukseen tarvittavat varat ennakoita kaupunginkassasta. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän toimenpiteen ja päätti⁴⁾, että vuoden 1930 menosääntöön merkittäisiin 524,000 markan suuruinen määräraha kahden liikkuvan nosturin ja kahden kompressorilaitteen ostamiseksi rakennuskonttorille sekä että tämän määrärahan sai käyttää ennakoita kuuluvana vuonna.

Vuoden 1928 talousarvion määräraha täytemaan vastaanottoa varten rannoille oli osoittautunut liian niukaksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto oikeutti⁵⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään sitä 200,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen valtuuttaminen ylittämään eräitä määrärahoja. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ylittämään vuoden 1928 menosääntöön merkittyä lämmitysjohtojen kunnossapitomäärärahaa 24,750 markkaa sen käytyä riittämättömäksi sen johdosta, että eräs Katajanokan pakkahuoneessa oleva höyrykattila oli särkynyt ja sen sijaan oli hankittava uusi⁶⁾; vuoden 1928 menosääntöön merkittyä kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoainemäärärahaa 10,000 markkaa sen käytyä riittämättömäksi sen johdosta, että puutarhaan oli rakennettu uusi kasvikelkari ja kasvihuone⁷⁾; sekä vuoden 1928 menosääntöön lumenajoa varten kaupungin taloista merkittyä määrärahaa 25,903: 63 markkaa⁸⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 11 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 23 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 24 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. huhtik. 11 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 10 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 16 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. helmik. 19 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. helmik. 16 §.

Katuvalaistusmäärärahan ylittäminen. Koska rahatoimikamari oli katsonut tarpeelliseksi vuoden 1928 lumettoman ja sen johdosta pimeän syksyn aikana syyttää katulyhdyt aikaisemmin ja sammuttaa ne myöhemmin sekä lisätä katuvalaistusta erinäisissä paikoissa, mainitun vuoden menosäännön kaasuvalaistusmääräraha oli käynyt riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ tästä tiedon saatuaan suostua siihen, että mainittua määrärahaa ylitettiin 104,000 markkaa. Sitten kun oli ilmennyt, että myöskin sähkövalaistusmääräraha samasta syystä oli liian niukka, valtuusto myöntyi siihen, että sitä sai ylittää²⁾ yhteensä 382,932: 45 markkaa.

Lisämääräraha puhtaanapitolaitokselle. Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ 25,000 markkaa lisäykseksi talousarviossa olevaan puhtaanapitolaitoksen autojen vakuutusmäärärahaan.

Maatalouslautakunnan vuoden 1928 talousarviomäärärahat eivät epäsuotuisan kesän johdosta olleet riittäneet tarkoituksiinsa, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut lautakunnan ylittämään niitä enintään 75,225: 50 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen.

Lisämäärärahoja kaupungin maataloille. Kaupungin maatilain kertomusvuoden talousarviota vahvistettaessa määrärahat arvioitiin edellyttäen, että Viikin latokartano olisi kaupungin hallussa ainoastaan maaliskuun 14 p:ään, jolloin tilan vuokrasopimus päättyi. Sopimus uudistettiin kuitenkin, jolloin oli seurauksena, etteivät talousarvion määrärahat riittäneet tarkoituksiinsa. Kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 336,500 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha puhelimia varten. Koska kertomusvuoden menosääntöön uusia puhelimia ja puhelinmaksuja varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, osaksi koska kaupungin puhelinjärjestelmän automatisointi oli aiheuttanut kustannuksia, osaksi koska oli tullut lisäksi eräitä suuria uudislaitteita, kuten tuberkuloosisairaala, autoasemia y. m., kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ tarpeen vaatiman 100,000 markan lisäyksen otettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Kaupungin historiaa koskeva aineisto. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ lunastaa leskirouva H. Hartmanilta hänen edesmenneen miehensä arkistonhoitaja T. Hartmanin Helsingin kaupungin historian kirjoittamista varten keräämän aineiston ja myönsi tähän tarvittavan määrärahan, 50,000 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Tilastokonttorille annettiin tehtäväksi ottaa kokoelma haltuunsa.

Määräraha stadionin sijoittamista koskevan aatekilpailun järjestämiseksi. Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ varata erään Eläintarhan alueen stadionlaitoksen paikaksi, valtuusto päätti merkitä vuoden 1930 menosääntöön 100,000 markan määrärahan aatekilpailun järjestämiseksi sopivimman paikan löytämistä varten itse stadionrakennukselle⁹⁾.

Määrärahoja komiteatöitä varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti¹⁰⁾ tarpeen vaatiman 60,000 markan suuruisen lisäyksen siihen määrärahaan, joka vuonna 1928 myönnettiin¹¹⁾ joulukuun 9 p:nä 1927 annetun, kaupunkien kunnallislain muuttamista koskevan lain edellyttämää Helsingin kunnallishallinnon uudistamista koskevaa ehdotusta laatimaan asetetulle komitealle.

1) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 16 §. — 2) S:n 6 p. helmik. 15 §. — 3) S:n 11 p. jouluk. 31 §. — 4) S:n 23 p. tammik. 44 §. — 5) S:n 23 p. lokak. 15 §. — 6) S:n 11 p. jouluk. 25 §. — 7) S:n 4 p. syysk. 55 §. — 8) Ks. tätä kert. s. 21. — 9) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 54 §. — 10) S:n 13 p. maalisk. 26 §. — 11) Ks. v:n 1928 kert. s. 79.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ merkitä vuoden 1930 menosääntöön 50,000 markan määrärahan kaupungin ja valtion yhteisen sairaalakomitean menojen suorittamiseksi. Valtioneuvosto oli myöntänyt samaan tarkoitukseen yhtä suuren määrän.

*Helsingin—Risteen rautatiehanketta varten asetetulle toimikunnalle myönnettiin*²⁾ anomuksesta 30,000 markan avustus Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Matka-apurahat. Niiden henkilöiden matkakustannusten peittämiseksi, jotka kaupungin edustajina tulivat ottamaan osaa Latviaan järjestettävään opintoretkeilyyn, kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ 12,000 markan määrärahan Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan.

Määräraha eduskuntavaaleja varten. Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ 300,000 markan suuruisen määrärahan heinäkuun 1 ja 2 p:nä toimitettavien eduskuntavaalien aiheuttamia kustannuksia varten.

Lisämääräraha kunnallisvaalien keskuslautakunnalle. Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ tarpeen vaatiman 17,464 markan lisäyksen vuoden 1928 menosääntöön vaaleja varten merkittyyn määrärahaan.

Kaupungin jäsenyys yhdistyksissä. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että kaupunki liittyisi jäsenenä Suomen standardisoimistyön edistämisyhdistykseen ja sitoutuisi suorittamaan yhdistykselle 10,000 markan vuosimaksun, mikä meno kuluvalta vuodelta suoritettaisiin Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Lisämäärärahaan kirjanpito. Samalla kuin kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ lisäyksen köyhäinhuoltolautakunnan suoranaisten avustusten määrärahaan, valtuusto antoi⁸⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi selvittää, miten talousarvion määrärahoihin myönnettyjen lisäysten kirjanpito oli järjestettävä.

Rahatoimikamarin oikeus yleisiä töitä varten myönnettyjen määrärahaan käyttämiseen. Kuluvan vuoden menosääntöä vahvistettaessa myönnettiin »rahatoimikamarin käytettäväksi yleisten töiden hallituksen esityksestä» 1,000,000 markkaa. Kamari, jonka mielestä hallituksen esityksen odottaminen kussakin yksityistapauksessa kuitenkin aiheutti turhaa viivytystä, anoi esittämiinsä syihin viitaten lupaa puheena olevan määrärahan käyttämiseen hallituksen mieltä kuulematta, mihin anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi⁹⁾.

Oikeus määrärahojen siirtämiseen. Rahatoimikamari ilmoitti, ettei Kaisaniemen puiston lammikon ympärille tulevia valaistuslaitteita erinäisistä syistä ollut ehditty saada valmiiksi vuonna 1928, sekä suostuneensa siihen, että tämän johdosta käyttämättä jäänyt 54,300 markan suuruinen määrärahan osa saatiin siirtää vuoteen 1929, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁰⁾.

Koska rakennuskonttori osaksi syksyllä 1928 vallinneiden kosteiden säiden, osaksi työtärpeiden puutteen y. m. s. vaikeuksien takia ei ollut ehtinyt suorittaa loppuun kaikkia vuoden 1928 talousarvioon merkittyjä töitä, kaupunginvaltuusto päätti¹¹⁾, että erinäisistä määrärahoista sen johdosta käyttämättä jääneet rahamäärät, yhteensä 215,004: 74 markkaa, sai siirtää seuraavaan vuoteen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 24 §; ks. myös tätä kert. s. 34 ja 146. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 25 §. — ³⁾ S:n 22 p. toukok. 29 §; ks. myös tätä kert. s. 151. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 9 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. syysk. 33 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. kesäk. 52 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 83. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 29 §; vrt. v:n 1920 kert. s. 83. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 32 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. helmik. 18 §. — ¹¹⁾ S:n 6 p. helmik. 14 §.

Edelleen kamari oikeutettiin¹⁾ siirtämään vuoteen 1929 vuoden 1928 menosääntöön kaupungin työntekijäin palkkajärjestelyn aiheuttamia menoja varten samoinkuin puhelinkeskuspöydän hankkimiseksi rahatoimilaitokselle merkityistä määrärahoista käyttämättä jääneet osat.

Työttömyyden lieventämistä tarkoittavia toimenpiteitä. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan 1,000,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi varsinkin rakennustyöläisten keskuudessa vallitsevan ankaran työttömyyden lieventämiseksi ja myöhemmin lisäksi 1,500,000 markkaa töiden järjestämiseksi työttömille henkilöille.

Pääluokassa Köyhäinhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ köyhäinhoitolautakunnalle 100,000 markan määrärahan jaettavaksi vuokra-avustuksiksi työttömille sekä 50,000 markkaa käytettäväksi ruoka-avustusten jakamiseen puutteessa oleville työttömille.

Syksyllä työttömyys uudestaan arveluttavasti lisääntyi, minkä johdosta rahatoimikamari pyysi kaupungin yleisten töiden hallitukselta suunnitelmaa sellaisia ylimääräisiä töitä varten, joihin voitiin ottaa työttömiä henkilöitä. Hallitus olikin täyttänyt tämän tehtävän ja kamari hyväksynyt sen työsuunnitelman. Aikaisemmin myönnettyjä varoja oli käyttämättä 250,000 markkaa, ja kamari ilmoitti, että se aluksi aikoi käyttää nämä hallituksen ehdottamiin hätäaputöihin, mutta voidakseen tarpeen vaatiessa viipymättä toteuttaa työttömyyden torjumista tarkoittavia laajempia suunnitelmiaan tarvitsi lisää varoja käytettäväkseen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ senvuoksi myöntää rahatoimikamarille 1,500,000 markan määrärahan käytettäväksi hätäaputöiden järjestämiseen kaupungin ruumiillisen työn tekijöille otettavaksi Yleisten töiden pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista. Samaan tarkoitukseen myönnettiin⁵⁾ myöhemmin 75,000 markkaa lisää vuoden tilierotuksesta. Edelleen kaupunginvaltuusto anoi⁴⁾ valtioneuvostolta, että valtion toimesta pantaisiin työttömyyden lieventämiseksi käyntiin sopivia töitä Helsingissä ja sen ympäristössä.

Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi tutkia, miten työnsaanti-mahdollisuuksia tai muuta apua voitaisiin tarjota työttömille konttoristeille, liikeapulaisille y. m. samassa asemassa oleville henkilöille.

Lokakuun 3 p:nä työväentalossa pidetyssä työttömien kokouksessa nämä päättivät lähettää kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa lausuttiin seuraavat toivomukset:

1) että koska kaupungin työnvälitystoimisto ei täyttänyt tehtävänsä, tarkan työttömyystilaston aikaansaamista, eri osissa kaupunkia, kuten Käpylässä, Vallilassa, Kalliossa, Töölössä ja Eirassa ainakin muutamina viikon päivinä pidettäisiin avoinna sen haaraosastoja työntekijäin ilmoittautumisen helpottamiseksi;

2) että kaupungin töihin ensi sijassa otettaisiin kaupungissa hengille kirjoitettuja työntekijöitä eikä, kuten oli sattunut, kaupungin ulkopuolella asuvia, hyvin toimeentulevia henkilöitä; että päätetyt työt pantaisiin viipymättä käyntiin mahdollisimman suurin työvoimin ja työntekijäin reaalipalkkaa vähentämättä;

3) että työpäivä lyhennettäisiin kuusituntiseksi reaalipalkan pysyessä muuttumattomana; että urakka- ja ylitöet lopetettaisiin; ettei kaupungin töitä

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 12 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 35 § ja 13 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ S:n 13 p. maalisk. 14 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. lokak. 17 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. jouluk. 38 §.

annettaisi urakoitsijoille, mutta ellei tätä voitu välttää, edellä mainitut toivomukset otettaisiin huomioon;

4) että kaupunki suunnittelisi ja rakennuttaisi tuotantolaitoksia, joissa naisille järjestettäisiin töitä ja maksettaisiin sama palkka kuin vastaavissa yksityisissä työpaikoissa;

5) että kaupunki panisi käyntiin töitä työttömille naisille, kuten jo oli tehty n. s. työtuvissa, ja maksaisi näistä töistä saman palkan kuin muista töistä; sekä

6) että niille työntekijöille, joille ei voitu järjestää töitä, viikottain annettaisiin viikkopalkkaa vastaava suoranainen avustus Helsingin ammatillisen keskusneuvoston ja työttömyystoimikunnan välityksellä.

Rahatoimikamarin ilmoitettua, että työnvälitystoimisto paraikaa valmisteli kysymystä haaraosaston perustamisesta Vallilaan sekä että kaupungin yleisiin töihin otettiin kaikki työntekijät toimiston välityksellä, joka sitaipaitsi osoitti niihin ainoastaan henkilöitä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ edellä mainitun kirjelmän johdosta ainoastaan myöntää vuoden tilierotuksesta 150,000 markkaa ruoka- ja vuokraavustusten jakamiseen hätää kärsiville työttömille henkilöille sekä korottaa kaupungin avustamilla ammattikursseilla suoritettun tuntipalkan 2: 50 markasta 3 markkaan. Myöhemmin valtuusto myönsi²⁾ vuoden tilierotuksesta vielä 150,000 markkaa käytettäväksi edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Työehtosopimukset kaupungin töissä. Rahatoimikamari ilmoitti evänneensä Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusjärjestön anomuksen, että kaupungin ja mainitun järjestön välillä tehtäisiin oheenpannun ehdotuksen mukainen työehtosopimus, samoin kuin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestön anomuksen, että eräiden kaupungin työntekijäin palkkoja korotettaisiin. Ensin mainittu järjestö oli lausunut toivomuksen, että sen esitys siinä tapauksessa, että kamari sen epäsi, alistettaisiin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Sen johdosta rahatoimikamari lähetti molemmat edellä mainitut anomukset kaupunginvaltuustolle, joka kuitenkin niitä käsiteltäessä jätti³⁾ asiat kamarin päätösten varaan.

Lakkoon osallistuneiden työntekijäin työsopimuksen irtisanominen. Vtt Luostarinen, Riipinen ja Uusitalo lausuiivat tekemässään aloitteessa, että kaikkien niiden kaupungin työntekijäin työsopimukset, jotka olivat osallistuneet Suomen ammattijärjestön marraskuun 16 p:ksi julistamaan lakkoon, oli sanottu irti. Lakon tarkoituksena oli ollut huomion kohdistaminen valtiollisten vankien oloissa vallitseviin epäkohtiin ja vankilain johdon näihin vankeihin soveltamien mielivaltaisten määräysten poistaminen. Koska lakko ei ollut vähimmässäkään määrässä kohdistunut kaupunkia tai sen työehtoja vastaan eikä myöskään ollut aiheuttanut kaupungille vähintäkään vahinkoa, aloitteentekijät anoivat, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria antamaan alaisilleen laitoksille määräyksen niiden työntekijäin irtisanomisen peruuttamisesta, jotka oli sanottu irti sen johdosta, että he olivat ottaneet osaa kyseiseen vastalauselakkoon.

Aloitteen johdosta antamassaan selityksessä rahatoimikamari huomautti, että kamari samaten kuin kaupungin yleisten töiden hallituskin oli ollut sitä mieltä, että niiden kaupungin työntekijäin, jotka olivat jääneet pois työstä ilmoittamatta tai sellaisen ilmoituksen perusteella, jota työnjohto ei ollut hy-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 17§ ja 27 p. marrask. 1 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 38 §. — ³⁾ S:n 11 p. jouluk. 35 §.

väksynyt, oli katsottava katkaisseen työsuhteensa, joten kaupungilla oli täysi oikeus sanoa heidät irti, niinkuin kamarin mielestä tulikin tapahtua. Niiden työntekijäin lukumäärä, jotka mainittuna päivänä olivat jääneet pois työstä, oli ollut 617 eli 22.1 % kaupungin koko työvoimasta; tästä joukosta oli 480 vakinaisissa ja 137 miestä hätäaputyöissä olleita. Näin suurten työntekijäjoukkojen jääminen pois työstä oli kamarin mielestä vallattomuutta, joka ehdottomasti vaati kaupungin taholta ehkäiseviä toimenpiteitä, jos mieli saada hyvä järjestys säilymään työmailla. Varsinkin aikana, jolloin kaupunki suurin uhrauksin järjesti ylimääräisiä töitä hätää kärsiville, työntekijäin menettely oli anteeksiantamatonta. Kamari ei kuitenkaan tahtonut mennä rangaistusta määrätessään niin pitkälle, ettei lakon takia erotettuja työntekijöitä saisi ottaa takaisin työhön, vaan katsoi ainoastaan, että kaupungin ja lakossa olleiden välinen työsuhde oli katsottava katkenneeksi, mikä työntekijöille merkitsi mahdollisten palvelusvuosien perusteella ansaittujen kesäloma- ja sairaspuoikeuksien menetystä. Se merkitsi edelleen sitä, että lakossa olleet työntekijät oli sanottava irti, mutta rakennuskonttori oikeutettava tarpeen vaatiessa uudestaan ottamaan työhön entiset vakinaiset työntekijänsä, kun taas erotetut hätäaputyöntekijät otettaisiin uudestaan työhön työnvälitystoimiston välityksellä, kuten tavallisesti heidän hätätilansa huomioon ottaen. Eräät työnjohtajat olivat oikeuttaneet alaisensa työntekijät jäämään pois työstä, mitä menettelyä rahatoimikamarin mielestä oli tarkasti tutkittava, jotta nämä tapaukset voitaisiin käsitellä yhdenmukaisesti.

Sitten kun rahatoimikamarin edellä selostettu kanta oli ilmoitettu kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja puhtaanapitohallitukselle, nämä olivat ennen marraskuun 24 p:ää sanoneet irti kaikkien lakkoon osallistuneiden työntekijäin työsopimukset, ja lopputili oli maksettu saman kuukauden 30 p:nä. Siten erotettiin 379 vakinaista ja 123 hätäaputyöntekijää. Edellisistä tuli 232 heti otettavaksi takaisin rakennuskonttorin vakinaisiin töihin ja osa muista ylimääräisiin kivitöihin, kun taas hätäaputyöntekijöitä kehoitettiin odottamaan vuoroaan työnvälitystoimistossa.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti, ettei vtt:n Luostarisen, Riipisen ja Uusitalon ehdotus antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kunnan työntekijäin tuntipalkat. Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvoston anomuksen, että kunnan kaikkien työntekijäin palkkoja korotettaisiin 1 markka tunnilta, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ kehoittaen kuitenkin samalla rahatoimikamaria sille työntekijäin palkkojen suhteen myönnetyn valtuuden³⁾ nojalla ottamaan harkittavakseen, oliko ottaen huomioon vallitsevat suhdanteet ja vastaavissa yksityisten töissä suoritettujen palkat syytä korottaa kaupungin töissä suoritettuja maksimipalkkoja.

Työntekijän oikeus saada palkkaa sairasloman ajalta. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli lähettänyt rahatoimikamarille lampunhoitaja S. Ahosen esittämän anomuksen, että hänet oikeutettaisiin saamaan palkkansa vähentämättömänä kuukauden ajalta lukien marraskuun 22 p:stä 1928, minkä ajan hän lääkärin määräyksestä oli sairauden takia ollut vapaana työstään. Ahosella oli aikaisemmin ollut kahdeksan viikon sairasloma täysin palkkaeduin, ja koska tämä oli pisin aika, jolta työntekijöille kaupunginvaltuuston antamien Helsingin kaupungin työntekijöille tulevaa sairasavustusta

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 25 § ja 11 p. jouluk. 77 §. — ²⁾ S:n 6 p. helmik. 13 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 73.

koskevien määräysten ¹⁾ mukaan voitiin suorittaa täysi palkka, kamari tahtoi alistaa anomuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi samalla ehdottaen sen evättäväksi. Katsoen siihen, että Ahonen vuodesta 1901 lähtien oli moitteettomasti palvellut kaupungin kaasulaitosta, kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti ²⁾ myöntyä hänen anomukseensa.

Edelleen oikeutettiin seuraavat kaupungin työntekijät, jotka toteen näytetyn sairauden takia olivat olleet työhön kykenemättömiä ja jo olivat saaneet palkan tällaisia tapauksia varten säädetyltä ajalta ³⁾, saamaan palkkatunsa vähentämättöminä alla mainitulta ajalta:

kaasulaitoksen putkityöntekijä F. E. Kjellin kuukauden ajalta toukokuun 3 p:stä lukien ⁴⁾;

kaasulaitoksen montööri K. Kiukkola kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien ⁵⁾; sekä

puhtaanapitolaitoksen työntekijä A. Aho kuukaudelta huhtikuun 10 p:stä lukien ⁶⁾.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut ⁷⁾ jakamaan menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustamiseksi merkittyjä määrärahoja, ilmoitti lähettämässään mietinnössä ⁸⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä, mikäli anotun avustuksen suuruus oli määritelty, oli kokonaista 1,737,212: 06 markkaa, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli kaikkiaan vain 720,000 markan suuruinen. Se seikka, että avustuksia vuosittain anottiin kaksi tai kolmekin kertaa enemmän kuin varoja oli käytettävissä, viittasi valiokunnan mielestä siihen, että tähän tarkoitukseen käytettävää määrärahaa oli huomattavasti lisättävä. Samoin kuin useana edellisenäkin vuonna valiokunnan oli ollut pakko suhtautua epävästi tai kielteisesti sellaisiin anomuksiin, joiden tarkoitus sen mielestä ansaitsi kannatusta. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lauta- ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1930 helmikuun kuussa antamaan kaupunginvaltuustolle selonteot niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Hyväksyen valiokunnan ehdotukset sellaisinaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ seuraaville yhdistyksille ja laitoksille alla mainitut avustukset:

Yhdistykselle Taidetta kouluihin taideteoksen ostamiseksi Annankadun kansakouluun	Smk	10,000: —
Opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunnalle koulun voimassapitoon	»	4,000: —
Nuoris- ja raittiusseura Fylgialle	»	6,000: —
Helsingin ruotsalaiselle partiopiirille	»	4,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle sen yhteiskunnallista kasvatustyötä varten	»	15,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle puutarhatöiden, urheilun ja kerhotoiminnan järjestämiseksi alaikäisille katumyyjille sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimiston ja kesäleirin voimassapitoon ..	»	15,000: —

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 88. — ²⁾ Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 7 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 Kunnall. asetuskok. s. 109. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 45 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. syysk. 49 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. syysk. 50 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 146. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 26 §.

Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	Smk	12,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	80,000: —
Sairaanhoidajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolalle	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	60,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle lastenhoidon neuvonta-aseman ylläpitämiseksi Töölössä.....	»	10,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Käpylän osastolle lasten kesä- ja talvitoiminnan järjestämiseksi ..	»	2,000: —
Pasilan lastenseimelle	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorisoin keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten.....	»	35,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle sen kesävirkestys- ja siirtolatoimintaa sekä opintokerho-työtä varten	»	8,000: —
Naisammattiosastojen käsityöseuralle kesävirkestyksen järjestämiseksi työläisnaisille ja -lapsille	»	4,000: —
Maitopisara-yhdistykselle	»	145,000: —
Suomen sairaanhoidajattariin kotisairaanhoido- ja terveydenhuoltokeskuksen ylläpitämistä varten	»	7,000: —
Sielunsterveysseuralle viiden potilaan hoitokustannuksiin	»	10,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen taloustyöntekijäin kodin sekä Siuntiossa sijaitsevan lepokodin ylläpitämiseksi	»	20,000: —
Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle naisten yömajan voimassapitoon	»	3,000: —
Valkonauhayhdistykselle sen naisten työkodin voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle kesävirkestyksen järjestämiseksi varattomille äideille ja lapsille	»	13,000: —
Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistykselle sen kesäsiirtolan voimassapitoon	»	2,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	5,000: —
Suomen merimieslähetykseuralle Helsingin satamissa suoritettavaa lähetystyötä varten	»	20,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	10,000: —

Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle iltakoulua varten	Smk	5,000: —
Yhdistykselle Helsingfors svenska Marthaförening kodin-hoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Heikkokouluisten suojaamisyhdistykselle	»	2,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle sen kuuromykkäin keskuudessa harjoittamaa valistus- ja kansansivistus-työtä varten	»	1,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	20,000: —
Yhdistykselle Sokeain ystävät	»	5,000: —
Pelastusarmeijalle	»	35,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden kotiapulaisten kodin ylläpitämiseksi	»	10,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeletoesta varten	»	5,000: —
Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	4,000: —
Raittiusyhdistys Kilvelle	»	2,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusaluejärjestölle las-ten ja varhaisnuorison raittiuskasvatustyötä sekä kesävirkestystoimintaa varten	»	6,000: —
Suomen työväen raittiusliiton Helsingin aluetoimikun-nalle raittiusvalistustyötä varten	»	5,000: —
<u>Yhteensä Smk</u>		<u>720,000: —</u>

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaisen käytön suhteen oli alistettava sellaiseen valvontaan, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevain väkijuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskevilla säännöissä siten, että

yhdistys Taidetta kouluihin Helsingin ruotsinkielisen kansanopiston toimikunta, nuoriso- ja raittiusseura Fylgia sekä Helsingin ruotsalainen partiopiiri olisivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki pientenlastenkotinsa suhteen, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin ja Käpylän osastot, Pasilan lastenseimen toimikunta, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavan työnsä suhteen, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys, Naisammattiosastojen käsityöseura sekä Maitopisara-yhdistys olisivat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Suomen sairaanhoitajatarliitto ja Sielunterveysseura olisivat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Keski-Helsingin valkonauhayhdistys, Valkonauhayhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisiyhdistys, Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Helsingin

työväenyhdistys, Suomen merimieslähetykseura, Helsingin kasvatustalousohjelma, Helsingin suomalainen Marttayhdistys, Helsingfors svenska Marthaförening, Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys, Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingin sokeainyhdistys sekä Yhdistys Sokeain ystävät olisivat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin kaupunkilähetys yleisen toimintansa suhteen, Pelastusarmeija ja Helsingin Mariayhdistys olisivat köyhäinhuoltolautakunnan alaiset;

Yhdistykset Kirjoja sokeille ja Brage olisivat kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatorio olisi musiikkilautakunnan alainen; ja

Helsingin raittiusseura, Raittiusseura Kilpi, Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö ja Suomen työväen raittiusliitto olisivat raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa avustusten nauttimisen lisäehdoiksi, että kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät apua sitä tarvitseville, samalla kuin niiden sopivissa tapauksissa oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhuoltolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhuoltohallitus katsoi tarpeelliseksi antaa; sekä

että kaupunginvaltuuston edellä selostettu päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten, johto- ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteihin ryhtymistä varten.

Avustuksen myöntäminen Konvalescenthem — Toipumakoti-yhdistykselle. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen anottua kaupungin varoista 12,000 markan avustusta Pukinmäessä olevan yhdistyksen lepokodin voimassa-pitämiseen kuluvana vuonna sekä 25,000 markkaa samaan tarkoitukseen vuodeksi 1930 kaupunginvaltuusto myöntyen anomuksen edelliseen osaan päätti¹⁾ myöntää yhdistykselle sen anomana purahan, 12,000 markkaa, Sairaanhoidon nimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan sekä ottaa kysymyksen avustuksen myöntämisestä vuodeksi 1930 käsiteltäväkseen saman vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Avustuksen myöntäminen Veikkolan parantolan ylläpitämiseksi. Sielun-terveysseura, joka oli perustanut Kirkkonummen pitäjään Veikkolan parantolan sellaisia toipilaita ja sielullisesti liikeyhdistyksiä ja masentuneita henkilöitä varten, jotka sopivalla hoidolla voittoa pelastaa mielisairaudesta, oli anonut kaupungilta 100,000 markan avustusta tämän parantolan ylläpito-kustannusten suorittamista varten. Sen johdosta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ kaupungin puolesta sitoutua suorittamaan jokaisesta parantolaan otetusta potilaasta, jolla köyhäinhuoltolain mukaan oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, parantolalle avustusta Nikkilän sairaalassa annetun hoidon potilasta kohden päivässä kaupungille aiheuttaman kustannuksen ja Veikkolan parantolan hoitomaksun välisen erotuksen, joka arvioitiin 20 markaksi, kuitenkin siten, että vuotuisen avustuksen kokonaismäärä ei saanut ylittää 100,000 markkaa, sekä ehdoin, että parantola vuosineljänneksittäin tilitti saamainsa

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 34 §; ks. myös tätä kert. s. 106. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 43 §.

varain käytön sekä että kaupungin sairaalain hallitus valvoi avustusten tilitystä ja suoritusta laitokselle. Vuoden 1930 menosääntöön merkittiin 100,000 markan määräraha edellä mainittuun tarkoitukseen.

Määräraha sokeain hieromalaitokselle. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä Suomen sokeain hierojain yhdistys r. y. lausui, että hierojan ammatti erittäin hyvin soveltui sokeille henkilöille ja että Helsingissäkin oli joukko sokeita hierojia, joiden kuitenkin huolimatta taitavuudestaan ammatissaan oli vaikeata saada potilaita sen johdosta, ettei heillä ollut mahdollisuutta potilaiden vastaanoton järjestämiseen. Yhdistys oli senvuoksi antanut järjestää Pengerkadun tontilla n:o 11 olevaan sokeain uuteen taloon tähän tarkoitukseen tarvittavan huoneiston. Koska tämän yrityksen rahoittaminen aiheutti yhdistykselle vaikeuksia, se anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi kunnan varoista 36,000 markan suuruisen vuokra-avustuksen vuoden 1929 huhtikuun 1 p:n ja vuoden 1930 maaliskuun 30 p:n väliseksi ajaksi sekä 12,000 markan suuruisen avustuksen käytettäväksi osittain palkkioksi laitoksen vastaavalle lääkärille, osittain sen valvonnasta edellä mainittuna aikana suoritettavia palkkioita varten. Myöntyen yhdistyksen anomukseen kaupunginvaltuusto osoitti ¹⁾ anotut määrärahat, yhteensä 48,000 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Pasilan lastenseimen avustaminen. Pasilan lastenseimen johtokunta ilmoitti mainitun laitoksen joutuneen taloudelliseen ahdinkotilaan, jorka vuoksi johtokunta ei enää katsonut sen jatkuvan toiminnan rahoittamista mahdolliseksi, ja anoi, että kaupunki ottaisi seimen haltuunsa. Lastensuojelulautakunta ja kansanlastentarhain johtokunta olivat anomuksen johdosta lausuneet, että lastenseimen toiminta oli erittäin hyödyllistä ja kipeän tarpeen vaatimaa, minkä vuoksi sitä ei missään tapauksessa olisi lopetettava. Kuitenkin mainitut viranomaiset olivat sitä mieltä, että seimen ylläpitokustannukset pysyisivät tuntuvasti pienempinä, jos se edelleen, kuten siihenkin asti, olisi kaupunkilähetyksen alaisen johtokunnan hoidettavana kuin jos se kunnallistettaisiin, ja ehdottivat sentakia, että laitoksen velat, 15,000 markkaa, maksettaisiin kunnan varoilla ja sen lisäksi myönnettäisiin 25,000 markkaa avustukseksi sen ylläpitokustannuksiin kuluvana vuonna. Tämän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää Pasilan lastenseimelle 40,000 markan suuruisen avustuksen Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan käytettäväksi edellä mainitulla tavalla.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria harkitsemaan, oliko kaupungin syytä sen lisäksi, mitä valtuuston päätös lastentarhain kunnallistamisesta sisälsi, ottaa haltuunsa yksityisten perustamia lastenseimiä, sekä jos tämä katsottiin tarkoituksenmukaiseksi, ehdottamaan, mihin toimenpiteihin tämän johdosta olisi ryhdyttävä.

Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen. Suomen lastenhoitoyhdistys lausui, että sen kiinteistöt pelastuakseen rappeutumasta ehdottomasti vaativat korjauksia, mutta että yhdistyksellä ei ollut varoja 197,000 markaksi arvioitujen korjauskustannusten suorittamiseen, ja anoi viitaten siihen, että sen toiminnan oli katsottava tuntuvasti helpottavan kaupungin lastenhoitorasitusta, että tämä rahamäärä myönnettäisiin kaupungin varoista. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ tähän esitykseen määräten kyseisen menon, 197,000 markkaa, suoritettavaksi pääluokassa Lastensuojelutoiminta olevista valtuuston käyttövaroista.

Avustuksen myöntäminen Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 32 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 38 §. — ³⁾ S:n 18 p. syysk. 46 §.

tykselle. Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys oli anonut kunnan varoista 78,000 markan avustusta ylläpitämälleen tyttökodille ja työkoululle, nimittäin 48,000 markkaa kotia rasittavan velan suorittamiseksi ja 30,000 markkaa juokseviin menoihin. Yhdistyksen anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto ei katsonut¹⁾ olevan syytä myöntää koko anottua määrää, mutta osoitti puheena olevaan tarkoitukseen 30,000 markkaa maksettavaksi Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista.

Eläinsuojeluyhdistyksen avustusanomus. Kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ Suomen eläinsuojeluyhdistyksen anomuksen, että sille kaupungin varoista myönnettäisiin 10,000 markan suuruinen avustus, mutta kehoitti samalla yhdistystä anomaan avustusta vuodeksi 1930 myönnettävästä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusrahasta.

Määräraha kesäsiirtolaa varten. Helsingin opettajayhdistyksen kesävirkestystoimikunta anoi kunnan varoista avustusta 50:lle suomenkielisten kansakoulujen oppilaalle tarkoitettuna kesäsiirtolan ylläpitämiseen. Tämä siirtola eroaisi yhdistyksen muista, maksuttomista siirtoloista sikäli, että pienten hoidokkien vanhemmat ja holhoojat suorittaisivat noin puolet heidän päivämaksuistaan. Toimikunta oli näet tiedustelemalla saanut selville, että monet vanhemmat mielellään lähettäisivät lapsensa kesäksi maalle ja maksaisivatkin osan heidän hoitokustannuksistaan ja matkakulut, mutta että sopivista kesäkodeista oli puute. Tämän puutteen toimikunnan edellä mainittu aloite tahtoi poistaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi³⁾ toimikunnan anomukseen ja myönsi sille 54,750 markan määrärahan suomenkielisten kansakoulujen vähävaraisille oppilaille tarkoitettuna, edellä mainittua tyyppiä olevan kesäsiirtolan perustamiseksi ja ylläpitämiseksi kesällä 1929.

Kauppaoppilaitosten avustaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä neljännen yleisen kauppaoppilaitosten opettajain kokouksen asettama komitea lausui, että pääkaupunki verrattuna maaseutukaupunkeihin liian niukasti avusti paikkakunnalla toimivia kauppaoppilaitoksia, ja anoi, että puheena olevien koulujen vuotuisia apurahoja korotettaisiin. Kaupunginvaltuusto, joka oli myöntänyt kaupakouluille ja liikeapulaisitakursseille avustusta määräsunnan luokkaa kohden ja kaupakorkeakouluille harkinnan mukaan, piti komitean perustelua — että avustusta olisi myönnettävä kaupungin asukasluvun mukaan — sangen outona ja päätti⁴⁾ jättää anomuksen huomioon ottamatta.

Laulukuoron apuraha-anomus. Kilven kuoro oli anonut, että kaupunki myöntäisi 15,000 markan apurahan kuoron toukokuun 18—23 p:nä Tukholmaan tekemän opiskelu- ja retkeilymatkan aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut⁵⁾ olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Määrärahoja kongresseja varten. Suomen kunnallisteknillinen yhdistys ilmoitti aikovansa yhdessä Ruotsin kunnallisteknillisen yhdistyksen (Svenska kommunaltekniska föreningen) kanssa pitää vuosikokouksen Helsingissä elokuun 30—31 p:nä ja anoi, että kaupunki tarjoaisi kongressin osanottajille aterian ja suorittaisi kongressin yhteyteen järjestettävillä retkeilyillä käytettävien kulkuneuvojen vuokramaksut. Kaupunginvaltuusto suostui⁶⁾ tähän anomukseen ja myönsi Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kyseiseen tarkoitukseen 25,000 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 9 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 47 §. — ³⁾ S:n 8 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. marrask. 16 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. kesäk. 60 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. kesäk. 23 §.

Samoista käyttövaroista kaupunginvaltuusto edelleen myönsi 25,000 markan määrärahan vastaanottojuhlan järjestämiseksi Helsingissä elokuun 6—9 p:nä pidettävän Pohjoismaiden hallinnollisen liiton yleisen kokouksen osanottajille¹⁾; 25,000 markkaa avustukseksi Helsingissä heinäkuussa²⁾ pidettävän Pohjoismaiden kuuromykkäkongressin kustannusten suorittamiseen; sekä 25,000 markkaa avustukseksi Helsingissä kesäkuun 27—30 p:nä³⁾ pidettävän kansainvälisen naisvoimistelujuhlan kustannuksiin.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Kaupunginorkesterin torvensoittaja E. Karttunen, joka syyskuun 1 p:nä 1903 tuli filharmonisen orkesterin palvelukseen ja sen jälkeen keskeytyksettä oli hoitanut tointaan orkesterin kunnallistamisenkin jälkeen, oikeutettiin⁴⁾ lukemaan eläkkeeseen oikeuttaviksi virkavuosiksi koko mainitun päivän jälkeinen aika.

Puhtaanapitolaitoksen työntekijä R. Laaksonen oikeutettiin⁵⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen se 7 vuoden 7 kuukauden aika, jonka hän ennen tuloaan kaupungin töihin oli ollut Helsingin kaasuväläistösosakeyhtiön palveluksessa.

Myönnetyt eläkkeet. Seuraaville henkilöille kaupunginvaltuusto anomuksesta myönsi ylimääräisiä elinkautisia eläkkeitä alla mainitut kuukausimäärät: rahatoimikonttorin ent. siivoojattarelle A. Wagellolle 54 markkaa toukuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

ent. talonisännöitsijälle K. Gustavsonille, joka oli toiminut talonisännöitsijänä 25 vuotta 2 kuukautta ja ennen tuloaan tähän virkaan 6 vuotta henkikirjoittajana, 397 markkaa hänelle tulevan vakinaisen eläkkeen⁷⁾ lisäksi, jolloin hän tuli saamaan talonisännöitsijän virkaan liittyvän täyden eläkkeen, tammikuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

desinfiomismajalan johtajattarelle J. Lindbergille 800 markkaa siitä päivästä lukien, jolloin hän erosi toimestaan⁹⁾;

Marian sairaalan ent. portinvartijalle V. Rosenbergille, joka 13 vuoden 10 kuukauden palvelusajan jälkeen oli sairauden takia eronnut toimestaan, 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

kunnalliskodin ent. työnjohtajalle J. Rinteelle 400 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

kunnalliskodin ent. työnjohtajattarelle H. Kempelle 290 markasta 400 markkaan korotetun eläkkeen syyskuun 1 p:stä lukien¹²⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen ent. siivoojattarelle M. Willbergille 110 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien¹³⁾;

sähkölaitoksen ent. portinvartijalle V. Virtaselle, joka 12 ½ vuoden palvelusajan jälkeen oli sairauden takia eronnut toimestaan, 350 markkaa maaliskuun 22 p:stä lukien¹⁴⁾;

rakennuskonttorin ent. työntekijälle J. A. Oksaselle 300 markkaa sen 144: 80 markan suuruisen vahingonkorvauksen lisäksi, jota hän nautti työssä sattuneen tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella; eläke oli suoritettava vuoden 1930 tammikuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

rakennuskonttorin ent. työntekijälle V. Hermanssonille 175 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930¹⁶⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 55 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 59 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 61 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. huhtik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. kesäk. 27 §. ks. myös tätä kert. os. II Rahatoimikamari. — ⁷⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 247. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 23 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. jouluk. 72 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. syysk. 49 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. toukok. 29 §. vrt. v:n 1928 kert. s. 87. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 53 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. kesäk. 57 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. kesäk. 41 §. — ¹⁵⁾ S:n 11 p. jouluk. 36 §. — ¹⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 70 §.

rakennuskonttorin satamaosaston sukeltajalle O. Ylöselle, joka oltuaan 4 vuotta kaupungin palveluksessa tapaturman johdosta oli tullut kykenevämmäksi ruumiilliseen työhön, 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ¹⁾;

puhtaanapitolaitoksen ent. varastonhoitajalle F. O. Aarrolle 497 markkaa hänelle tulevan vakinaisen eläkkeen lisäksi, lukien tammikuun 1 p:stä 1930 ²⁾;

parmaaja A. Immelinin leskelle 300 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ³⁾;

satamakannantakonttorin vahtimestarin K. H. Karlssonin leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

kaasulaitoksen lampunhoitajan V. J. Salmisen leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾;

sähkölaitoksen lämmittäjän O. Savolaisen leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

sähkölaitoksen ent. koneenkäyttäjän T. Iiskolan leskelle 300 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930 ⁷⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston kamreerin O. W. Roosin leskelle 600 markkaa sekä hänen kolmelle alaikäiselle lapselleen 250 markkaa kullekin, kunnes he täyttävät 18 vuotta, kaikki lukien tammikuun 1 p:stä 1930 ⁸⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston kirvesmiehen A. Rinteen leskelle 350 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

alaikäiselle pojalle O. Aaltoselle, jonka isä kuoli tapaturmaisesti kaupungin työssä vuonna 1916 ja joka oli varaton ja lääkärintodistuksen mukaan työhön kykenemätön, 250 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston sukeltajan G. Ekholmin leskelle 400 markkaa elokuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;

rakennuskonttorin varasto-osaston kirvesmiehen J. O. Lehtevän leskelle 300 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ¹²⁾; sekä

puhtaanapitolaitoksen työnjohtajan A. Tyynelän leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien, kunnes mahdollisesti toisin määrätään tai hän menee uuteen avioliittoon ¹³⁾.

Evätyttäjä eläkeanomuksia. Sitävastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin eläkeanomuksiin, jotka alla mainitut henkilöt olivat esittäneet, nim.:

kaupunginreviisori G. Winter, jolla ¹⁴⁾ 27 virkavuoden perusteella oli oikeus vähennettyyn eläkkeeseen, mutta joka oli anonut siihen ylimääräistä, vähennetyin eläkkeen ja kaupunginreviisorinvirkaan kuuluvan täyden eläkkeen välistä erotusta vastaavaa lisäystä;

kaupunginpalveluja A. V. Nybergin leski, koska hänen miesvainajansa oli ollut ainoastaan n. 10 vuotta kaupungin palveluksessa ja hän itse oli täysin työkykyinen ¹⁵⁾;

rakennustarkastuskonttorin ent. kanslistin G. Wileniuksen leski, koska hakija vielä oli verraten nuori eikä ollut lääkärintodistuksella osoittanut olevansa työhön kykenemätön ¹⁶⁾;

kunnalliskodin ent. konttoriapulainen A. Grönblom, jolle oli vuonna 1921 myönnetty ¹⁷⁾ ylimääräinen 350 markan kuukausieläke ja joka oli anonut tämän määrän korottamista ¹⁸⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 52 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 73 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 56 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. helmik. 34 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 30 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. lokak. 24 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. jouluk. 37 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. jouluk. 71 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. lokak. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. syysk. 28 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. syysk. 48 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. toukok. 38 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. huhtik. 33 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. marrask. 21 §. — ¹⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 29 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. kesäk. 54 §. — ¹⁷⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 125. — ¹⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 28 §.

suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarin W. G. Kvickin leski, koska hakija oli otettu mainittujen koulujen siivoojattareksi¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen ent. siivoojatar M. Silvonen, joka oli hoitanut tointaan syyskuun 1 p:stä 1910 lokakuun 1 p:ään 1924, koska hänen palvelusaikansa alitti eläkeohjesäännössä säädetyn 15 vuoden ajan eikä ollut esitetty säällittäviä seikkoja perusteluksi poikkeamiselle voimassa olevista määräyksistä²⁾; sekä

eläkkeellä olleen vesijohtolaitoksen mittarinlukijan A. Lönnströmin leski, koska hakija oli työkykyinen ja sitäpaitsi voi toivoa saavansa apua pojaltaan³⁾).

Hautausavut. Hautausavuksi myönnettiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Kivelän sairaalan ent. siivoojattaren H. Pulliaisen kuolinpesälle 1,500 markkaa⁴⁾ ja kaasulaitoksen edesmenneen mittarinlukijan K. Vileniuksen leskelle 1,890 markkaa⁵⁾).

C. F. Ekholmin stipendirahastosta myönnetyt apurahat. Rahatoimikamarin julistettua C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1928 korkovaroista haettavaksi neljä 2,000 markan suuruista apurahaa ja neljän hakijan sen johdosta ilmoittauduttua kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ myöntää mainitun suuruiset apurahat näille henkilöille, nim. optiikan opiskelijalle E. M. Damstenille, kelloseppä E. V. Elomaalle, alifaktori L. Fagerille ja kirjansitomonjohtaja V. I. Laineelle, ehdoin, että itsekunkin apurahansaaajan opintomatkan tuli kestää vähintään kolme viikkoa. Loput käytettävänä olevista korkovaroista päätettiin lisätä vuoden 1929 korkovaroihin.

Lahjoitus. Rahatoimikamari ilmoitti, että edesmennyt leskirouva O. Sjöström jälkeensä jättämässään testamentissa oli määrännyt jäämistöstään Helsingin kaupungin hoitamalle J. A. J. Pippingskjöldin »Turvattomain äitien rahastolle» 30,000 markkaa, mitkä varat kaupungin oli joko suoranaisesti käytettävä tai annettava avustukseksi jollekin yhdistykselle, joka työskenteli samojen tarkoitusperien hyväksi, joiden edistämiseksi rahasto oli perustettu, kuitenkin siten, että varat etusijassa oli käytettävä turvattomien äitien lasten hoitoon. Edelleen testamentintekijä oli määrännyt, että lahjoitettujen varojen korot oli suoritettava hänen ottotyttärelleen H. A. Sjöströmille ja tämän lapsille heidän kuolemaansa asti. Saatuaan tiedon edellä mainituista määräyksistä kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että Helsingin kaupunki kiitollisena ottaisi vastaan leskirouva O. Sjöströmin jälkisäädöksessä kaupungille määrättyt varat sekä ottaisi ne hoitaakseen testamentin määräysten mukaisesti. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Vuoden 1930 meno- ja tulosääntö. Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen⁸⁾ vuoden 1930 meno- ja tulosäännöksi ja talousarviovaliokunnan annettua siitä lausuntonsa⁹⁾ kaupunginvaltuusto otti ehdotukset käsiteltävikseen sekä vahvisti¹⁰⁾ kaupungin vuoden 1930 meno- ja tuloarvion¹¹⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

1) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 23 §. — 2) S:n 3 p. huhtik. 34 §. — 3) S:n 18 p. syysk. 13 §. — 4) S:n 23 p. tammik. 20 §. — 5) S:n 4 p. syysk. 24 §. — 6) S:n 4 p. syysk. 18 §. — 7) S:n 11 p. jouluk. 30 §. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — 9) S:n n:o 30. — 10) Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 2 §. — 11) Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

Menot.

1. Velat	Smk	66,541,627: 40
2. Virastot	»	8,119,617: —
3. Kunnallishallinto	»	18,103,490: —
4. Palolaitos	»	5,389,153: —
5. Poliisilaitos	»	8,336,069: —
6. Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7. Terveystenhoito	»	8,155,857: —
8. Sairaanhoido	»	43,002,126: —
9. Köyhäinhoito	»	29,962,553: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	14,864,054: —
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	51,617,206: —
12. Teknilliset laitokset	»	125,578,441: —
13. Yleiset työt	»	124,641,893: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	5,792,000: —
15. Puhtaanapito	»	19,805,785: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	6,805,910: —
17. Kiinteä omaisuus	»	19,918,805: —
18. Eläkkeet ja apurahat	»	4,384,699: 40
19. Sekalaiset menot	»	27,248,557: 90
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>588,278,843: 70</u>

Tulot.

Säästöä vuodesta 1929	Smk	28,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	58,108,000: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	37,995,885: —
3. Terveysten- ja sairaanhoido	»	22,797,131: 70
4. Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	14,292,029: 50
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	13,894,249: —
6. Teknilliset laitokset	»	153,258,944: —
7. Yleiset työt	»	682,419: —
8. Puhtaanapitolaitos	»	7,150,000: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	9,357,000: —
10. Kiinteä omaisuus	»	44,709,120: —
11. Sekalaiset tulot	»	6,346,040: —
12. Verotus	»	191,688,025: 50
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>588,278,843: 70</u>

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Laatiessaan ehdotustaan kaupungin vuoden 1930 talousarvioksi rahatoimikamari oli jatkanut sitä momenttijaon yhtenäistämistä, joka jo vuoden 1929 talousarviossa toteutettiin palkkausmäärärahan suhteen. Jokaisen luvun momentit olivat kautta koko talousarvion ryhmitetyt samalla tavalla siten, että ensiksi merkittiin palkkausmäärärahat ja muut henkilökuntaan kohdistuvat määrärahat, sen jälkeen kansliamenojen määrärahat, sitten muut yhtenäistetyt momentit ja lopuksi erikoismomentit, joilla ei ollut suoranaista vastaavuutta muissa luvuissa. Muista muodollisista muutoksista mainittakoon, että puhtaanapitolaitoksen menosääntö oli laadittu kokonaan uudelle pohjalle, jotta laitoksen yksityisille suorittamien töiden kannattavuus ilmeni siitä. Myöskin palolaitoksen talous-

arvio esiintyi uudessa asussa. Talousarvioehdotuksen asiallisesta sisällyksestä mainittakoon, että kamari mikäli mahdollista oli ottanut huomioon vallitsevan taloudellisen pulakauden vaatimukset. Viimeksi kuluneina suotuisina vuosina kaupungin talous oli vakiintunut ja sodan ajalta ja sitä seuranneilta pulavuosilta periytyneet heikkoudet saatu poistetuiksi, ja siksi kamarin oli onnistunut vallitsevista kireistä ajoista huolimatta laatia talousarvio terveelle pohjalle ja ottaa siinä huomioon sekä kaupungin kehityksen että ajankohdan erikoiset vaatimukset. Ne talousarvion momentit, joissa liikkumismahdollisuus oli suurin ja jotka tuntuvin vaikuttivat kaupungin kehitykseen, olivat uudistoiden määrärahat. Näitä sekä uudishankintamäärärahoja kamari merkitsi yhteensä 124.7 milj. markkaa vastaavan määrän oltua vuonna 1929 140.8 milj. markkaa. Ankarampaa supistamista vallitsevan pula-ajan takia kamari ei pitänyt suositeltavana, m. m. koska yksityisen yritteliäisyyden erinäisillä aloilla ollessa lamassa oli pakko järjestää kunnan töitä työttömyyden torjumiseksi. Eri määrärahatarpeita punnittaessa ja annettuja talousarvioehdotuksia keskenään vertailtaessa ei otettu huomioon ainoastaan ehdotettujen töiden välttämättömyyttä tai kiireellisyyttä ja kannattavuutta, vaan hyvin tärkeänä pidettiin sitäkin seikkaa, voitiinko työ suorittaa talvella. Mahdollisimman tarkasti vältettiin töitä ja uudishankintoja, jotka vaativat rahan vientiä ulkomaille, ja etusija annettiin töille, joita varten myönnettävät määrärahat käytettäisiin itse kaupungissa. Mitä menosääntöön kokonaisuutena tuli, kamari oli pyrkinyt vähentämään määrärahoja tai ainakin estämään niiden lisääntymistä, mikäli se kaupungin edun kannalta oli näyttänyt mahdolliselta. Samaten kuin aikaisemmin kamari kuitenkin oli katsanut liian niukkojen määrärahojen myöntämisen työtappain nykyaikaistamiseksi merkitsevän tuhlausta ja oli senvuoksi suhtautunut myönteisesti uusien työkonoiden y. m. s. hankkimista koskeviin ehdotuksiin. Edelleen talousarvioehdotukseen oli merkitty auliisti määrärahoja, jotka tarkoittivat kaupungin eri laitosten varsinkin tuottavien, tarpeelliseksi havaittua kehittämistä. Sivistys-, opetus- y. m. s. tarkoituksia pidettiin niin tärkeinä, että niitä varten myönnettyjä määrärahoja yleensä oli lisätty. Kamari suhtautui niinkään suopeasti määrärahojen myöntämiseen puistoja, istutuksia ja leikkikenttiä varten. Sosiaalisista syistä ja ottaen huomioon kireät taloudelliset olot kamari katsoi välttämättömäksi lisätä köyhäinhuolto-, sairaanhoito- ja ylimääräisten töiden määrärahoja.

Vahvistettu menosääntö osoitti vuoden 1929 menosäännön arvioituihin menoihin verraten 9.1 milj. markan lisäystä. Suurin lisäys, 13.7 miljoonaa, oli havaittavissa yleisten töiden määrärahoissa, kun taas kaupungin velkain aiheuttamien määrärahojen lisäys oli 6.2 miljoonaa, opetus- ja sivistyslaitosten 5.8 miljoonaa, köyhäinhoidon 4.7 miljoonaa ja sairaanhoidon 3.6 miljoonaa. Kaupungin kiinteän omaisuuden menoihin tarvittiin 18.9 miljoonaa vähemmän kuin vuodeksi 1929 sen johdosta, että maa-alueita ostettaisiin vähemmän kuin kuluvana vuonna, ja sekalaisen menojen määrärahat vähenevät 10.2 miljoonaa, m. m. koska pienasuntotuotannon avustamista ei enää pidetty tarpeellisena. Teknilliset laitoksetkin tarvitsivat vähemmän määrärahoja kuin edellisenä vuonna, koska vesijohtolaitoksen kalliit muutos- ja uudisrakennustyöt olivat valmistuneet. Talousarvion tulopuoli osoitti, että menot voitiin peittää vakinaisilla tuloilla. Tärkeimpiä tulolähteitä olivat edelleenkin teknilliset laitokset, kaupungin kiinteä omaisuus ja satamat, vaikka viimeksi mainittujen tulot varovaisuussyistä arvioitiinkin pienemmiksi kuin vuoden 1929 talousarviossa. Lainavarain käyttö oli suhteellisen vähäinen,

45.3 miljoonaa, oltuaan kuluvan vuoden talousarvion mukaan 72.6 miljoonaa. Niitä osoitettiin yksinomaan tuottaviin tarkoituksiin. Vuoden 1929 118 miljoonaksi markaksi arvioidusta säästöstä merkittiin käytettäväksi 28 miljoonaa, joten kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten mukaisesti käytettäväksi kassavaroina jäisi n. 90 milj. markkaa.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa vuoden 1929 talousarvioon verrattuna havaittavista muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, merkittiin 66,541,627:40 markkaa vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 60,380,625:58 markkaa. Lisäystä osoittivat luvut Kuoletus, 116,325:66 markkaa, ja Korot, 7,464,676:16 markkaa, kun taas sekalaisiin menoihin merkittiin 1,420,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1929.

Toisessa pääluokassa, Virastot, korotettiin luvussa Maistraatti notaarille avioliittoasiain käsittelystä suoritettava palkkio 4,200 markasta 9,600 markkaan ja kesälomasijaisten määrärahaan lisättiin 1,000 markkaa. Luvun loppusumma lisääntyi 17,810 markkaa ja merkittiin 905,865 markaksi. Raastuvan oikeuden menoihin osoitettiin määrärahoja 3,035,535 markkaa eli 69,565 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäyksestä kohdistui 24,000 markkaa määrärahaan Tilapäistä työvoimaa, joka korotettiin 48,000 markasta 72,000 markkaan. — Luvussa Syyttäjistö korotettiin kesälomasijaisten määrärahaa 2,500 markkaa, koska oikeuskansleri ei enää hyväksynyt kaupunginviskaalien kesälomasijaisiksi muita kuin lainopillisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka tietenkin vaativat suuremman palkkion kuin vähemmän ansiotuneet sijaiset. Uusia määrärahoja oli kaksi, 24,000 markkaa vuokraa ja 15,000 markkaa valaistusta varten; nämä tarvittiin sen johdosta, että kaupunginviskaaleille oli luovutettu virkahuone eräästä rahatoimikamarin vuokraamasta huoneistosta. Ulosottolaitoksen määrärahat, joiden määrä vuoden 1929 talousarviossa oli ollut 3,558,820 markkaa, kohosivat 3,706,177 markkaan. Laitoksen menosäännön vahvistaessaan valtuusto otti huomioon aikaisemmat päätöksensä ¹⁾ ensimmäisen kaupunginvoudinviran siirtämisestä 15 palkkaluokkaan sekä ikäkorotusoikeuden myöntämisestä ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin kirjanpitäjälle, eräälle toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiselle sekä kahdelle rikostuomioiden toimeenpanokonttorin kanslia-apulaiselle. Raatihuoneenarkiston tarpeisiin osoitettiin määrärahoja 146,100 markkaa. Yhteensä sisältyi toiseen pääluokkaan arvioituja menoja 8,119,617 markkaa, joten lisäys oli 263,337 markkaa.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, lisättiin kaupunginvaltuuston määrärahoja 96,350 markkaa eli 854,974 markkaan; lisäyksestä tuli 37,000 markkaa painatus- ja sidontamäärärahan ja 40,000 markkaa edustuskustannusten osalle. Rahatoimikamarin menosääntöä korotettiin 792,155 markkaa eli 4,934,740 markkaan. Tällöin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset ²⁾ ikäkorotusten myöntämisestä asiamiesosaston notaarille ja kaupungin painatustöiden valvojalle, muutamien rahatoimikonttorin ylimääräisten konttoriapulaisten siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön ja palkankorotusten myöntämisestä sekä kamarin että konttorin vahtimestareille. Uusi oli erilaisten konttorikoneiden ³⁾ ostoa varten myönnetty 570,000 markan määräraha. Pankkien välityksellä tapahtuvasta veronkannannasta arvioitiin aiheutuvan kustannuksia 80,000 markkaa, eli

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 65 ja 73—74. — ²⁾ S:n s. 65, 74 ja 134. — ³⁾ S:n s. 81.

30,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Satamahallinnon menosääntö päättyi 5,445,878 markkaan eli vuoden 1929 vastaavaa lukua 172,533 markkaa suurempaan määrään. Lisäyksestä kohdistui 10,395 markkaa satamahallituksen, 14,038 markkaa satamaliikennekonttorin ja 148,100 markkaa satamakannantakonttorin menoihin. Katajanokan uusi satamarata-asema aiheutti tietenkin kustannusten lisäystä. Palkkamäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemät erinäisten viranpitäjien palkkaetuja koskevat päätökset¹⁾. Tilastokonttorille myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,227,110 markkaa, mikä merkitsi 137,710 markan lisäystä. Tämä johtui pääasiallisesti siitä, että konttorille hyväksytyyn julkaisuohjelman mukaisesti vuonna 1930 painatettaisiin useampia julkaisuja kuin edellisenä vuonna. Konttorihuoneiston laajentamisen takia oli vuokra- y. m. määrärahoja lisättävä. Sosialilautakunnan määrärahoja korotettiin 25,905 markkaa, jolloin ne nousivat 409,000 markkaan. Tällöin otettiin huomioon päätökset²⁾ lautakunnan vahtimestarintojen merkitsemisestä vakinaiseen palkkaussääntöön sekä tämän viran haltijan oikeuttamisesta saamaan ikäkorotus. Kotilousopetuksen määrärahoja lisättiin 5,000 markkaa, koska oli osoittautunut tarpeelliseksi varsinaisen koulukeittiötoiminnan lisäksi järjestää erikoiskursseja sekä hankkia erikoisalojen tuntijoita esitelmöitsijöiksi. Työnvälitystoimiston vuoden 1930 menoihin myönnettiin 724,450 markkaa eli 19,900 markkaa enemmän kuin vuonna 1929. Revisionilaitoksen menosääntö, joka päättyi 699,568 markkaan, osoitti lisäystä 13,725 markkaa, mistä 13,000 markkaa johtui vuositilintarkastajain palkkioiden korottamisesta³⁾. Lisäykseen vaikutti myöskin päätös revisionikonttorin vahtimestarin palkan parantamisesta⁴⁾. Verotusvalmistelukunnan arviomenot lisääntyivät 210,234 markkaa nouden 2,050,335 markkaan. Suurin lisäys kohdistui tilapäisten työvoimain määrärahaan, jota oli korotettava 100,000 markkaa työmäärän lisääntymisen johdosta sekä koska valmistelukunnan voidakseen käyttää hyväkseen tarvittavaa pätevää työvoimaa oli pakko maksaa suurempia palkkoja kuin siihen asti. Kaupunginvaltuuston päätös⁵⁾ verotusvalmistelukunnan jäsenten palkkioiden korottamisesta teki palkkiomäärärahan lisäämisen välttämättömäksi, ja arvioitu vuokra kohosi 70,000 markkaa sen johdosta, että valmistelukunnan huoneistoa oli laajennettu. Rakennustarkastuskonttorin 772,660 markkaan päättyvää menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemät päätökset⁶⁾ vahtimestarintojen siirtämisestä 2 palkkaluokkaan sekä avustavan rakennustarkastajan oikeuttamisesta ikäkorotuksen saamiseen. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan menojen arvioitiin lisääntyvän 14,500 markkaa eli 25,800 markkaan. Palkkiomääräraha kohosi näet 9,800 markasta 14,800 markkaan ja tarve-rahamääräraha 9,500 markasta 11,000 markkaan, jotta toimikunta voisi piirittää julkisivukaavioita, mahdollisesti järjestämällä pieniä kilpailuja. Oikeusaputoimiston menojen lisäys, joka aiheutui pääasiallisesti konttoriapulaisentoimen perustamisesta⁷⁾ toimistoon, arvioitiin 17,820 markaksi. Urheilulautakunnan määrärahat nousivat 13,100 markkaan oltuaan vuoden 1929 talousarviossa 10,500 markan suuriset. Raittiuslautakunnan tarpeisiin myönnettiin 223,100 markkaa eli 42,550 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1929. Lisäykseen sisältyi uusi 21,600 markan suuruinen määräraha sivuvaunullisen moottoripyörän ostoon. Ammattiopetuslautakunnankin määrärahat

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 74 ja 134. — ²⁾ S:n s. 134 sekä os. II Rahatoimikamari. — ³⁾ S:n s. 80. — ⁴⁾ S:n s. 65. — ⁵⁾ S:n os. II Rahatoimikamari. — ⁶⁾ S:n s. 65 ja 74. — ⁷⁾ S:n s. 135.

kohosivat 18,500 markkaa eli 38,750 markkaan. Sekalaisiin menoihin myönnettiin määrärahoja 507,790 markkaa vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 251,250 markkaa. Tämä melkoinen menojen lisäys johtui siitä, että vuonna 1930 oli ryhdyttävä erinäisiin toimenpiteihin vuonna 1931 tapahtuvan tasavallan presidentin vaalin valmistamiseksi ja näiden arvioitiin aiheuttavan kustannuksia 250,000 markkaa. Aikaisemmin tähän pääluokkaan sisältynyt rahatoimikamarin käyttövarain määräraha siirrettiin yhdeksänteentoista, Sekalaiset menot-nimiseen pääluokkaan. Kolmannen pääluokan loppusumma, joka kuluvan vuoden menosäännössä oli ollut 17,266,978 markkaa, nousi 18,103,490 markkaan.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden menosääntöön verrattuna 740,708 markan suuruista arvioitujen menojen lisäystä, joka pääasiallisesti aiheutui siitä, että Käpylään ja Sörnäisten niemekkeelle oli perustettu uudet paloasemat. Kaluston hankintaa varten myönnettiin 1,030,600 markan suuruinen määräraha, jota vuonna 1929 vastasi 601,600 markkaa. Koko pääluokka päättyi 5,389,153 markkaan.

Viidenteen pääluokkaan, Poliisilaitos, sisältyi määrärahoja yhteensä 8,336,069 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 7,997,371 markkaa. Lisäyksestä, joka oli 338,698 markkaa, tuli suurin osa eli 331,182 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ylläpitämiseksi suorittaman käteisen apumaksun osalle. Valtuuston aikaisemmin tekemät päätökset ¹⁾ ottaa säädetyssä suhteessa osaa erinäisiin ylimääräisiin menoihin otettiin huomioon.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin majoituksen aiheuttamia menoja varten 11,000 markkaa.

Seitsmännessä pääluokassa, Terveystenhoito, otettiin ensimmäisessä Terveystenhoitolautakunta-nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätökset ²⁾ lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korottamisesta sekä desinfiomismajalan järjestämisestä uudestaan. Luvun loppusumma oli 346,010 markkaa oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 333,300 markkaa. Seuraava luku, Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta, osoitti 9,655 markan suuruista menojen vähennystä, joka johtui siitä, että toinen kaupunginlääkäri R. Råbergh oli eronnut virastaan, jolloin hänen ikäkorotuksensa sekä hänelle maksettu vastaanottohuoneiston vuokra voitiin poistaa. Tässä yhteydessä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ³⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä kuuden vuoden palveluksesta terveydenhoidontarkastaja G. Schwanckille. Ensimmäisen kaupunginlääkäriin kesälomasijaisen palkkiota korotettiin 500 markkaa, ja samaten oli välttämätöntä korottaa sairaskäynneistä suoritettavien lääkärinpalkkioiden määrärahaa 5,000 markkaa eli 35,000 markkaan. Myöskin luku Terveysolojen valvonta osoitti menojen vähennystä 648,186 markasta 642,276 markkaan eli 5,910 markkaa ikäkorotusten säästymisen johdosta. Tarverahamäärärahaa lisättiin 1,500 markkaa, jotta raitiotievuosikortit voitaisiin lunastaa kahdelle viranpitäjälle lisää, ja valtuuston päätös ⁴⁾ henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä erälle kaitsijalle otettiin huomioon. Maidontarkastamon määrärahoja lisättiin 103,006 markkaa, joten ne nousivat 543,511 markkaan. Tällöin valtuusto otti huomioon aikaisemmin tekemänsä päätökset ⁵⁾ kolmen laboratoriapulaisen ja yhden pesijättärenapulaisen toimien

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 81. — ²⁾ S:n s. 78 ja 134. — ³⁾ S:n s. 74. — ⁴⁾ S:n s. 63. — ⁵⁾ S:n s. 136.

perustamisesta tarkastamoon. Uusi oli 7,500 markan suuruinen määräraha maidonnäytteiden ostamista varten. Ammattientarkastuksen menojen arvioitiin lisääntyvän 2,970 markkaa eli 275,510 markkaan. Terveydellisten tutkimusten laboratorin menoja varten oli myöskin vähäinen, 8,700 markan määrärahaan lisäys tarpeen; määrärahaan summa oli 338,320 markkaa. Sitävastoin terveys-toimiston määrärahat vähenivät 410,480 markasta 407,180 markkaan, mikä johtui erinäisten ikäkorotusten säästymisestä, ja lihantarkastamon määrärahat 701,860 markasta 680,310 markkaan. Se seikka, että viimeksi mainitussa luvussa säästyivät 21,550 markkaa siitä huolimatta, että ikäkorotuksia oli tullut lisää, johtui siitä, että avoinna olevaa johtajanvirkaa varten ei merkitty palkkamäärärahaa. Asuntotarkastuksen menojen laskettiin lisääntyvän 11,750 markkaa eli 247,400 markkaan. Luvussa Tuberkuloosihuoltotoimisto korotettiin kesälomasijaisten määrärahaa 14,700 markkaa eli 20,500 markkaan. Uusi oli tuberkuloottisten kodeissa suoritettavia suursiivouksia sekä huoltotoimiston huoneiston ylimääräistä siivousta varten myönnetty määräraha, 3,500 markkaa. Tarverahamääräraha, 25,350 markkaa, arvioitiin ottaen huomioon, että 1,500 markkaa sai käyttää kirjojen ja sanomalehtien ostamiseen ja 1,000 markkaa ilmoitusmaksujen suorittamiseen. Keuhkotautisten parantolahoitoa varten myönnettiin 500,000 markkaa eli 200,000 markkaa enemmän kuin edellisen vuoden talousarvion mukaan. Lisäys katsottiin välttämättömäksi, koska potilaiden lukumäärä oli lisääntynyt. Samaten korotettiin määrärahoja sairauspaikkojen kustantamiseksi Högsandin parantolassa 39,000 markkaa eli 287,000 markkaan ja Satakunnan parantolan kirurgisella lastenosastolla 51,400 markkaa eli 280,000 markkaan. Kaiken kaikkiaan tuberkuloosihuoltotoimiston määrärahat nousivat 2,081,242 markkaan. Kunnallisen hammaspoliklinikan menosääntö osoitti vähäistä 6,300 markan lisäystä nouden 334,430 markkaan pääasiallisesti sen johdosta, että klinikan kortistoa varten oli hankittava uudet kortit. Poliklinikoita ja muuta sairaanhoitoa varten myönnettiin määrärahoja 804,043 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 467,218 markkaa. Lisäyksestä, joka oli 336,825 markkaa, kohdistui suurin osa eli 279,865 markkaa Henkisesti sairaiden huoltotoimistoon, joka tarvitsi lisättyjä määrärahoja osaksi vasta perustetun¹⁾ keskuskodin ylläpitoon, osaksi perhehoitoon sijoitettujen potilaitensa hoitotaksuja varten. Professori O. Boijen sairaalasta varattiin kaupungin tarpeisiin 13 paikkaa aikaisempien 10 paikan sijasta, ja niistä suoritettava maksu korotettiin 23: 60 markasta 27: 80 markkaan vuorokaudelta. Erityiseen luokun merkittiin määrärahoja yhteensä 107,580 markkaa uuteen huoneistoon siirrettyä ja laajennettua²⁾ desinfiioimismajalaa varten. Pääluokan loppusumma nousi 8,155,857 markkaan eli 867,146 markkaa yli vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, määrärahat lisääntyivät vuoden 1929 määrärahoihin verraten yhteensä 3,622,456 markkaa. Suurinta menojen lisäystä, 2,779,131 markkaa, osoittivat sairaalain palkkamäärärahat, pääasiallisesti koska oli perustettu lukuisia uusia virkoja³⁾. Ruokintamäärärahat laskettiin kaikissa sairaaloissa 9 markan yksikköhinnan mukaan henkilöitä ja päivältä ja merkittiin yhteensä 8,825,692 markaksi lisäyksen ollessa 820,665 markkaa. Pääluokan kokonaislisäys jakautui eri lukujen kesken siten, että sairaalahallituksen määrärahat kohosivat 18,140 markkaa nouden 188,736 markkaan, tiliviraston määrärahat 6,720 markkaa eli 253,720 mark-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 131. — ²⁾ S:n s. 38 ja 135 ja 134. — ³⁾ S:n s. 136.

kaan, Marian sairaalan määrärahat 828,892 markkaa eli 9,099,801 markkaan, kulkutautisairaalan 385,462 markkaa eli 4,684,508 markkaan, mihin sisältyi 105,000 markkaa sairaidenkuljetusauton ostamiseen, Kivelän sairaalan määrärahat 448,890 markkaa eli 8,575,884 markkaan, Nikkilän sairaalan 525,299 markkaa eli 9,795,381 markkaan ja luvun Erinäiset sairaanhoitokulut määrärahat 227,908 markkaa eli 817,763 markkaan, mistä viimeksi mainitusta lisäyksestä 164,505 markkaa tuli sairaanhoitajatarkoulun osalle ja 100,000 markkaa aiheutui Sielunterveysseuralle myönnetystä avustuksesta, joka ensimmäisen kerran sisältyi talousarvioon. Yhdistykselle Konvalescenthem—Toipumakoti myönnettiin ¹⁾ avustusta sama määrä kuin edellisenä vuonna eli 25,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston käyttövaroja lisättiin 2,000,000 markkaa ja ne merkittiin 2,500,000 markaksi, jotta varoja olisi käytettävissä Nikkilän sairaalan uuden paviljongin kalustamiseen ja mahdollisesti tarpeellisten varasairaalan perustamiseen. Tuberkuloosisairaalan menosääntö sitävastoin päättyi 818,855 markkaa pienempään määrään kuin vuonna 1929, jolloin suuria määrärahoja tarvittiin kaluston uudishankintoihin.

Yhdeksännessä päaluokassa, Köyhäinhuolto, menojen arvioitiin lisääntyvän 4,669,276 markkaa, ja niitä merkittiin menosääntöön 29,962,553 markkaa. Lisäys johtui etupäässä siitä, että köyhäinhuoltolautakunnan työtupaa oli laajennettu, että suoranaisia avustuksia täytyi antaa enemmän kuin ennen sekä että sairaanhoitokustannukset olivat kohonneet. Köyhäinhuoltolautakunnan ja kanslian osalta lisäys oli 93,235 markkaa. M. m. oli lautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenille myönnetty korotetut palkkiot, ja kesälomaisijaisten määrärahaa oli korotettava, jotta avustuskanslioissa kesälomakuukausina voitaisiin pitää ylimääräisiä apulaisia. Tilapäisten työvoimain määrärahaa vahvistettaessa merkittiin m. m. eteisvartijan ja asiapoikien palkat korotetuim määrin. Valtuuston aikaisemmin tekemä päätös ²⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä erälle kanslianjohtajalle sekä erälle kirjuriapulaiselle otettiin huomioon, samoin rahatoimikamarin päätös ³⁾ raitiotievuosikortin myöntämisestä toimitusjohtajalle ja apulaisjohtajalle. Kassa- ja tiliviraston menosääntöä korotettiin 29,415 markkaa, mihin sisältyi avustavalle kassanhoitajalle aikaisemmin myönnetty ikäkorotus, ja lasten päiväkodin aiheuttamat kustannukset arvioitiin 131,695 markaksi eli 1,825 markkaa suuremmiksi kuin vuonna 1929. Kunnalliskotia ja sen yhteydessä olevia laitoksia varten myönnettiin määrärahoja 8,985,268 markkaa, mikä kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna merkitsi 201,521 markan lisäystä. Lisäyksestä kohdistui 46,346 markkaa yhteisiin kustannuksiin, 128,045 markkaa kunnalliskodin, 17,620 markkaa työlaitoksen, 3,280 markkaa sikalan ja 6,230 markkaa pesulaitoksen menoihin. Mainittujen laitosten menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli perustanut ⁴⁾ kaksi lämmittäjäntointia ja kolme tilapäistä yöhoitajattarentointia kunnalliskotiin, siirtänyt avustavan emännöitsijäntoimen 2:sesta 4 palkkaluokkaan ja myöntänyt ikäkorotuksia erinäisille viranpitäjille. Koska työtupaa oli laajennettu, oli sen määrärahoja lisättävä 388,280 markkaa eli 1,184,120 markkaan. Suurin lisäys, 2,455,000 markkaa, oli havaittavissa luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä. Vallitsevien ahtaiden taloudellisten olojen vuoksi korotettiin myöskin arvaamattomiin tarpeisiin varattuja valtuuston käyttövaroja 1,500,000 markkaa, joten ne nousivat 2,500,000 markkaan.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 94. — ²⁾ S:n s. 75. — ³⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari. — ⁴⁾ S:n s. 137, 83, 66 ja 75.

Kymmenes pääluokka, Lastensuojelutoiminta, osoitti menojen lisääntymistä 802,713 markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Lastensuojelulautakunta, otettiin huomioon, että lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita oli korotettu ¹⁾ sekä että kansliaan oli perustettu ²⁾ vahtimestarinapulaisen toimi. Tämän luvun menojen lisäys oli 33,660 markkaa. Lastenhuoltolaitosten menoihin tarvittiin kuluvaaksi vuodeksi myönnettyä 291,781 markkaa suurempi määräraha; lisäyksen aiheuttivat pääasiallisesti palkkamäärärahat, jotka kohosivat yhteensä 96,556 markkaa, ja kaluston hankintamääräraha, jota korotettiin 112,450 markkaa; edellinen lisäys johtui m. m. erinäisten uusien virkojen perustamisesta ²⁾ ja jälkimmäinen uusien koneiden hankkimisesta koulukotien työpajoihin. Luvun Sijointus yksityishoitoon, apumaksut y. m. määrärahat kohosivat 4,530,000 markasta 4,647,000 markkaan; lisäyksestä, joka oli 117,000 markkaa, suurin osa tuli keuhkotautisten ja tylsämielisten lasten hoitokustannusten osalle. Lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisia tiloja varten myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,902,344 markkaa eli 289,728 markkaa vähemmän kuin vuoden 1929 talousarvion mukaan. Suurin säästö, 310,500 markkaa, saatiin aikaan erässä Erinäiset rakennustyöt. Ainoastaan Ryttylän tilan arvioidut menot lisääntyivät jonkin verran, nim. 49,450 markkaa, m. m. koska tilalle oli perustettu ³⁾ uusi muonamiehentoimi. Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan arvaamattomiin tarpeisiin käytettäväksi varattu määräraha korotettiin 350,000 markasta 1,000,000 markkaan, ottaen huomioon Reijolan sairaalan järjestämisestä lastenkodiksi, entisten lastenkotien uudestaanjärjestämisestä sekä Sofianlehdon lastenkodin sisustamisesta ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Pääluokan loppusumma oli 14,864,054 markkaa oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 14,061,341 markkaa.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 3,039,867 markan lisäystä. Ensimmäiseen momenttiin sisältyvät johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot kohosivat, ensiksi mainittu 1, 200 markasta 3,000 markkaan vuodessa ja jälkimmäiset 50 markasta 75 markkaan kokoukselta. Uusi oli 3,000 markan suuruinen määräraha palkkioksi johtokunnan asettamien komiteain jäsenille ja sihteereille. Palkkamäärärahat lisääntyivät yhteensä 547,471 markkaa. Niitä vahvistettaessa otettiin huomioon, että valtuusto aikaisemmin oli päättänyt ⁴⁾ perustaa uuden vahtimestarintoimen Käpylän kouluun sekä oikeuttanut ⁵⁾ erään veistonopettajan apulaisen saamaan ikäkorotuksen. Erä Vuokrat vahvistettiin 7,048,961 markaksi, jolloin lisäyksestä, 2,320,526 markasta, 744,413 markkaa aiheutui Käpylän uuden koulutalon arvioidusta vuokrasta. Mainittu uusi koulutalo teki sitäpaitsi lämpö-, valaistus-, siivous- y. m. määrärahaain korotuksen välttämättömäksi. Kaluston hankintaa varten myönnettiin määrärahoja 120,000 markkaa eli 60,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menosäännön mukaan, koska kirjoituskoneita oli ostettava jatkoluokille ja uusi koulukeittiö sisustettava. Suoranaisia avustuksia varten merkittiin 860,000 markkaa, mihin sisältyi 15,000 markkaa Oikokadun apukoulun lasten raitiotiemaksuja varten ⁶⁾. Oppilaiden kesävirkestysmäärärahaa korotettiin 200,000 markkaa eli 640,000 markkaan menojen lisäyksen johtuessa siitä, että kansakoululapset tulivat saamaan ainoastaan 50 %:n alennuksen lippujen hinnoista valtionrautateillä aikaisemman 75 %:n alennuksen sijasta, samoinkuin uusien kesäsiirtolain perustamisesta. Oppilaiden

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 78. — ²⁾ S:n s. 137. — ³⁾ S:n s. 84. — ⁴⁾ S:n s. 138. — ⁵⁾ S:n s. 76. — ⁶⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari.

urheilu- ja voimisteluharjoitusten edistämiseksi myönnettiin 44,000 markkaa eli 10,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarvion mukaan. Lisäys myönnettiin Kansan pojat-nimisen voimistelu- ja urheiluseuran määrärahan korottamiseksi. Kaiken kaikkiaan suomenkielisten kansakoulujen menot arvioitiin 22,157,163 markaksi. Ruotsinkielisten koulujen määrärahat kohosivat 861,473 markkaa eli 8,983,832 markkaan. Johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot korotettiin samoihin määriin kuin suomenkielisten koulujen menosäännössä. Komiteapalkkioihin varattiin 2,250 markkaa. Palkkamäärärahain kokonaislisäys oli 58,505 markkaa ja vuokramääräraha kohosi 796,390 markkaa eli 3,395,490 markkaan. Muut erät joko pysyivät entisellään tai osoittivat vähäistä lisäystä paitsi kalustomäärärahaa, jota voitiin supistaa 20,200 markkaa, ja suoranaisten avustusten määrärahaa, jota myöskin alennettiin 25,000 markkaa. Suomen ja ruotsinkielisten koulujen yhteiset menot, jotka vuoden 1929 talousarviossa olivat 295,32 markan suuruiset, arvioitiin 342,970 markaksi. Lisäys aiheutui pääasiallisesti siitä, että Kumpulän koulupuutarha oli lopullisesti valmistunut. Uusi oli 2,000 markan suuruisen määräraha tarkastajaneuvoston sihteerinpalkkiota sekä muita neuvoston kokousten aiheutta miemenoja varten. Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 62,340 markkaa, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa määrää 3,080 markkaa suurempi. Erotus aiheutui pääasiallisesti kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden järjestelyä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä¹⁾. Yleisten ammattilaiskoulujen menojen arvioitiin alenevan 126,672 markkaa eli 823,724 markkaan, nimittäin taide-teollisuuskeskuskoulun osalta 8,950 markkaa eli 233,900 markkaan, yleisen ammattilaiskoulun osalta 106,580 markkaa eli 293,324 markkaan ja kirjapainokoulun osalta 11,142 markkaa eli 233,500 markkaan, kun taas kone- ja siltarakennusosakeyhtiön oppilaskoulun määräraha pysytettiin entisellään, 63,000 markan suuruisena. Valmistavaan poikain ammattikouluun oli aikomus vuonna 1930 perustaa rinnakkaisluokka puutöiden osastolle. Edelleen korotettaisiin lämmittäjän palkkiota 1,000 markkaa ja perustettaisiin varastonhoitajantoimi, mikä kaikki aiheutti lisämenoja. Koulun määrärahoja korotettiin senvuoksi 56,765 markkaa eli 1,018,265 markkaan. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun menot lisääntyivät 34,136 markkaa, pääasiallisesti vuokraeran vaikutuksesta. Suomenkielinen työväenopisto tarvitsi määrärahoja yhteensä 1,224,372 markkaa ja ruotsinkielinen työväenopisto 257,415 markkaa, mikä merkitsi yhteensä 79,235 markan arviomenojen lisäystä. Lisäys johtui siitä, että taloudenhoitajantoimi oli perustettu kumpaankin opistoon. Edelliseen oli otettava uusi vahtimestari. Luennoitsijain ja tuntiopettajain palkkioita varten tarvittiin lisätyt määrarahat, koska toimintaa oli laajennettu, ja vuokramenot lisääntyivät, osaksi koska kansakouluhuoneistoja ei enää luovutettu opiston käytettäväksi, osaksi koska opistotalon arviotua vuokraa oli korotettu. Ruotsinkielisenkin opiston vuokramäärärahaa lisättiin 5,000 markkaa, jotta illanviettoja varten voitaisiin vuokrata suurempi juhlasali. Kansanlastentarhain menosäännössä oli edelliseen vuoteen verraten havaittavissa 593,306 markan lisäys, josta suurin osa, 569,776 markkaa, kohdistui erään Lastentarhain voimassapito. Suoranaisten voimassapitokustannusten kohoaminen aiheutui uuden kunnallisen lastenseimen perustamisesta²⁾ Vallilaan, lastentarhahuoneistojen vuokrien kohoamisesta, ikäkorotus-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 78. — ²⁾ S:n s. 133.

ten myöntämisestä ja lasten ruokintakustannusten lisääntymisestä. Kanslia-kustannuksetkin osoittivat lisääystä, m. m. koska kanslia oli siirretty uuteen tilavampaan huoneistoon sekä koska ylimääräistä työvoimaa entistä enemmän oli käytettävä. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ ikäkoroituksen myöntämisestä kanslia-apulaiselle otettiin huomioon. Menojen vähenemistä oli havaittavissa erässä Eläkemaksut kaupungin sanottua²⁾ irti sopimuksensa Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa kaikkien lastentarhain paitsi Ebeneserkodin osalta. Niistä yhdeksästä kauppa- ja teknillisestä oppilaitoksesta, joita varten oli ollut tapana merkitä määrärahat talousarvioon, kuusi sai lisätyn määrärahan, mistä aiheutui 215,000 markan lisäys³⁾. Luvun loppusumma oli 816,000 markkaa. Kaupunginkirjaston arvioidut menot lisääntyivät 324,948 markkaa eli 2,934,256 markkaan. Palkkausmäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon, että rahatoimikamari oli myöntänyt³⁾ palkankorotuksen Käpylän haaraosaston siivojattarelle. Tilapäisen työvoiman määrärahaa korotettiin 80,000 markkaa eli 240,000 markkaan, jotta lainausosastoilla ja lukusaleissa toimivien apulaisten tuntipalkka voitaisiin korottaa 10 markasta 15:een. Samasta syystä korotettiin kesälomasijaisten määräraha 36,000 markasta 54,000 markkaan. Lämpöä, valaistusta y. m. varten tarvittiin jonkin verran suurempi määräraha kuin edellisenä vuonna, koska Käpylän haaraosastoa oli laajennettu, mutta koska mainitulle haaraosastolle vuokratusta Käpylän kansakoulun huoneistosta ei laskettu mitään vuokraa, voitiin vuokramäärärahaa alentaa 18,000 markkaa eli 99,200 markkaan. Kirjallisuuden sekä sanoma- ja aikakauslehtien hankintamääräraha korotettiin 520,000 markasta 550,000 markkaan ja painatus- ja sidontamääräraha 270,000 markasta 285,000 markkaan. Haarakirjaston perustamiseksi Pasilaan ja sen ylläpitämiseksi myönnettiin uusi 138,000 markan suuruinen määräraha⁴⁾. Kaupunginmuseon menosääntöön, joka päättyi 242,640 markkaan, merkittiin uusi erä, Arkeologisia kaivauksia varten Vanhankaupungin alueella, 20,000 markkaa. Aikaisemmin tehty päätös⁵⁾ hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkion korottamisesta otettiin huomioon. Luvun Musiikkilautakunta arviomenot lisääntyivät 100,195 markkaa eli 2,958,695 markkaan. Tähänkin lukuun merkittiin hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille korotetut palkkiot ja sitäpaitsi rahatoimikamarin tekemän päätöksen mukaisesti sihteerille korotettu palkkio. Kaupunginorkesterin määräraha osoitti 68,675 markan lisäystä ja ulkoilmakonserttien määräraha 26,000 markan lisäystä; viimeksi mainittu lisäys aiheutui siitä, että ulkoilmakonsertteja aiottiin järjestää useammin kuin aikaisemmin eikä ainoastaan Kallioon, Hermanniin, Vallilaan ja Käpylään, vaan myöskin Toukolaan ja Pasilaan. Erinäisiä sivistyslaitoksia varten merkityt määrarahat kohosivat 295,000 markkaa eli 810,000 markkaan. Lisäyksestä tuli 50,000 markkaa Suomen kansallisteatterin, 55,000 markkaa Svenska teaternin, 55,000 markkaa Kansan näyttämön, 45,000 markkaa Koiton näyttämön, 10,000 markkaa Sörnäisten työväen teatterin ja 25,000 markkaa Helsingin konservatorion hyväksi, ja uusina määrärahoina merkittiin 25,000 markkaa Suomen työväenteatterin kannatusosakeyhtiölle ja 30,000 markkaa Helsingin taidehallille. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa musiikkilautakunnalle tehtäväksi ryhtyä Suomalaisen oopperan kanssa neuvotteluihin oopperoitten esittämisestä myöskin ruotsinkielellä. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 600,000 markkaa, mikä

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 76. — ²⁾ Vrt. s. 96. — ³⁾ Ks. os. II. Rahatoimikamari. —

⁴⁾ S:n s. 84 ja 133. — ⁵⁾ S:n s. 78.

määrä oli 300,000 markkaa suurempi vuoden 1929 talousarvion vastaavaa erää. Suurempi määräraha oli tarpeen niiden kustannusten peittämiseksi, jotka aiheutuisivat ammattikoulujen muutosta Kansakoulukadun varrelle rakennettuun uuteen koulutaloon. Yhdestoista pääluokka päättyi 51,617,206 markkaan osoittaen menojen lisäystä 5,845,253 markkaa.

Kahdennessatoista pääluokassa, Teknilliset laitokset, arvioidut menot vähenivät yhteensä 2,213,195 markkaa. Vesijohtolaitosta varten tarvittiin näet 11,681,230 markkaa vähemmän kuin vuonna 1929, jota vastoin kaasulaitoksen määrärahoja oli korotettava 5,821,366 markkaa ja sähkölaitoksen määrärahoja 3,646,669 markkaa. Edellä mainittu suuri menojen vähennys johtui yksinomaan siitä, että uudistoitä ei tarvinnut suorittaa yhtä paljon kuin vuonna 1929. Muut luvun Vesijohtolaitos menoryhmät osoittivat lisäystä: hallinto 6,420 markkaa, kassa- ja tilivirasto 34,115 markkaa, käyttö 184,835 markkaa, johtoverkko, vesisäiliö ja johtojen tarkastus 86,800 markkaa, mittari- ja talojohto-osasto, työpaja ja varasto 57,600 markkaa ja sekalaiset menot 35,000 markkaa, siitä 10,000 markkaa työpalkkain maksamiseen joulukuun 6 p:ltä, jonka lain mukaan tulee olla vapaapäivä¹⁾. Rahatoimikamarin käyttövaroja lisättiin 100,000 markkaa. Ainoastaan yleisiä vesiposteja ja satamain vesijohtoja varten oleva määräraha pysyi muuttumattomana. Uudistoitä varten myönnettiin kaikkiaan 10,105,000 markkaa, nimittäin 460,000 markkaa työkalujen ja kaluston oston, 350,000 markkaa vesimittarien oston, 1,200,000 markkaa²⁾ turbogeneraattorin ja kattilan asettamiseksi Vanhaan kaupunkiin, 580,000 markkaa erinäisiä Vanhassakaupungissa suoritettavia täydennystöitä varten, 215,000 markkaa johtojen laskemiseksi ja vesipostien asettamiseksi Länsisatamaan, 200,000 markkaa vesijohdon laskemiseksi Itämerenkadun itäosaan, 87,000 markkaa vesijohdon ja neljän vesipostin asettamiseksi Rahapajanrantaan, 1,157,000 markkaa keski-kaupungin vanhojen johtojen uusimiseen, 491,000 markkaa johtojen laske- miseksi X kaupunginosan katuihin sekä 133,000 markkaa XI kaupunginosassa suoritettavia samanlaisia töitä varten, XII kaupunginosassa 126,000 markkaa ja XIV kaupunginosassa 553,000 markkaa, vesijohdon laskemiseksi Eläintarhaan Eläintarhanportin ja Alppilan välille 3,870,000 markkaa sekä Eläintarhassa Mäntymäen kohdalla olevan johdon alentamiseksi 250,000 markkaa, johtojen laskemiseksi Toukolan katuihin 208,000 markkaa ja Käpylän Väinölänkatuun 225,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö, joka päättyi 47,511,615 markkaan, osoitti 5,821,366 markan lisäystä, jonka pääasiallisesti aiheutti kaasunkulutuksen odotettu lisääntyminen, mutta myöskin se seikka, että palkkamäärärahoja korotettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen³⁾ mukaisesti sekä että suurempi rahamäärä kuin kuluva vuonna varattiin uudistoitä varten. Hallintomäärärahoja lisättiin 4,000 markkaa, kassa- ja tiliviraston määrärahoja 212,175 markkaa, käyttö- määrärahoja 3,729,120 markkaa, johtoverkon ja jakelukellon määrärahoja 5,000 markkaa, jakelumäärärahoja 15,000 markkaa, johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn määrärahoja 100,051 markkaa, sekalaisen menojen määrärahoja 445,000 markkaa, siitä 20,000 markkaa joulukuun 6 p:n työpalkkoihin, katuvälistusmäärärahoja 65,520 markkaa, rahatoimikamarin määräyksen mukaan arvaamattomiin tarpeisiin käytettäviä määrärahoja 50,000 markkaa sekä uudistoiden määrärahoja 1,195,500 markkaa. Viimeksi mainittu määräraha, joka kaiken kaikkiaan nousi 12,994,500 mark-

¹⁾ Vrt. tätä kert. s. 62. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 43. — ³⁾ S:n s. 76.

kaan, oli aiottu alla mainittuihin tarkoituksiin: pääputkiverkon laajentamiseen 2,175,500 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen 100,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettamiseen 100,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 2,300,000 markkaa, kaluston hankintaan 104,000 markkaa, kojejärjestelmää ynnä puhdistusarkkuja varten 2,600,000 markkaa, uusia kaasuuuneja varten 4,000,000 markkaa¹⁾, mittarihuonetta ynnä asemamittaria, kaupunkisäättäjää, venttiilejä ja putkia varten 1,200,000 markkaa, naftaliinin poistamiseen kaasusta käytettävän kojeen ostoon 60,000 markkaa, kahden siirrettävän hiiltenkuljetuslaitteen hankkimiseen 90,000 markkaa, kahden Toledovaa'an ostoon 65,000 markkaa ja bensolinpuhdistuskojeen ostoon 200,000 markkaa. Luvussa Sähkölaitos osoittivat uudistyömäärärahat suurinta eli 2,551,300 markan lisäystä, ja koko luvun menojen lisäys oli 3,646,669 markkaa. Muista menoryhmistä hallintomäärärahat lisääntyivät 7,300 markkaa, kassa- ja tiliviraston määrärahat 98,524 markkaa, käyttömäärärahat 377,815 markkaa, jakeluosaston määrärahat 250,730 markkaa, katuvalaistusmäärärahat 150,000 markkaa ja sekalaisiin menoihin varatut määrärahat 211,000 markkaa, mihin sisältyi uusi, joulukuun 6 p:n työpalkkoja varten tarkoitettu 20,000 markan suuruinen määräraha. Palkkamäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli päättänyt²⁾ perustaa erään uuden toimen, merkitä erään toimen vakinaiseen palkkasääntöön ja siirtää toisia toimia ylempään palkkaluokkaan sekä myöntänyt erälle viranpitäjälle ikäkorotuksen. Uudistoiden määräraha, joka oli yhteensä 29,333,000 markan suuruinen, jakautui seuraaviin eriin: sähkölaitoksen laajennukset, 26,543,000 markkaa, mistä 3,202,000 markkaa rakennuksia, 6,620,000 markkaa koneistoa ja 16,721,000 markkaa johtoverkostoa varten, jolloin viimeksi mainittuun summaan sisältyi se 7,300,000 markan määräraha, jonka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt uuden kattilahuoneen ja höyrykattilan hankkimiseen³⁾; katuvalaistusauton osto, 90,000 markkaa, hallituksen määräyksen mukaan suoritettavat johtotyöt, 500,000 markkaa; talojohtotyöt, 250,000 markkaa; mittarien osto, 1,300,000 markkaa; kaluston ja työkonoiden hankinta, 200,000 markkaa, sekä johtolaitteet virran vastaanottamiseksi Imatran voimalaitoksesta, 450,000 markkaa. Kahdennentoista pääluokan menot arvioitiin yhteensä 125,578,441 markaksi oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 127,791,636 markkaa.

Kolmannessatoista, Yleisten töiden pääluokassa lisättiin ensimmäisen, Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori-nimisen luvun määrärahoja 407,844 markkaa eli 4,947,488 markkaan. Tällöin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset⁴⁾ hallituksen puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkioiden korottamisesta, kaupungininsinöörin palkasta, henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä työpäällikkö S. Ranelinille, ylimääräisille insinööreille G. Lindille ja F. Sonckille, kirjanpitäjä Hj. Sylvanderille sekä vaakitsija I. Wittenbergille, uuden viran perustamisesta geodeettiosastolle sekä erinäisten virkain siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön. Kesälomasijaisia varten merkittiin 5,300 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 1,000 markkaa. Uusi oli Mariankadun talossa n:o 22 olevan satamaosaston huoneiston vuokramääräraha, 84,000 markkaa. Hallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin merkittiin 15,000 markkaa, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 10,000 markan lisäystä. Tiliviraston määrärahoja voitiin supistaa 9,154 markkaa, mikä

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 43. — ²⁾ S:n s. 138, 134, 66 ja 78. — ³⁾ S:n s. 44. — ⁴⁾ S:n s. 78, 79, 141, 64, 139 ja 134.

johtui siitä, että kamreerinvirka oli avoinna ja sen ent. haltijan ikäkorotukset poistuivat. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjaus- ja kunnossapitomäärärahoja yhteensä 6,026,930 markkaa, siitä sairaalain korjauksiin 1,130,300 markkaa, kansakoulujen 722,500 markkaa, lastensuojelulautakunnan alaisen laitosten 573,800 markkaa, poliisilaitoksen hallussa olevien rakennusten 375,300 markkaa ja kunnan työväenasuntojen korjauksiin 346,430 markkaa. Nimikkeen Uudis- ja muutoserakennukset kohdalle oli yhdistetty määrärahoja yhteensä 23,988,200 markkaa. Vuoden 1929 vastaava luku oli 23,591,750 markkaa. Seuraavat määrärahat kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämiä¹⁾ töitä varten merkittiin talousarvioon: kiviparakin sisustaminen desinfioimismajalaksi 427,000 markkaa, jäähdytyslaitoksen rakentaminen kunnalliskotiin 465,000 markkaa, juurikasvikellarin sisustaminen kunnalliskotiin 350,000 markkaa, ammattikoulutalon rakennuttaminen 2,699 markkaa, Marian sairaalan lastenosaston muutostyöt 363,000 markkaa, vesiklosettien asettaminen Snellmaninkadun kansakouluun 150,000 markkaa, uuden paviljongin rakennuttaminen Nikkilän sairaalaan 7,880,000 markkaa sekä Nikkilän sairaalan kattilahuoneen laajentaminen y. m. 660,000 markkaa. Sitäpaitsi myönnettiin 96,900 markkaa kunnalliskodin paviljonkien A, B ja C portaiden jatkamiseen, 86,800 markkaa uusien pesukoneiden hankkimiseksi kunnalliskodin pesulaitokseen²⁾, 15,000 markkaa uuden lämminvesiboilerin hankkimiseksi kunnalliskotiin²⁾, 32,500 markkaa työpajahuoneen sisustamiseksi kunnalliskodin kattilahuonerakennukseen²⁾, 3,000,000 markkaa rakennettavaksi päätettyä³⁾ Mäkelän kansakoulutaloa varten, 50,000 markkaa Mustikkamaan uimalaitoksen täydennystöihin, 509,000 markkaa paloaseman rakennuttamiseksi Käpylään⁴⁾, 10,000 markkaa mukavuuslaitoksen rakennuttamiseksi Kumpulän siirtolapuutarhaan, 321,000 markkaa uuden valimon aikaansaamiseksi valmistavaan poikain ammattikouluun, 75,000 markkaa keittiön y. m. sisustamiseksi erääseen Hietaniemessä olevaan makasiiniin⁵⁾, 350,000 markkaa neljännen poliisiaseman rakennuksen korottamiseen, 75,000 markkaa poliisilaitoksen koiratarhan siirtämiseen, 3,000,000 markkaa uusien sairaalarakennusten teettämiseen, 3,000,000 markkaa teurastamon rakennuskustannuksiin, 113,000 markkaa poliisilaitoksen autovajan laajentamiseen⁶⁾ ja 260,000 markkaa höyrymankelin ja sentrifuugin hankkimiseksi Nikkilän sairaalaan⁷⁾. Luvussa Kadut ja yleiset paikat laskettiin korjaus- ja kunnossapitomenojen nousevan 1,860,000 markkaan, t. s. jäävän 110,000 markkaa alle vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän. Vähennys kohdistui etupäässä erään Katukilpien uudistus. Myöskin uudistoiden määrärahoja voitiin alentaa 3,298,145 markkaa eli 18,901,355 markkaan. Tästä määrästä käytettäisiin 7,970,000 markkaa kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, viertämiseen tai asfaltoimiseen sekä niiden jalkakäytävien teettämiseen; m. m. mainittakoon, että 700,000 markkaa osoitettiin Senaatintorin toisen puoliskon kiveämiseen, 400,000 markkaa Käpylän teiden viertämiseen ja pintatervaamiseen, 300,000 markkaa Toukolassa suoritettavia samoja töitä varten, 1,000,000 markkaa Vallilan katujen ja jalkakäytävien saattamiseksi lopulliseen kuntoon sekä 1,500,000 markkaa kenttäkivikatujen asfaltoimiseen rahatoimikamarin ja maistraatin määräysten mukaisesti. Uusien katujen tasoittamiseen merkittiin määrärahoja yhteensä 9,781,000 markkaa. Edelleen myönnettiin 100,000 markkaa korokkeiden ja liikennemerkkien asettamiseen rahatoimikamarin määräysten

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 38, 37, 39, 40 ja 35. — ²⁾ S:n s. 40. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 23 ja 32. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 31. — ⁵⁾ S:n s. 53. — ⁶⁾ S:n s. 38. — ⁷⁾ S:n s. 37.

mukaan, 200,000 markkaa täytemaan vastaanottamiseen, 35,000 markkaa portaiden rakentamiseen Torckkelinkadun ja Franzéninkadun välille, 300,000 markkaa Karstulantien työväenasuntoryhmän pihamaan tasoittamiseen sekä 515,355 markkaa eduskuntatalon pengermäin portaiden rakentamiseen ¹⁾. Kanavain ja viemärien korjauksiin ja kunnossapitoon tarvittiin määrärahoja yhteensä 1,390,000 markkaa eli 5,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1929. Uudisrakennustoista aiheutuvat kustannukset arvioitiin 3,065,500 markaksi, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa lukua 2,060,500 markkaa pienempi. Suurin edellä mainitun nimikkeen kohdalle merkityistä määrärahoista, 589,000 markkaa, myönnettiin viemärin rakennuttamiseksi Pasilasta Pikkuhuopalahteen laskevaan ojaan. Rantain täyttämisen takia oli viemärin n:o 42 laskujohto rakennettava uudestaan, minkä työn kustannukset arvioitiin 360,000 markaksi, ja samasta syystä oli Telakkakadun viemärinsuuta pidentävä 355,000 markaksi arvioiduin kustannuksin. Savilan puhdistusaseman rakennusta oli laajennettava 261,000 markalla, ja viemärien laskemiseksi uusiin katuihin myönnettiin kaikkiaan 853,500 markkaa. Teiden korjauksia ja kunnossapitoa varten myönnettiin määrärahoja 2,500,000 markkaa ja uudistöitä varten 5,322,000 markkaa, yhteensä 7,822,000 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 8,089,000 markkaa. Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin määrärahoja yhteensä 1,343,000 markkaa, siitä 470,000 korjauksiin ja kunnossapitoon ja 873,000 markkaa uudistöihin. Tämän luvun menojen lisäys oli 159,000 markkaa. Vuonna 1930 suoritettavat uudistykset olivat seuraavat: erään Eläintarhan urheilukentälle tulevan harjoituskentän väliaikainen tasoitus, jota varten osoitettiin 25,000 markkaa, lasten kahlaamon sekä juomavesilaitteiden järjestäminen Kallion urheilukentälle, 175,000 ja 48,000 markkaa, uuden harjoituskentän kuntoonpanettaminen Annalan tienoille ²⁾, 300,000 markkaa, ja Hietaniemen uimarannan kuntoonpaneminen ³⁾, 325,000 markkaa. Kaupungin satamain menosääntö kohosi 3,203,000 markkaa eli 23,867,000 markkaan sen johdosta, että uudistöitä varten myönnettiin suurempia määrärahoja. Nimikkeen Korjaus ja kunnossapito kohdalle merkityt määrärahat näet hieman alenivat, nimittäin 4,245,000 markasta 4,172,000 markkaan, jota vastoin uudistöitä suoritettaisiin 19,695,000 markalla vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 16,419,000 markkaa. Kyseisiin uudistöihin sisältyi Länsisataman rakennustöiden jatkaminen, määräraha 6,000,000 markkaa, Länsisatamaan johtava liikenneväylä, 2,560,000 markkaa, Salmisaaren itä- ja pohjoisrantaan tasoitus, 300,000 markkaa, Kellosaaren lentosataman rantasiltain sekä toimisto- y. m. rakennusten teettäminen, 1,000,000 markkaa, Hernesaaren tasoitus ja viereisen salmen täyttäminen, 2,000,000 markkaa, Katajanokansataman laajennustyöt, 6,400,000 markkaa, 200 uuden venepaikan järjestäminen, 150,000 markkaa, Munkkisaarenkadun viemärin pidentäminen Hernesaarensalmeen, 105,000 markkaa ⁴⁾, Merisataman teiden päällystäminen, 200,000 markkaa, täytemaan vastaanottaminen rannoille, 300,000 markkaa, ja työkoneiden hankkiminen, 680,000 markkaa. Istutusten kunnossapitämiseen arvioitiin tarvittavan 3,795,400 markkaa ja uudistöitä varten 3,274,300 markkaa; nämä määrärahat osoittivat vuoteen 1929 verraten lisäystä edellinen 578,000 markkaa ja jälkimmäinen 1,478,500 markkaa. Kunnossapitokustannusten kohoaminen aiheutui siitä, että palkkamäärärahoja oli pakko korottaa sekä että uusia istutuksia oli tullut lisää. Uusi oli 12,000 markan suuruinen Uspenskin katedraalin ympärillä olevien istu-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 46. — ²⁾ S:n s. 49. — ³⁾ S:n s. 53. — ⁴⁾ S:n s. 48.

tusten hoitomääräraha¹⁾). Suurehkoista uudistymäärärahoista mainittakoon 500,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelyä varten, 740,000 markkaa siirtolapuutarhatarkoituksiin, 310,000 markkaa istutusten järjestämiseksi Hauhon- ja Kangasalanteiden välille, 245,000 markkaa istutusten järjestämiseksi krematorion luo²⁾) ja 200,000 markkaa Hietaniemen puistoalueen tasoittamiseen. Lukuun Varasto merkittiin 400,000 markan määräraha työkalujen ja pienemmän kaluston ostoa ja kunnossapittoa varten sekä 3,002,000 markkaa uusien työkoneiden ostoon. Konepajoihin hankittaisiin rautasorvi, pyörästyskone ja taivutus kone, minkä vuoksi määrärahan summa, joka vuonna 1929 oli ainoastaan 10,000 markkaa, korotettiin 117,000 markkaan. Kaikkiaan myönnettiin varastoa varten 4,165,200 markkaa, mikä merkitsi 1,730,300 markan suuruista määrärahaa lisäystä. Lukuun Sekalaista tarvittiin uusi 500,000 markan suuruinen määräraha puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikan siirtämiseen Ruoholahdesta Jätkäsaareen, kortteliin n:o 263³⁾). Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin määrärahoja 3,075,000 markkaa, mikä määrä oli vuoden 1929 menosäännön vastaavaa määrärahaa 815,000 markkaa suurempi. Mainittuun lukuun sisältyi uusi 250,000 markan suuruinen määräraha palkkain suorittamiseksi kaupungin työntekijöille joulukuun 6 p:ltä. Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavien ylimääräisten töiden määrärahaa korotettiin 10,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaan, koska varoja oli varattava hätäaputoita varten, joita todennäköisesti oli pantava käyntiin huomattavan runsaasti vuoden 1930 kuluessa. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 124,641,893 markkaan oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 110,924,853 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin lupa oli hankittava, ennenkuin sai panna käyntiin sellaisia yleisten töiden pääluokkaan merkittyjä uudistöitä, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljänteentoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, merkittiin määrärahoja yhteensä 5,792,000 markkaa eli 1,395,500 markkaa enemmän kuin vuoden 1929 talousarviossa.

Viidennessätoista pääluokassa, Puhtaanapito, menojen lisäys oli 434,970 markkaa; määrärahoja näet laskettiin tarvittavan 19,805,785 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 19,370,815 markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos, otettiin huomioon hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korotus sekä puhtaanapitolaitoksen johtajan ja tarkastajan ikäkorotukset⁴⁾). Luvun loppusumma kohosi 6,905 markkaa eli 278,685 markkaan. Tiliviraston arviomenot lisääntyivät 4,155 markkaa eli 248,390 markkaan. Kolmanteen lukuun yhdistettiin kaupungin katuosuuksien puhtaanapidon aiheuttamat määrärahat, jotka nousivat 8,730,420 markkaan. Tätä määrää vahvistettaessa otettiin huomioon, että joulukuun 6 p:n työpalkkoihin tarvittaisiin 8,000 markkaa. Neljänteen lukuun, Kaupungin kiinteistöt ja mukavuuslaitokset, sisältyi määrärahoja yhteensä 2,020,905 markkaa, kun taas yksityisten katuosuuksien puhtaanapitokustannukset arvioitiin 1,027,135 markaksi, mihin sisältyi uusi 2,000 markan suuruinen määräraha joulukuun 6 p:n työpalkkoja varten, ja yksityisten kiinteistöjen puhtaanapitokustannukset 4,130,250 markaksi. Uudistöitä ja -hankintoja varten myönnettiin määrärahoja 3,170,000 markkaa, siitä 2,120,000 markkaa työkoneiden ostoon ja 1,050,000 markkaa korttelissa n:o

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 48. — ²⁾ S:n s. 49. — ³⁾ S:n s. 46. — ⁴⁾ S:n s. 78 ja 77.

263 olevalla puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikalla suoritettavia erilaisia töitä varten. Viimeksi mainittua määrärahaa ei kuitenkaan saanut ryhtyä käyttämään, ennenkuin rahatoimikamari oli hankkinut ja lähettänyt kaupunginvaltuustolle satamahallituksen ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot suunnitelluista töistä.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahan summa vahvistettiin 6,805,910 markaksi oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 6,629,050 markkaa. Lisäys, 176,860 markkaa, kohdistui ainoastaan keskuskeittolaan, jonka menosääntöön merkittiin uusi 200,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin. Kauppahallien menosääntö aleni sensijaan hiukan, nim. 22,750 markkaa eli 627,550 markkaan.

Seitsemännentoista pääluokan, Kiinteä omaisuus, ensimmäisen, Kaupunkitalot-nimisen luvun arvioidut menot lisääntyivät 42,190 markkaa nousten 1,487,850 markkaan. Huomattakoon, että kaupungin kiinteistöjen hallinto oli järjestetty uudestaan ja että erinäisiä uusia kiinteistöjä oli tullut lisää. Luokiteltujen palkkojen määrärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupungintalon ovenvartijalle oli myönnetty palkankorotus¹⁾ ja kiinteistöisännöitsijän kanslian vahtimestari oikeutettu saamaan ikäkorotus²⁾. Kunnan työväenasuntojen menosääntö päättyi 1,186,715 markkaan, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa erää 79,240 markkaa suurempi. Suurin, 36,000 markkaa, oli lisäys erässä Sisäkorjaukset; vuokramäärärahaa korotettiin 21,420 markkaa, osaksi koska kerhohuoneistoista oli suoritettava vuokra koko vuodelta, osaksi koska uutena eränä merkittiin lastenseimen vuokra³⁾, ja palkkamäärärahat lisääntyivät yhteensä 19,770 markkaa, m. m. sen johdosta, että oli päätetty palkata kaksi voimistelunneuvojaa ja ottaa yksi siivoojatar lisää. Sitäpaitsi korotettiin entisen siivoojattaren palkka 8,400 markasta 10,200 markkaan, ja emännöitsijälle rahatoimikamari oli myöntänyt ikäkorotuksen. Maatalouslautakunnan ja sen hoitamien tilain määrärahoja lisättiin 153,445 markkaa eli 3,453,635 markkaan. Vahvistettaessa ensimmäistä momenttia, Palkkiot, otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁴⁾ lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korottamisesta. Tuntuva lisäystä osoittivat palkkamäärärahat, joita korotettiin yhteensä 50,705 markkaa, Viikin latokartanon vuokra, joka merkittiin 111,450 markaksi oltuaan vuonna 1929 75,250 markkaa, kaluston kunnossapitomääräraha, jota korotettiin 25,000 markkaa, tarverahamääräraha, joka lisääntyi 9,400 markkaa, navettain ja sikalain määrärahat, jotka kohosivat 80,000 markkaa, koska Tuomarinkylän tilalle oli hankittava karjaa, vero- ja vakuutusmäärärahat, joita oli lisättävä 30,000 markkaa, sekä kaupunginkassaan suoritettavat korot, joiden arvioitiin lisääntyvän 30,000 markkaa. Toisaalta eräät menoerät alenivat: kaluston hankintamääräraha 31,000 markkaa, tallien määräraha 20,000 markkaa, maanviljelyksen määräraha 20,000 markkaa ja rakennusten määräraha 43,000 markkaa. Kansanpuistojen tarpeisiin myönnettiin määrärahoja 2,440,605 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 2,589,368 markkaa, joten siis vähennys oli 148,763 markkaa. Tämä aiheutui etusijassa uudisrakennusmäärärahan supistumisesta. Eri menoryhmien kesken kansanpuistojen määrärahat jakautuivat seuraavasti: yleiset hallintokustannukset 89,380 markkaa, mihin sisältyi kaksi uutta määrärahaa, nim. 3,000 markkaa tarverahoiksi ja 2,500 markkaa

1) Ks. tätä kert. s. 66. — 2) S:n s. 74. — 3) S:n s. 133. — 4) S:n s. 78.

matka- ja kuljetuskustannuksiin, Seurasaari 263,725 markkaa, Korkeasaari 1,148,250 markkaa, siitä 509,460 markkaa puistoa ja 638,790 markkaa eläintarhaa varten, Mustikkamaa 82,950 markkaa, Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puisto 28,000 markkaa, Tuurholman lepokoti 30,480 markkaa, Paloasaari 29,720 markkaa, Mustasaari 55,400 markkaa, Varsasaari 33,600 markkaa, Pihlajasaari 165,100 markkaa, Lauttasaari 54,000 markkaa sekä vasta ostetun¹⁾ höyrylaivan Västra skärgårdenin käyttökustannukset 460,000 markkaa, siitä 300,000 markkaa tarpeellisia uusia höyrykattiloita varten. Viidenteen lukuun, Sekalaiset menot, joka vuoden 1929 talousarviossa oli noussut 30,242,890 markkaan, sisältyi määrärahoja yhteensä 11,250,000 markkaa. Huomattava vähennys johtui siitä, että kiinteistöjä tulitisiin ostamaan vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rahatoimikamarin käytettäväksi tilapäismenoihin varattua määrärahaa lisättiin 100,000 markkaa, joten se kohosi 200,000 markkaan. Maan ostamiseen Keskuskadun leventämiseksi myönnettiin 3,000,000 markan määräraha²⁾, Tuurholman verotilan ostoa varten 7,000,000 markkaa³⁾ ja Siltalan tilan ostoon 475,000 markkaa⁴⁾. Pääluokan loppusumma oli 19,918,805 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 38,785,583 markkaa.

Kahdeksantoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, määrärahat lisäanttyivät 483,276 markkaa eli 4,384,699:40 markkaan.

Yhdeksänteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot, merkittyyä määrärahoja voitiin vähentää yhteensä 10,206,248:90 markkaa ja niitä merkittiin yhteensä 27,248,557:90 markkaa. Vähennyksestä kohdistui 75,000 markkaa lukuun Lisäykset palkkamenoihin, jossa tosin sairaslomasijaisten määrärahaa korotettiin 25,000 markkaa, mutta sensijaan uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten myönnettyt kaupunginvaltuuston käyttövarat voitiin vahvistaa ainoastaan 300,000 markaksi vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 400,000 markkaa. Suurin arvioitujen menojen vähennys oli kuitenkin havaittavissa luvussa Sekalaiset määrärahat, jonka loppusumma aleni 10,681,375 markasta 1,874,000 markkaan sen johdosta, että rakennustoiminnan avustamiseksi ei myönnetty määrärahoja sekä että vuoden 1929 menosääntöön sisältyneet Helsingin makasiinosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä sekä Botby gods aktiebolag yhtiön osakkeiden lunastamista varten tarkoitetut määrärahat voitiin poistaa. Sitävastoin korotettiin lasten ja varhaisnuorison voimistelun ja leikkityön edistämismäärärahaa 10,000 markkaa, voimisteluerojen toiminnan tukemiseksi tarkoitettua määrärahaa niinkään 10,000 markkaa ja valiokunta- ja komiteamenojen määrärahaa 50,000 markkaa. Uusina määrärahoina merkittiin tähän lukuun vuosimaksu Suomen standardisoimistokunnalle, 10,000 markkaa⁵⁾, opetusministeriön retkeilylautakunnalle myönnetty avustus, 20,000 markkaa, Västra skärgården-laivan ostomääräraha, 325,000 markkaa⁶⁾, 100,000 markkan määräraha kilpailun järjestämistä varten stadionin paikkakysymyksen selvittämiseksi, mikä määräraha annettiin rahatoimikamarin käytettäväksi, sekä 50,000 markan määräraha valtion ja kaupungin yhteisen keskussairaalamitean menoja varten⁷⁾. Luvussa Naisten työtuvat arvioitiin työtupien toiminnan aiheuttama vajaus 500,000 markaksi eli 50,000 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavaa määrää suuremmaksi, ja mahdollisen työttömyyden varalta myönnettyjä rahatoimikamarin käyttövaroja lisättiin niinkään 50,000 markkaa. Poistoihin ja palautuksiin kaupunginvaltuusto varasi 18,000,000 markkaa eli 4,000,000

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 52. — ²⁾ S:n s. 13. — ³⁾ S:n s. 11. — ⁴⁾ S:n s. 12. — ⁵⁾ S:n s. 87. — ⁶⁾ S:n s. 52. — ⁷⁾ S:n s. 34 ja 146.

markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi ja arvaamattomiin tarpeisiin yhteensä 3,000,000 markkaa, siitä 1,000,000 markkaa kaupunginvaltuuston ja 1,000,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi, kun taas 1,000,000 markkaa varattiin odotettavissa olevan ankaran työttömyyden vaikutusten lieventämisestä tarkoittavien toimenpiteiden kustantamiseen.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästöksi 28,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, kaupunginvaltuusto osoitti alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrärahat vastedes otettavasta lainasta:

Turbogeneraattorin ynnä kattilan hankkiminen Vanhaankaupunkiin ¹⁾	Smk	900,000: —
Vesijohtojen laskeminen ²⁾	»	3,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ³⁾	»	1,400,000: —
Kojejärjestelmän ynnä puhdistusarkkujen hankkiminen kaasulaitokseen ³⁾	»	1,900,000: —
Kaasu-uunien rakentaminen ³⁾	»	1,300,000: —
Sähkölaitoksen laajentaminen ⁴⁾	»	16,900,000: —
Länsisataman laajennustyöt ⁵⁾	»	6,000,000: —
Katajanokan sataman laajennustyöt ⁵⁾	»	6,400,000: —
Tuurholman verotilan R N 1 osto ⁶⁾	»	7,000,000: —
	<hr/>	
	Yhteensä Smk	45,300,000: —

Lainavaroja myönnettäessä noudatettiin samoja periaatteita kuin edellisenä vuonna. Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot 12,808,000 markaksi eli 1,295,000 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna. Koko osaston määrärahain summa oli 58,108,000 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 84,073,000 markkaa.

Toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kolmesta luvusta ensimmäinen, Erinäiset verot, osoitti 25,000 markan lisäystä, koska koiraveron odotettiin tuottavan kaupungille mainitun suuruisen tulon, ja kolmas, Sekalaista, 200,000 markan lisäystä, joka kohdistui erään Veronlisäystä kantoajan jälkeen maksetuista veroista, kun taas lukuun Satamat yhdistettyjen tulojen laskettiin vähenevän 1,065,455 markkaa. Tämän osaston tulojen kokonaismäärä väheni 840,455 markkaa eli 37,995,885 markkaan.

Kolmanteen osastoon, Terveysten- ja sairaanhoito, kuuluvien tulojen arvioitiin lisääntyvän 6,594,964: 80 markkaa eli 22,797,131: 70 markkaan, mistä lisäyksestä 171,347: 80 markkaa kohdistui lukuun Terveystenhoito ja 6,423,617 markkaa lukuun Sairaanhoito. Edellinen määrä jakautui seuraavien eräin kesken: maidontutkimusmaksut, joista saatava tulo arvioitiin kuluvan vuoden talousarvion merkittyä määrää 45,228: 80 markkaa suuremmaksi, kunnallisen hammaspoliklinikan tulot, joiden oletettiin kohoavan 77,500 markkaa, sekä desinfiointi- ja cyanisavustusmaksut, joiden aiheuttama tulojen lisäys arvioitiin 3,000 markaksi, minkä lisäksi köyhäinhoidon henkisesti sairaiden keskuskodissa annetusta sairaanhoidosta sekä kodin henkilökunnan luontois- eduistaan suorittamat korvaukset merkittiin uutena, yhteensä 45,619 markan suuruisena eränä. Sairaanhoidon aiheuttamien tulojen lisäyksestä kohdistui

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 42. — ²⁾ S:n s. 110. — ³⁾ S:n s. 43, 44 ja 111. — ⁴⁾ S:n s. 44 ja 111. — ⁵⁾ S:n s. 45 ja 113. — ⁶⁾ S:n s. 11 ja 116.

200,000 markkaa Marian sairaalaan, 45,000 markkaa Kivelän sairaalaan, 50,000 markkaa Nikkilän sairaalaan ja 700,000 markkaa erään Köyhäinhuollon suorittava korvaus sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa. Toimenhaltijain nauttimistaan luontoiseduista suoritettavaa korvausta lisättiin 428,617 markkaa. Luvun loppusumman melkoiseen kohoamiseen vaikutti kuitenkin ensi sijassa uusi 5,000,000 markan erä, nim. valtionapu, johon kaupungilla oli oikeus toukokuun 31 p:nä 1929 annetun ja tammikuun 1 p:nä 1930 voimaan astuneen kunnallisille mielisairaaloille ja tuberkuloosisairaaloille tulevaa valtionapua koskevan lain nojalla.

Neljännessä osastossa, Köyhäinhuolto ja lastensuojelutoiminta, arviotulot merkittiin 988,730 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna; lisäys jatkautui osaston kolmen luvun kesken siten, että kunnalliskodin ja työlaitoksen arvioitiin aiheuttavan tuloja 507,372 markkaa enemmän kuin vuoden 1929 tulosäännön mukaan, verojen taas 50,000 markkaa ja lastenhoitolaitosten 431,358 markkaa enemmän; viimeksi mainitusta määrästä 203,734 markkaa aiheutui koulukotien valtionavun odotetusta lisääntymisestä; mainittu valtionapu merkittiin yhteensä 2,560,125: 50 markaksi.

Viidennen luvun, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 852,730 markkaa. Osaston loppusumma oli 13,894,249 markkaa, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	7,100,000: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	400,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	172,144: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,395,789: —
Työväenopisto	»	728,800: —
Kansanlastentarhat	»	2,127,316: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
Yhteensä Smk		12,424,049: —

Vertailun vuoksi mainittakoon, että vuoden 1929 tulosääntö sisälsi valtionapuja edellä mainittuihin tarkoituksiin yhteensä 11,617,319 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta, että kaupunginorkesterille vuodeksi 1931 myönnettäisiin valtionapua sama määrä kuin vuodeksi 1930 eli 500,000 markkaa.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat tulot merkittiin kuudenteen pääluokkaan ja arvioitiin 153,258,944 markaksi eli 18,738,926 markkaa yli vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän. Vesijohtolaitoksen tuloarvio kohosi näet 2,508,410 markkaa eli 24,005,130 markkaan, kaasulaitoksen 9,450,648 markkaa eli 52,923,666 markkaan ja sähkölaitoksen 6,779,868 markkaa eli 76,330,148 markkaan.

Seitsemänten osastoon, Yleiset työt, voitiin merkitä 54,921 markan tulojen lisäys, jonka aiheutti yksinomaan luku Sekalaista. Tähän lukuun merkittyä korvausta Hämeentien kunnossapidosta korotettiin puheena olevan kadun varrella sijaitsevien talojen omistajain kanssa tehdyn uuden sopimuksen mukaisesti 11,745 markkaa, jolloin se nousi 16,293 markkaan, ja viranpitäjain nauttimistaan luontoiseduista suoritettava korvaus merkittiin 28,476 markaksi vuoden 1929 tuloarvion 25,300 markan sijasta. Edelleen merkittiin tulosääntöön uusi erä, Valtionapu teiden ylläpitämisestä, 60,000 markkaa, mihin avustukseen kaupungilla oli oikeus toukokuun 3 p:nä 1927 annetun tielain nojalla. Kaupungille rakennuskonttorin kantamista toimitusmaksuista kertyvien tulojen arvioitiin sensijaan vähenevän 20,000 markkaa.

Kahdeksanteen osastoon merkittiin puhtaanapitolaitoksen tulot. Laitoksen vuoden 1930 tulosääntö erosi edellisen vuoden arviosta sikäli, että eri momentteihin oli yhdistetty toisaalta kaupungin omien katuosuuksien ja kiinteistöjen puhtaanapidon aiheuttamat tulot ja menot, toisaalta yksityisten laskuun suoritettujen töiden vastaavat tulot ja menot. Laitoksen tulosääntö, joka vuonna 1929 päättyi 6,610,000 markkaan, nousi vuodelta 1930 7,150,000 markkaan, mistä kaupungin katuosuuksien puhtaanapito aiheutti 500,000 markkaa, kaupungin kiinteistöjen puhtaanapito 370,000 markkaa, kaupungin käymäläin puhtaanapito 60,000 markkaa, yksityisten katuosuuksien puhtaanapito 1,270,000 markkaa ja yksityisten kiinteistöjen puhtaanapito 4,600,000 markkaa. Lannanmyynnistä arvioitiin kertyvän tuloja 300,000 markkaa, ja sekalaiset tulot merkittiin 50,000 markaksi.

Yhdeksännen osaston, Kauppatorit, kauppahallit ja keskuskeittola, tuloeristä kauppahallimyyväläin vuokrat osoittivat 680,000 markan ja toripaikkain vuokrat 200,000 markan lisäystä, jota vastoin myyntikojujen ja -pöytäin vuokrista arvioitiin kertyvän tuloja 29,000 markkaa vähemmän kuin vuoden 1929 tulosäännön mukaan. Tämän osaston arvioidut kokonais-tulot lisääntyivät 851,000 markkaa eli 9,357,000 markkaan.

Vahvistettaessa kymmenennen pääluokan, Kiinteä omaisuus, tuloja kaupunginvalluusto katsoi voivansa lisätä tontinlunastuksista saatavaa tuloa 1,000,000 markkaa, joten se merkittiin 10,000,000 markaksi siitä huolimatta, että tonttien myynti vuonna 1930 todennäköisesti tuli olemaan suhteellisen vähäistä. Lukuun Tontinlunastukset merkittiin näet myöskin kaupungille lisätystä rakennusoikeudesta tuleva korvaus, jonka yhdessä aikaisemmin myytyjen tonttien myyntihinnan kuoletusmaksujen kanssa arvioitiin nousevan edellä mainittuun määrään. Kiinteistöt-nimisen luvun arviotulot kohosivat 3,464,873 markkaa. Kansakoulutalojen vuokrat merkittiin 9,729,296 markaksi vuoden 1929 tulosäännön 7,093,335 markan sijasta ja suomenkieliselle työväenopistolle luovutetun rakennuksen vuokra 675,600 markaksi vuoden 1929 638,300 markan sijasta. Myöskin kiinteistöisännöitsijän hoitamien talojen vuokrain edellytettiin kohoavan 398,772 markkaa eli 2,535,117 markkaan sen johdosta, että joitakin taloja oli tullut lisää ja vuokria osittain oli korotettu. Viimeksi mainitusta syystä myöskin kunnallisista työväenasunnoista saatavat tulot lisääntyivät 318,180 markkaa eli 3,464,580 markkaan. Uusi erä oli Lastentarhain vuokrat, 74,440 markkaa. Luvun loppusumma oli 19,589,300 markkaa. Seuraavaan lukuun, Erinäiset vuokrat, merkittiin rakennusten ja tilusten vuokrat 4,810,000 markasta 5,500,000 markkaan korotetu in määrän, jota vastoin tilapäisten maan ja kenttän vuokrain arvioitiin vähenevän 346,900 markkaa eli 5,455,100 markkaan, kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin suoritettavien maksujen 230,000 markkaa eli 300,000 markkaan ja virutusmaksujen 4,000 markkaa eli 8,000 markkaan. Maatiloista ja kansanpuistoista laskettiin kertyvän tuloja kaikkiaan 3,842,520 markkaa vastaavan määrän oltua vuoden 1929 talousarviossa 3,786,800 markkaa. Edellisestä määrästä tuli 3,200,000 markkaa maatalouslautakunnan hoitamien tilain ja loput, 642,520 markkaa, kansanpuistojen osalle; viimeksi mainittuun tuloryhmään merkittiin seuraavat uudet erät: Varsasaari, 5,000 markkaa, Pihlajasaari, 15,000 markkaa, Lauttasaari, 10,000 markkaa, ja höyrylaiva Västra skärgården, 160,000 markkaa. Kymmenennen osaston tulojen loppusumma kohosi 40,065,227 markasta 44,709,120 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot lisääntyivät 3,434,414 markkaa eli 6,346,040 markkaan. Lisäys aiheutui melkein yksinomaan siitä,

että kaupunki toukokuun 31 p:nä 1929 annetun kunnallisille mielisairaaloille sekä tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille ja tuberkuloosin vastustamistyön edistämiseksi annettavaa valtionapua koskevan lain nojalla voi laskea saavansa 3,940,000 markan valtionavun Nikkilän sairaalan uuden paviljongin rakentamiseen. Toisaalta supistettiin erää Rakennustarkastuksen toimitusmaksut 500,000 markkaa eli 400,000 markkaan ja erää Siltamaksut 100,000 markkaa eli 700,000 markkaan.

Kahdenteentoista pääluokkaan merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä, joka vuoden 1929 tulosäännössä oli ollut 197,513,624: 38 markkaa, 191,688,025: 50 markaksi eli siis 5,825,598: 88 markkaa ensiksi mainittua määrää pienemmäksi.

C. Muut asiat.

Palokunnan käyttäminen ylläpitämään järjestystä. Sen johdosta, että vakinainen palokunta ilman että tulenvaara uhkasi elokuun 1 p:nä oli hälyytetty Sirkuskadulle, mihin työläisiä oli kokoontunut sodanvastaiseen mielenosoitukseen, vtt Luostarinen, Löfberg ja Nurminen pyysivät kaupunginjohtajaa selittämään, oliko hän antanut määräyksen, että palokunta oli komennettava ruiskuttamaan vettä työläisten päälle, ja jos näin oli laita, tiesikö hän tällä toimenpiteellään syvästi loukanneensa työntekijöitä ja toimineensa vastoin palojärjestystä.

Koska kirjelmä kuitenkin ei sisältänyt sellaista ehdotusta, jonka yksityinen vt kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 9 §:n mukaan voi esittää kaupunginvaltuustolle, tämä välikysymys ei aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä.

Sittemmin vt Luostarinen y. m. antoivat uuden kirjelmän ja lausuiivat siinä, että palokunnan komentaminen työväen rauhallista, sotaa vastaan kohdistettua mielenosoitusta ehkäisemään ei ollut palokunnan tarkoituksperien mukaista sekä ettei kaupunginjohtajalla voimassa olevien ohje- ja johtosääntöjen mukaan ollut oikeutta antaa määräystä palokunnan komentamisesta. Se seikka, ettei kaupungin ylin päällikkö noudattanut voimassa olevia määräyksiä, oli omansa vahingoittamaan hänen arvoaltaansa ja heikontamaan kuria kaupungin virkamiehistön keskuudessa, ja hänen sekaantumisensa asioihin, jotka eivät kuuluneet hänen toimipiiriinsä, esti häntä riittävän tehokkaasti valvomasta alaistensa virkatoimia. Viitaten edellä esitettyyn aloitteen tekijät anoivat, että kaupunginvaltuusto lausuisi kaupunginjohtajalle, että hän jo aikaisemmin samoinkuin nyt puheena olevalla tapauksella oli osoittautunut sopimattomaksi kaupunginjohtajan vastuulliseen toimeen.

Kaupunginjohtaja, jota oli pyydetty lausumaan mielipiteensä aloitteessa esitetyistä syytöksistä, toi esiin, että poliisimestari neuvotellessaan hänen kanssaan järjestyksen ylläpitämisestä kommunistien järjestämänä n. s. punaisena päivänä oli lausunut toivomuksen, että kaupungin palokunta tarpeen vaatiessa avustaisi vakinaista järjestysvaltaa. Kaupunginjohtaja katsoi sittemmin tilanteen uhkaavan kehittyä sellaiseksi, että varokeinot olivat tarpeen, ja kehoitti palopäällikköä mainittuna päivänä pitämään palokunnan ambulansseineen varuillaan, lausuen samalla toivomuksen, että palokunta antaisi poliisimestarille apuaan, jos tämä sitä pyysi. Tämän menettelyn hän katsoi sekä oikeutensa että velvollisuutensa mukaiseksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 57 § ja 18 p. syysk. 44 §.